Prifysgol Wrecsam
Wrexham University

ADRODDIAD BLYNYDDOL A DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31ain GORFFENNAF 2025

RHIF ELUSEN GOFRESTREDIG 1142048

CYNNWYS

Adroddiad Cadeirydd y Bwrdd Llywodraethwyr	3
Llywodraethwyr ac Ymddiriedolwyr y Brifysgol • Presenoldeb Llywodraethwyr • Datganiad ar Annibyniaeth Llywodraethwyr • Datganiad ar Reoli Gwrthdaro Buddiannau	7
Gweledigaeth a Strategaeth y Brifysgol 2030	15
Adolygiad yr Is-ganghellor o'r Flwyddyn Adrodd • Uchafbwyntiau cyflawni Gweledigaeth a Strategaeth 2030 o Dysgu sy'n ysbrydoli o Ymchwil sy'n rhoi gwybodaeth o Ymgysylltu sy'n galluogi o Strwythur sy'n cynnal • Prif risgiau anariannol, mesurau lliniaru a chyfleoedd i'r dyfodol • Ymgysylltiad rhanddeiliaid: gweithio gyda myfyrwyr, staff a phartneriaid allanol • Tueddiadau'r sector	17
Adolygiad Gweithredol ac Ariannol 2024/25	21
Gwybodaeth am Elusennau a Datganiad Budd Cyhoeddus	33
Datganiad ar Lywodraethiant Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	40
Adroddiadau Pwyllgorau • Pwyllgor Archwilio • Y Pwyllgor Strategaeth a Chyllid • Y Pwyllgor Ansawdd a Safonau Academaidd • Y Pwyllgor Pobl a Diwylliant • Y Pwyllgor Enwebu a Llywodraethu • Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth o Cydnabyddiaeth Tâl yr Is-ganghellor • Tîm Gweithredol yr Is-ganghellor • Y Bwrdd Academaidd	41
Rheoli Risg a Rheolaeth Fewnol	52
Cyfrifoldebau'r Bwrdd Llywodraethwyr	55
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	57
Datganiad o'r Prif Bolisïau Cyfrifyddu	62
Datganiadau Ariannol	70

ADRODDIAD CADEIRYDD BWRDD Y LLYWODRAETHWYR

Cyflwyniad

Mae 2024-25 wedi bod yn flwyddyn brysur o newid a thwf i Brifysgol Wrecsam. Rydym wedi cryfhau ein henw da ac wedi ennill mwy o barch eto am ein hymrwymiad i ofal a chefnogaeth, ac am ehangu cyfranogiad mewn addysgu uwch drwy alluogi myfyrwyr i adeiladu a rhyddhau eu dyheadau.

Mae gan ddinas Wrecsam a Phrifysgol Wrecsam fel ei gilydd enw da sy'n tyfu ac maent yn llefydd lle gall pobl dyfu ac ymestyn eu huchelgais. Rwyf mor falch o fod â rôl lle gall y twf hwn gael ei gefnogi a'i hyrwyddo, gan danio potensial ac uchelgais yn lleol.

Mae'r Brifysgol wedi croesawu'r ailfrandio yn Brifysgol Wrecsam, tra'n parhau i aros yn driw i ddathlu iaith a diwylliant Cymru. Rydym yn gweithio'n agosach fyth gyda phartneriaid lleol, gan gynnwys awdurdodau lleol Wrecsam, Sir y Fflint a Sir Ddinbych, Coleg Cambria, Clwb Pêl-droed Wrecsam, y Coleg Cymraeg Cenedlaethol Grŵp Llandrillo Menai, Tŷ Pawb a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, gan gydnabod y bydd cydweithrediad a rhagoriaeth yn atgyfnerthu'r economi leol a balchder cymunedol. Yn yr un modd, mae ein hymrwymiad i'n cenhadaeth ddinesig yn cael ei adlewyrchu yn ein cyfranogiad cryf ym Mhartneriaeth Porth Wrecsam, Cynllun Twf Gogledd Cymru, y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol a Chynghrair Merswy a Dyfrdwy. Rydym yn gryf yn unigol, a hyd yn oed yn gryfach mewn partneriaeth.

Perfformiad

Mae Prifysgol Wrecsam yn hyrwyddo ac yn galluogi cynhwysiant cymdeithasol a dysgu gydol oes. Rydym yn falch o'n hymrwymiad i amrywiaeth a'n cefnogaeth iddo ac rydym yn croesawu myfyrwyr ar draws y DU ac ar draws y byd i ddysgu gyda ni mewn amgylchedd sy'n cael ei gydnabod yn eang am fod yn gyfeillgar ac yn ymrwymedig i ansawdd. Rydym yn gwybod bod amrywiaeth yn ein gwneud ni'n gryfach, tra rydym yn meithrin ein gwreiddiau i gefnogi economi a chymunedau gogledd-ddwyrain Cymru a'r gororau.

Mae'r rhain yn fwy na dim ond geiriau coeth. Yn 2024-25 llwyddom i gyflawni'r gydnabyddiaeth ganlynol:

- Ar y brig yng Nghymru am yr ail flwyddyn yn olynol, a thrydydd yn y DU ar gyfer Bodlonrwydd Myfyrwyr a (Complete University Guide, 2026)
- Trydydd yng Nghymru ar gyfer Asesu ac Adborth (Data Arolwg Myfyriwr Cenedlaethol, 2025)
- Ar y brig yng Nghymru a Lloegr am Gynhwysiant Cymdeithasol (Times and Sunday Times Good University Guide)

Ym mis Medi 2024, datganodd adolygiad 2025 y Sunday Times Good University Guide "Boed o dan enw newydd neu hen, mae Wrecsam yn parhau i fod y gorau o blith cyfoedion fel y brifysgol fwyaf cynhwysol yn gymdeithasol yng Nghymru a Lloegr am y seithfed flwyddyn yn olynol".

Rydym yn falch o'r cyflawniadau hyn, sy'n ein cymell ymlaen at welliannau pellach. Fel enghraifft, er ein bod wedi'n gosod yn safle'r brifysgol orau yn y DU am ehangu cyfranogiad, rydym am gyflawni mwy o ran cadw ein myfyrwyr, a byddwn yn gwneud hynny. Yn yr un modd, er bod gennym gyfartaledd deilliant o ran graddedigion sy'n sicrhau cyflogaeth werthfawr sy'n uwch na'r sector, rydym yn gwybod bod yna gyfle i wneud mwy wrth i ni weithio hyd yn oed yn fwy agos gyda chyflogwyr lleol.

Rydw i hefyd angen tynnu sylw at y ffaith bod 2024-25 yn flwyddyn arall lle llwyddodd Prifysgol Wrecsam i falansio ei llyfrau, a chynhyrchu gwarged gweithredol. Ynghyd â'r ffaith nad ydym mewn dyled i unrhyw drydydd parti, mae hynny, rwy'n credu yn beth prin ymhlith Prifysgolion, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn wynebu heriau ariannol sylweddol. Fodd bynnag, rhaid i ni beidio â bod yn hunanfodlon, gan fod heriau anferthol yn effeithio ar ddarpariaeth a llywodraethu addysg uwch ar draws y DU.

Rydym yn ymwybodol bod unrhyw 'fethiannau' ariannol canfyddedig ar draws y DU yn niweidio enw da ac ymddiriedaeth yn y sector ymhellach, a dylai pawb ohonom dynnu sylw at y cyfraniad mae Prifysgolion yn ei wneud i les personol ac economaidd drwy gyflawniadau myfyrwyr gartref a rhyngwladol. Mae'r DU yn parhau i gael ei chydnabod yn rhyngwladol am ansawdd ei haddysg uwch, ac mae'n rhaid i ni gyd weithio i gynnal yr enw da yma a sicrhau ei fod yn parhau i haeddu hynny.

Arloesedd

Rydym yn ddyfeisgar ac yn ddiflino yn ein hawydd i wella ansawdd ein hadnoddau ar gyfer dysgwyr. Dros y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi lansio mannau newydd, gan gynnwys labordy Biomecaneg a Gwyddorau Perfformio o'r radd flaenaf, Academi Arloesi Seibr a'n cam diweddaraf o'n Hardal Arloesi Iechyd ac Addysg cyffrous. Rydym hefyd yn torri tir newydd gyda Chanolfan Opteg a Pheirianneg Menter (EEOC), sy'n adlewyrchu'r hyder sydd wedi'i fuddsoddi yn y Brifysgol gan Gynllun Twf Gogledd Cymru. Aethom ati i barhau i dyfu ein cefnogaeth i Brifysgol Plant Gogledd Cymru, gan weithio'n agos gyda'n cydweithwyr ym Mhrifysgol Bangor i weld dros 400 o gyflawnwyr ifanc yn graddio. Mae'r ymrwymiad hwn i ddysgu gydol oes hefyd yn cael ei adlewyrchu yn lansiad y cwrs Prentisiaeth Gradd Adeiladu wedi'i ariannu'n llawn ar y cyd gyda'n cydweithwyr llwybrau dysgu yng Ngholeg Cambria.

Rheoleiddiad

Ym mis Awst 2024 gwelwyd sefydlu Medr, bwrdd rheoleiddiol newydd ar gyfer addysg uwch ac addysg bellach ar draws Cymru, i gymryd lle CCAUC, y rheoleiddiwr blaenorol ar gyfer Prifysgolion. Rydym

yn croesawu'n fawr yr ymrwymiad hwn i oruchwylio llwybrau dysgu ar gyfer pob un sydd yn 16 oed a throsodd, gan obeithio a chredu bod hyn yn cynnig cyfleoedd pellach ar gyfer gweithio gyda darparwyr addysg uwch er mwyn adeiladu llwybrau ar gyfer datblygu dysgu sy'n berthnasol ac yn hygyrch i ddysgwyr lleol a'r economi leol.

Edrychwn ymlaen at berthynas agored, gynhyrchiol gyda Medr, ac rydym wedi ymrwymo i adeiladu ar drafodaethau gyda CCAUC er mwyn gwella sicrwydd ansawdd ein holl ddysgu i fyfyrwyr gartref a rhyngwladol. Credwn fod gennym gryfderau sylweddol yn y meysydd hyn sy'n cael eu harddangos yn ein Hadolygiad Gwelliant Ansawdd ym mis Chwefror 2025. Mae canlyniad positif yr adolygiad hwn yn cefnogi ac yn arwain ein twf pellach, a bydd hefyd, gobeithio, yn galluogi dyfarnu pwerau dyfarnu graddau ymchwil (y mae disgwyl yn optimistig amdanynt) i Brifysgol Wrecsam.

Mae cryfhau llywodraethiant, wedi'i alinio gyda chyd-ddylunio cynhyrchu strategaeth sy'n adlewyrchu ein nodau craidd, wedi ein galluogi ni i gyflawni gwelliannau sylweddol yn y Raddfa Risg Sefydliadol a bennir gan Medr. O sefyllfa o fod mewn risg sylweddol, a amlygwyd gan y rheoleiddiwr blaenorol, rydym yn falch o fod wedi sicrhau graddfa 'Amber ac yn gwella' gan Medr yn 2025.

Ein Pobl

Yn 2024 croesawodd y Brifysgol yr Athro Joe Yates yn Is-ganghellor Prifysgol Wrecsam. Ers dechrau'r rôl hon, mae wedi gweithio'n ddiddiwedd i adeiladu cyd-berthnasoedd, partneriaethau a pharch i enw da, tra'n goruchwylio adolygiad o'r gwraidd i'r gangen o'n partneriaethau academaidd. Mae Joe wedi rhoi dechrau uchelgeisiol a chyffrous i'w siwrnai fel Is-ganghellor, gan arwain datblygu a gweithredu Gweledigaeth a Strategaeth Prifysgol 2030 newydd.

Bu i'r Brifysgol hefyd groesawu'r Athro Paul Davies yn Ddirprwy Is-ganghellor yn dilyn cyfnod o reolaeth dros dro. Rwyf wrth fy modd bod Prifysgol Wrecsam yn denu ymgeiswyr o safon mor uchel ac rwy'n hyderus y bydd arweinyddiaeth Joe a Paul yn parhau i'n harwain ni i uchelfannau newydd.

Ni all yr un Brifysgol gyflawni unrhyw beth heb staff medrus, a hoffwn gymryd y cyfle hwn i ddiolch i bob un ohonynt am eu hymrwymiad a'u talent, sydd, fel sy'n weddus, wedi'i adlewyrchu yn yr adborth myfyrwyr sy'n dathlu eu gwerth. Yn yr un modd, hoffwn gydnabod a diolch am y cyfraniad enfawr sydd wedi'i wneud gan Undeb y Myfyrwyr yn cefnogi myfyrwyr ac yn rhyngweithio'n broffesiynol gyda rheolwyr a'r Bwrdd. Dyw rôl Arweinwyr Myfyrwyr ddim yn un hawdd mewn cyfnod lle mae nifer o fyfyrwyr yn profi problemau ariannol a phryderon tra'n gweithio'n galed ar gyfer eu cymwysterau, ac mae'r cydymdeimlad a'r ystod o gefnogaeth ymarferol a ddarperir gan eu Hundeb yn wych.

Rwy'n freintiedig iawn i fod yn arwain Bwrdd Llywodraethwyr sydd ag amrywiaeth enfawr o sgiliau a phrofiad amrywiol, gyda phob un ohonynt yn rhoi eu gwasanaeth i Brifysgol Wrecsam am ddim. Credaf ein bod yn gweithio'n hynod effeithiol gyda rheolwyr y Brifysgol, yn herio a cheisio sicrwydd tra'n rhannu brwdfrydedd i gyflawni'r gorau bob amser. A minnau wedi gwasanaethu ar nifer o Fyrddau dros y tri degawd diwethaf gallaf ddweud yn hyderus mai hwn yw'r grŵp o lywodraethwyr mwyaf proffesiynol a diwyd rwyf wedi gweithio gyda hwy erioed.

Yn ystod 2024-25 fe wnaethom ffarwelio gydag aelodau ymrwymedig o’r Bwrdd canlynol: Liam Wynne, Maureen Wain, Maisie Head a Sally Lambah, y bu i bob un ohonynt gyfrannu gyda gofal ac angerdd, a hoffwn ddiolch iddynt i gyd a dymuno’n dda iddynt. Bu i ni hefyd ffarwelio gyda David Clarke fel Clerc y Bwrdd ym mis Ionawr 2025. Symudodd Dave rolau o fewn y Brifysgol ac mae’n parhau i fod yn aelod gwerthfawr o’r tîm, ac yn ei fe wnaethom groesawu Joy Morton fel Clerc y Bwrdd yn ogystal â Chwnsler Cyffredinol ac Ysgrifennydd y Brifysgol. Bu i ni groesawu’r llywodraethwyr newydd canlynol: Howard Jones, Sam Hale a Paul Kirkbright, Cerys Alonso fel llywodraethwyr staff y Bwrdd Academaidd, Freya Groom fel Llywydd Undeb y Myfyrwyr a Jafsa Farju fel Is-Lywydd Undeb y Myfyrwyr.

Hoffwn hefyd estyn fy niolchgarwch i Colin Jackson am ei ymrwymiad heintus a’i bresenoldeb rheolaidd yn Wrecsam yn ei rôl fel Canghellor. Athletwr gwych, person gwych ac eiriolwr ardderchog.

Casgliad

I gloi, hoffwn i ddiolch i bawb sydd ynghlwm wrth Brifysgol Wrecsam am eu hymrwymiad i’r Brifysgol a’u cefnogaeth bersonol i mi. Mae’n fraint cael bod yn Gadeirydd, a chael mwynhau bod yn rhan fach o daith gyffrous a gwerth chweil Prifysgol Wrecsam wrth iddi ddatblygu a chyflawni.

Dr Leigh Griffin

Cadeirydd y Bwrdd Llywodraethwyr

Y BWRDD LLYWODRAETHWYR

Dr Leigh Griffin		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Ebrill 2022	Cadeirydd y Bwrdd Aelod ex-officio o'r: Pwyllgor Strategaeth a Chyllid a'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau
Paul Barlow		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Rhagfyr 2018	Is-gadeirydd y Bwrdd Cadeirydd y Pwyllgor Strategaeth a Chyllid Aelod o'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant Aelod o'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol
Jayne Owen		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2023	Is-gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg
Claire Homard		
	Llywodraethwyr Annibynnol Penodwyd ym mis Chwefror 2020	Cadeirydd y Pwyllgor Enwebu a Llywodraethu

Diane McCarthy		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Gorffennaf 2021	Is-gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg Is-gadeirydd y Pwyllgor Enwebu a Llywodraethu Aelod o’r Pwyllgor Pobl a Diwylliant Aelod o’r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol
Yr Athro Martin Chambers		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2021	Is-gadeirydd y Pwyllgor Strategaeth a Chyllid Cyfarwyddwr Anweithredol Glyndŵr Innovations Ltd Cyfarwyddwr Anweithredol Glyndŵr Innovations Ltd
Will Naylor		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2023	Is-gadeirydd y Pwyllgor Pobl a Diwylliant Aelod o’r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol
Maureen Wain		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Gorffennaf 2021	Aelod o’r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid Aelod o’r Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau
Richard Campbell		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2022	Aelod o’r Pwyllgor Archwilio a Risg

Liam Wynne		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2022 Ymddiswyd dodd ym Mis Mawrth 2025	Cyfarwyddwr Anweithredol Gwyddoniaeth Gogledd Cymru
Fabrizio Trifiro		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Medi 2023	Aelod o'r Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau
Sally Lambah		
	Llywodraethwr Etholedig Staff (Gwasanaethau Proffesiynol) Penodwyd ym mis Medi 2021	
Dr Sarah Dubberley		
	Llywodraethwr Staff Etholedig (Staff Addysgu) Penodwyd ym mis Medi 2023	

Maisie Head

Myfyriwr Lywodraethwr Penodwyd ym mis Mehefin 2023

Aelodaeth o'r Bwrdd wedi dod i ben ym mis Mehefin 2025

Freya Groom

Myfyriwr Lywodraethwr Penodwyd ym mis Mehefin 2024

Llywodraethwyr Newydd 24-25

Hafsa Farhu

Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd ym mis Gorffennaf 2025

Llywodraethwyr Newydd 24-25 (parhad)		
Sam Hale		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd Medi 2024	
Howard Jones		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd Medi 2024	
Paul Kirkbright		
	Llywodraethwr Annibynnol Penodwyd Medi 2024	

Llywodraethwyr Newydd 24-25 (parhad)		
Cerys Alonso		
	Llywodraethwr Enwebedig y Bwrdd Academaidd Penodwyd ym mis Medi 2024	Aelod ex-officio o'r: Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau a'r Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu
Yr Athro Joe Yates		
	Is-ganghellor a Phrif Weithredwr (o fis Awst 2024)	

COFNOD PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD BWRDD 2024/25

Aelodau	Presenoldeb Nifer a fynychodd o'i gymharu gyda nifer oedd yn gymwys i fynychu
Leigh Griffin	4/5
Paul Barlow	4/5
Richard Campbell	5/5
Martin Chambers	4/5
Claire Homard	5/5
Diane McCarthy	5/5
Will Naylor	5/5
Jayne Owen	4/5
Fabrizio Trifiro	3/5
Howard Jones	5/5
Sam Hale	5/5
Maureen Wain	4/5
Liam Wynne	1/3
Paul Kirkbright	5/5
Sally Lambah	4/5
Cerys Alonso	5/5
Sarah Dubberley	5/5
Maisie Head	4/4
Freya Groom	4/5
Hafsa Farju	1/1
Joe Yates	5/5

ANNIBYNIAETH LLYWODRAETHWYR

Yn ôl ei gyfansoddiad, mae'n rhaid i'r Bwrdd fod yn cynnwys mwyafrif o aelodau annibynnol sydd wedi eu penodi mewn ffordd eglur a thryloyw. Mae'r broses benodi eang wedi'i hamlinellu yn adroddiad y Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethiant yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Argymhellodd adolygiad Llywodraethiant Prifysgolion yng Nghymru (Camm) yn 2019 y dylid gosod trothwy uwch ar gyfer annibyniaeth llywodraethwr na'r hyn oedd yn bodoli ar adeg yr adolygiad, ac y dylai'r materion hynny a allai gyfaddawdu annibyniaeth llywodraethwyr gael eu cynhyrchu a'u gwneud yn gyhoeddus, a'u cyflwyno gyda gwybodaeth a gyhoeddir yn flynyddol o leiaf gan brifysgolion.

Cafodd canllawiau ar Annibyniaeth ar gyfer Llywodraethwyr eu datblygu ar gyfer Prifysgolion Cymru gan dynnu ar arfer da llywodraethiant yn y brifysgol a'r sectorau corfforaethol, gyda'r disgwyliad y bydd yn cael ei fabwysiadu gan gyrff llywodraethu pob prifysgol yng Nghymru. Mae Bwrdd Prifysgol Wrecsam wedi mabwysiadu'r canllawiau fel cyfres o egwyddorion sy'n cefnogi llywodraethiant da.

Y Llywodraethwyr Annibynnol yw'r rhai a benodir gan y Bwrdd sydd heb fod yn fyfyrwyr cofrestredig nac ychwaith yn aelod o staff y Brifysgol, nac yn berson o awdurdod lleol etholedig. Mae llywodraethwyr annibynnol yn allweddol er mwyn meithrin ymddiriedaeth y cyhoedd mewn prifysgolion, ac mae Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethiant yn ystyried annibyniaeth darpar lywodraethwyr yn ystod y broses recriwtio gan ddefnyddio'r Canllawiau ar Annibyniaeth fel pwynt cyfeirio ac ar gyfer trafodaeth, drwy ddatganiad buddiant a wnaed gan bob llywodraethwr a llofnodi datganiad cymhwysedd ymddiriedolwr.[1]

RHEOLI GWRTHDARO BUDDIANNAU

Unwaith y maent wedi'u penodi, cyfrifoldeb y llywodraethwyr yw bod yn dryloyw ac arddangos eu hannibyniaeth a datgan unrhyw wrthdaro buddiannau gwirioneddol, canfyddedig neu bosib. Fel ymddiriedolwyr elusen mae'n ofynnol i lywodraethwyr yn ôl y gyfraith i weithredu er budd yr elusen yn unig. Er bod cysylltiadau personol a phroffesiynol yn dod â buddion i waith y brifysgol, gallant fod yn achos gwrthdaro buddiannau y mae'n rhaid i lywodraethwyr ymateb yn effeithiol iddynt.

Yn dilyn cwblhau ffurflen datganiad buddiant pan maent yn ymuno gyda'r Bwrdd yn y lle cyntaf, mae'n ofynnol i lywodraethwyr adolygu a diwygio eu datganiad fel sy'n berthnasol, a hynny o leiaf yn flynyddol a chadw Clerc y Bwrdd yn gyfredol gydag unrhyw newidiadau yn eu hamgylchiadau yn ystod y flwyddyn academaidd sy'n effeithio ar eu datganiad buddiant. Cyhoeddir cofrestr o fuddiannau aelodau ar wefan y Brifysgol. Mae'r Bwrdd hefyd yn chwarae rhan yn y broses sy'n galluogi i'r holl lywodraethwyr fod yn datgan unrhyw fuddiannau yn rhagweithiol ar ddechrau bob cyfarfod bwrdd a phwyllgor sy'n berthnasol i unrhyw eitem sy'n cael ei thrafod.

Lle mae unrhyw wrthdaro buddiant gwirioneddol, canfyddedig neu bosib yn cael eu hadnabod yn ystod busnes y Bwrdd, bydd Cadeirydd y Bwrdd neu Gadeirydd y pwyllgor perthnasol yn pennu pa gamau gweithredu ddylid eu cymryd, ac fel man lleiaf ni chaniateir i'r llywodraethwr gyfranogi yn y drafodaeth ar yr eitem benodol. Lefel cyfranogiad llywodraethwr sydd wedi datgan buddiant mewn eitem

---

1 Mae'r holl Brifysgolion yng Nghymru yn Elusennau cofrestredig ac felly mae'r llywodraethwyr hefyd yn ymddiriedolwyr

GWELEDIGAETH A STRATEGAETH 2030

Crynodeb o Gynllun Strategol y Brifysgol

Yn 2024-25, dechreuodd Prifysgol Wrecsam ar bennod newydd gyda lansiad swyddogol ein Gweledigaeth a Strategaeth hyd 2030, gan nodi esblygiad blaengar o lwyddiannau ein strategaeth 2025. Ein cenhadaeth, fel y'i diffinnir yn ein strategaeth 2025 oedd *"i ysbrydoli a galluogi drwy addysg uwch, ymchwil ac ymgysylltu; cydweithio gyda'n myfyrwyr, staff a'n partneriaid"*

Mae ein strategaeth 2030 yn adeiladu ar y gwaith hwn drwy fynd i'r afael ag uchelgais o'r newydd i fod yn **brifysgol ddinesig fodern flaenllaw, sy'n ymgysylltu'n rhanbarthol ac yn fyd-eang, gan ddarparu sgiliau ac ymchwil dylanwadol sy'n hybu twf economaidd ac arloesedd er lles y genhedlaeth bresennol a chenedlaethau'r dyfodol.**

Ein gwerthoedd craidd yw: **Rhagoriaeth, Cynhwysiant, Cydweithrediad, Trawsffurfiad, Cynaliadwyedd.**

Bydd y strategaeth flaengar hon yn seiliedig ar y tair thema strategol:

Cyfleoedd a Phrofiadau Myfyrwyr
Ein nod ar gyfer 2030 yw cael ein cydnabod am brofiad rhagorol sy'n canolbwyntio ar y myfyriwr, creu cyfleoedd sy'n ysbrydoli a galluogi pob myfyriwr i ddod yn raddedigion hyderus, cyflogadwy sy'n creu traweffaith bositif mewn cymdeithas.

Pobl, Lle a Phartneriaethau
Ein nod 2030 yw cael ein cydnabod fel bod yn Brifysgol sy'n angor arweiniol i Gymru sydd wedi'i gwreiddio'n lleol ac sy'n ymgysylltu'n fyd-eang. Prifysgol sy'n gwrando, yn ymgysylltu ac yn adlewyrchu'r hyn sy'n cyfrif fwyaf i'n pobl, i'n llefydd a'n partneriaid

Ymchwil a Menter
Ein nod ar gyfer 2030 yw cael ein cydnabod am ragoriaeth yn ansawdd, perthnasoedd a thraweffeithiau ein gwaith ymchwil rhyng-ddisgyblaethol a menter - gan gyflawni arloesedd a thrawsnewid llwyddiannus.

Bydd y rhain yn cael eu hatgyfnerthu gan nifer o themâu croestoriadol sy'n gweithredu fel edefion craidd ar draws ein holl weithgareddau:

- Hyrwyddo **iaith, diwylliant a threftadaeth Cymru** yn weithredol
- **Seilwaith ystadau a digidol** sy'n bodloni anghenion ein myfyrwyr, staff, partneriaid a chymunedau presennol ac yn y dyfodol.
- Mwyhau cyfleoedd ein cyrhaeddiad a phartneriaethau rhyngwladol er budd **Wrecsam, Cymru a'r Byd.**
- Gan weithredu mewn ffordd gynaliadwy, sicrhau **cynaliadwyedd amgylcheddol ac ariannol** bod wrth galon ein proses o wneud penderfyniadau a chymryd camau gweithredu

Cafodd strategaeth 2030 ei dylanwadu gan ymgynghoriad eang gyda myfyrwyr, staff a rhanddeiliaid allanol, ac mae'n adlewyrchu hunaniaeth Prifysgol Wrecsam fel sefydliad hyderus sy'n tyfu, ac sydd wedi'i wreiddio mewn pwrpas dinesig a thrawsnewidiad rhanbarthol.

Mae’n gosod ffocws mwy eglur ar broffesiynoldeb, cyflogadwyedd a thwf cynhwysol gyda blaenoriaethau strategol wedi’u halinio gyda’n cryfderau o fewn Iechyd, STEM, y Gwyddorau Cymdeithasol, Busnesau a’r Diwydiannau Creadigol.

Mae’r strategaeth hefyd yn atgyfnerthu ein hymrwymiad i **bartneriaethau cydweithredol - yn lleol**, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol - a’n cenhadaeth ddinesig arloesol, sy’n parhau i osod y safon ar draws y sector addysg Uwch yng Nghymru.

Cafodd y strategaeth ei lansio’n gyhoeddus yn hydref 2024, ochr yn ochr ag ymgyrch ymgysylltu o’r newydd ar draws ein cymunedau a’n rhwydweithiau. At bwrpas adrodd, daethant i rym o fis Awst 2025.

Mae blwyddyn adrodd 2024-25 felly’n ymestyn dros y cyfnod trawsnewid rhwng cau strategaeth 2025, a mynd i mewn i’n pennod newydd yn y gwaith i gyflawni Wrecsam 2030.

ADOLYGIAD YR IS-GANGHELLOR O'R FLWYDDYN ADRODD

Roedd blwyddyn academaidd 2024-25 yn gyfnod o drobwynt ar gyfer Prifysgol Wrecsam. Yn dilyn fy mhenodiad yn Is-ganghellor, a'r Athro Paul Davies yn Ddirprwy Is-ganghellor - gyda'r ddau ar ddechrau'r flwyddyn adrodd - mae persbectifau ffres ac arweinyddiaeth a gweledigaeth ar gyfer ein sefydliad yn naturiol. Wrth i ni lansio ein Gweledigaeth a'n Strategaeth ar gyfer 2030, rydym yn gobeithio ein bod wedi gosod y seiliau ar gyfer cyfnod trawsffurfiadol yn ein datblygiad.

Mae'r adroddiad hwn felly'n adlewyrchu natur drawsnewidiol blwyddyn academaidd 2024-25; un lle rydym wedi dod â chyflawni strategaeth hyd 2025 i ben, ar yr un pryd â gosod y sylfeini ar gyfer pennod nesaf twf Prifysgol Wrecsam. Yn unol â'r teimlad trawsnewidiol yna i'r flwyddyn, bydd ein prif flaenoriaethau'n cael eu hadrodd yn erbyn y themâu creiddiol o fewn strategaeth 2025 yn ystod blwyddyn olaf ei chyflawni:

1. Dysgu sy'n Ysbrydoli

O dan arweinyddiaeth yr Athro Paul Davies, fe wnaethom ymgymryd ag adolygiad portffolio academaidd cynhwysfawr. Nod hyn yw cefnogi twf y Brifysgol dros y blynyddoedd sydd i ddod ac alinio ein darpariaeth gydag anghenion economaidd ac anghenion cymdeithasol Wrecsam, Cymru a'r Byd.

Yn ystod y flwyddyn fe wnaeth yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd (QAA) ymgymryd ag Adolygiad Gwella Ansawdd (QER) o'r Brifysgol. Roedd canfyddiadau'r adroddiad yn bositif, gyda'r Brifysgol yn cael ei chymeradwyo mewn dau faes penodol:

- Ymagwedd strategol y Brifysgol at ddiwallu anghenion y rhanbarth, gan gynnwys y pwyslais ar gynhwysiant ac ehangu mynediad, a hyrwyddo'r iaith, diwylliant ac economi Cymru;

- Y gwaith sy'n cael ei wneud ar draws y Brifysgol i integreiddio arferion cynhwysol sy'n ystyriol o drawma a phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod ar draws cefnogaeth academaidd, fugeiliol a dysgu, er mwyn galluogi pob myfyriwr i gyflawni ei botensial.

Roedd y QER yn arwyddocaol i ni, yn cadarnhau ansawdd ein safonau academaidd a phrofiad myfyriwr, ond hefyd wrth roi i ni'r sylfaen i adeiladu mentrau cyffrous a thwf yn y blynyddoedd sydd i ddod.

O ran adborth myfyrwyr, bu i'r Brifysgol unwaith eto gyflawni sgoriau cadarnhaol ym meysydd Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr - gan fynd y tu hwnt i gyfartaledd y sector ar gyfer adrannau *Asesu ac Adborth* ac Undeb y Myfyriwr, gan ddod yn 2il o blith prifysgolion y DU ar gyfer *Cefnogaeth Iechyd Meddwl.* Roedd ein rhaglenni Nyrsio i Oedolion a Chyfiawnder Troseddol wedi dod yn uchel yn y DU ar gyfer 'boddhad cyffredinol' ac fe wnaeth *Nyrsio Iechyd Meddwl* a *Chelfyddyd Gain* wneud yn arbennig o dda ar gyfer 'addysgu ar fy nghwrs'. Wrth i ni fewnosod ein Gweledigaeth a Strategaeth ar gyfer 2030, byddwn yn gweithio'n galed i adeiladu ar y llwyddiannau hyn drwy feithrin diwylliant cryf o welliant ar draws y Brifysgol.

2. Ymchwil sy'n Trawsnewid

Mae'r QER llwyddiannus wedi atgyfnerthu cynnydd y Brifysgol tuag at Bwerau Dyfarnu Graddau (RDAPau). Disgwylir canlyniadau terfynol ein cais ar ddiwedd 2025. Os yw'n llwyddiannus, bydd hyn yn ddatganiad eglur o'n diwylliant ymchwil a'n proffil sy'n tyfu.

Yn ystod y flwyddyn addrodd, cyhoeddwyd bod y Brifysgol yn bartner mewn Canolfan Cyfiawnder Pobl led-led y DU, sydd â'r nod o ddwyn ymchwil y gyfraith a chyfiawnder cymdeithasol ynghyd er mwyn cefnogi cymdeithasau cryfach a mwy cynhwysol. Aethom ati hefyd i atgyfnerthu ein partneriaeth gyda Chymdeithas Clwb Pêl-droed Wrecsam, gan ddod yn bartner ymchwil arbennig Cymdeithas Clwb Pêl-droed Wrecsam er mwyn ymgymryd ag ymchwil i sut mae pêl-droed yn cyfrannu mewn ffordd bositif tuag at iechyd a lles plant a phobl ifanc, yn ogystal â sut y gellir ei ddefnyddio i yrru newid cymdeithasol o fewn cymunedau. Mae ein Canolfan Menter, Peirianneg ac Opteg (EEOC) wedi atgyfnerthu ymhellach ein gwaith ymchwil ac arloesi ar weithgynhyrchu deunyddiau ysgafn, ynni adnewyddadwy ac ymchwil diwydiannol gan alinio gyda'n heconomi leol a rhanbarthol.

3. Ymgysylltu sy'n Galluogi

Rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol yn atgyfnerthu ein perthynas gyda phartneriaid rhanbarthol allweddol. Roedd yr Eisteddfod Genedlaethol yn Wrecsam yn llwyddiant ysgubol i'n dinas, gyda staff o'r Brifysgol yn chwarae rhan amlwg. Yn ystod yr Eisteddfod fe wnaethom lofnodi Cynghrair Trydyddol Gogledd Cymru sy'n dwyn ynghyd Brifysgol Wrecsam, Prifysgol Bangor, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai mewn ymdrech ar y cyd i atgyfnerthu datblygu addysg, gyrru twf economaidd a gwella cyfleoedd bywyd ar draws y rhanbarth. Mae'r garreg filltir arwyddocaol hon wedi cael ei hatgyfnerthu ymhellach drwy lofnodi Memoranda Dealltwriaeth gyda darparwyr **AB** mwyaf ein rhanbarth - Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai - wrth i ni anelu i ddarparu traweffaith gwirioneddol ar gyfer ein cymunedau.

O safbwynt cymuned, fe wnaethom atgyfnerthu ein perthynas gyda grwpiau, gan gynnwys Prosiect Glowyr Wrecsam a Hwb Amlddiwylliannol Gogledd-ddwyrain Cymru. Mae'r partneriaethau hyn yn bwysig i ni wrth i ni sicrhau bod ein Gweledigaeth a'n Strategaeth wedi'i wreiddio mewn Lle; ein bod yn cael ein harwain gan ymwybyddiaeth o'n rôl yn siapio gorffennol, presennol a dyfodol ein Dinas a bod ein partneriaethau wedi'u gwreiddio mewn ymrwymiad gwirioneddol i'n Gwerthoedd. Drwy waith ein tîm Cenhadaeth Ddinesig, ac Xplore! rydym yn parhau i ddarparu gweithgareddau estyn allan sy'n cael traweffaith bositif ar ein cymunedau. Roeddem yn falch o lwyddiant Xplore! yn sicrhau ariannu allanol fydd yn cynyddu ein capasiti i gyflawni gweithgagreddau STEAM ar gyfer plant a phobl ifanc ar draws y rhanbarth.

Mae ein tîm Menter yn parhau i ymgysylltu mewn ffordd bositif gyda diwydiant ar draws ein rhanbarth, ac rydym yn rhagweld y bydd ein gweithgaredd yn tyfu'n sylweddol gyda datblygiadau yn ein darpariaethau Busnes yn 2025/26.

Mae'r QER llwyddiannus hefyd yn ein rhoi mewn sefyllfa i fod yn tyfu ein partneriaethau addysg ryngwladol a thrawsgenedlaethol **(TNE)** wrth i ni ymgysylltu'n fyd -eang dros y blynyddoedd sydd i ddod.

4. Strwythurau sy’n Cynnal

Bu i brosiectau cyfalaf mawr symud yn eu blaen o dan ein Prif Gynllun Campws 2025. Cafodd y gwaith adeiladu £10m ar gyfer EEOC (sydd bellach wedi’i enwi’n swyddogol fel CanfodAu) - y prosiect Twf y Gogledd mwyaf hyd yma - ei gyflawni ar amser, ac o fewn y gyllideb. Rydym yn symud ymlaen gyda chwblhau ein Hardal Iechyd, Addysg a Menter Cam 2b. Fodd bynnag, nid ydym yn sefyll yn llonydd, ac mae cynlluniau uchelgeisiol ar gyfer gwella yr ystâd gorfforol a digidol yn cael eu datblygu wrth i ni edrych ymlaen at 2030.

Parhaodd morâl y staff i fod yn gryf, wrth i ni lansio ein Gweledigaeth a Strategaeth newydd wedi’i gefnogi gan apwyntiadau newydd mewn prif feysydd twf a pharhau ein hymrwymiad i ddatblygiad proffesiynol.

Rheoli a Lliniaru Risg

Mae’r sector Addysg Uwch yn wynebu ystod o heriau, gydag anawsterau ariannol yn hysbys. Er nad yw Prifysgol Wrecsam wedi profi’r rhain mor ddifrifol ag eraill, nid ydym yn rhydd rhag pwysau hynny. Mae’r Brifysgol yn cadw Cofrestr Risg Corfforaethol sy’n galluogi’r Tîm Gweithredol a’r Llywodraethwyr i adolygu’r dirwedd risg mewnol ac allanol a sicrhau bod rheolaethau a mesurau lliniaru priodol yn eu lle. Mae ein Pwyllgor Archwilio a Risg yn darparu arweinyddiaeth a chraffu yn y maes hwn, ac yn cynhyrchu adroddiad blynyddol ar wahân sy’n darparu manylion am waith yr ymgymerwyd ag ef yn y maes hwn.

Yn ystod y flwyddyn adrodd rydym wedi cymryd camau sylweddol yn tynnu’r risg oddi ar amlygrwydd y Brifysgol ynghylch recriwtio myfyrwyr, gan amrywio’r marchnadoedd roeddem yn recriwtio myfyrwyr ohonynt ac yn lleihau dibyniaeth ar genhedloedd, rhanbarthau neu asiantaethau recriwtio unigol. Rydym hefyd wedi atgyfnerthu agweddau ar ansawdd a chydymffurfiaeth mewn amrywiaeth o feysydd fydd yn lleihau risg ac yn darparu sylfaen ar gyfer twf pellach.

Partïon â Diddordeb

Fel Prifysgol, rydym yn ymgysylltu gyda thri grŵp penodol fel ein prif bartïon o ddiddordeb:

Myfyrwyr yw prif randdeiliaid y brifysgol. Undeb y Myfyrwyr Prifysgol Wrecsam yw’r corff cynrychioladol sy’n gweithredu’n annibynnol o dan ei Gyfansoddiad ei hun fel y’i cymeradwywyd gan Fwrdd Ymddiriedolwyr a Bwrdd Llywodraethwyr y Brifysgol. Rhoddir aelodaeth ex-officio iddynt o’r tri chorff trosfwaol sy’n cymryd penderfyniadau yn y brifysgol, gan gynnwys y Bwrdd Llywodraethwyr, y Bwrdd Academaidd a’r uwch Bwyllgorau. Mae llais y myfyriwr hefyd yn cael ei gynrychioli ar lefel Tîm Cyfadran a Rhaglen.

Mae bob cyfarfod o’r Bwrdd Llywodraethwyr yn dechrau gydag adroddiad gan Undeb y Myfyrwyr lle caiff materion myfyrwyr eu dwyn i sylw’r llywodraethwyr, ac mae’r Tîm Gweithredol yn gallu ymateb mewn ffordd sy’n annog bod yn agored, tryloywder a deialog eglur ynghylch profiad myfyrwyr. Mae’r Cytundeb Perthynas rhwng Undeb y Myfyrwyr a’r Brifysgol yn cael ei adolygu’n flynyddol ac mae’n darparu cyfeiriad eglur ar gyfer y ddau sefydliad a’r egwyddorion y maent yn gweithredu oddi tanynt.

Mae **Staff** yn galluogi gwireddu ein Gweledigaeth a Strategaeth, ac unwaith eto gwnaethant gyfraniadau anhygoel eleni. Mae’r brifysgol yn ymgysylltu gyda’i staff drwy amrywiaeth o fecanweithiau gan gynnwys sesiynau cwestiwn ac ateb a fforymau rheolaidd gyda’r Tîm Gweithredol, cyrff sy’n cynrychioli staff, cynadleddau a gweithdai. Cynigir amrywiaeth o gyfleoedd datblygu staff bob blwyddyn, ar lefel y brifysgol gyfan neu adran leol yn ogystal ag yn allanol.

Mae'r gweithgareddau hyn yn disgyn i dair prif ffrwd: hyfforddiant gorfodol a gynigir ar-lein megis ar gyfer iechyd a diogelwch a chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant; ymchwil a datblygiad academaidd, cefnogi staff i gwblhau eu PhDau neu Dystysgrifau Ôl-raddedig mewn Dysgu ac Addysgu mewn Addysg Uwch; rhannu arfer da megis drwy gynadleddau staff mewnol a digwyddiadau rhwydweithio.

Rydym yn parhau i wneud camau sylweddol yn ein hymgysylltu gydag iaith, diwylliant a threftadaeth Cymru. Cwblhaodd sawl aelod o staff eu modiwlau Cymraeg Gwaith a chafwyd cyfranogiad ardderchog mewn cyfres o sesiynau Coffi a Chlonc ar draws ein campysau i gyd. Ein hymwneud gyda'r Eisteddfod Genedlaethol yn Wrecsam oedd uchafbwynt y flwyddyn, gyda'n grŵp staff yn ennill un o'r categorïau llefaru!

Mae gan y Brifysgol Dîm Datblygiad Academaidd gwirfoddol ffyniannus sy'n dwyn ynghyd academyddion a gweithwyr proffesiynol arweiniol mewn meysydd megis dysgu digidol, cefnogi dysgu traws-sefydliadol a datblygu addysgu a oedd wedi'u cysylltu gyda blaenoriaethau strategol. Mae'r ADT yn parhau i ymgysylltu gyda'r gymuned staff ar gyfer pynciau gan gynnwys Deallusrwydd Artiffisial a'i draweffeithiau; arferion gorau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth wrth ddysgu; a mwyhau cyfleoedd dysgu digidol.

Ym mis Mehefin, derbyniodd y Brifysgol Wobr Efydd ar gyfer y Siarter Cydraddoldeb Hil - fframwaith a gydnabyddir yn genedlaethol a gwobr nodedig - sy'n darparu dull strwythuredig o feithrin newid arwyddocaol a hyrwyddo cyfleoedd teg ar draws y byd academaidd. Roedd y wobr hon yn ganlyniad i daith hir wedi'i gyrru gan ymrwymiad tîm bychan o staff, ac mae'n nodi lansio rhaglen gynhwysfawr sydd â'r bwriad o chwalu'r rhwystrau a chreu amgylchedd mwy cynhwysol i fyfyrwyr a staff Du, Asiaidd ac ethnig lleiafrifol.

Mae **partneriaid allanol** yn hanfodol ar gyfer gwireddu gweledigaeth ein Prifysgol, ac mae ein hagwedd tuag at bartneriaeth yn cael ei gyrru gan y gred gref mai cydweithrediad sy'n datgloi datrysiadau ar gyfer cymunedau. Mae ein hagwedd ddinesig sydd wedi hen sefydlu yn galluogi'r Brifysgol i ymgysylltu gydag arweinyddiaeth systemau trawsffurfiannol ar draws sectorau gan gynnwys llywodraeth leol, iechyd, addysgu, diwydiant a'r sector elusennol a gwirfoddol. Yn ystod 2024-25 doedd hyn ddim yn wahanol, wrth i ni ymgysylltu mewn partneriaethau dinesig ac arweinyddiaeth meddwl ar sawl gwedd wahanol, ar lefel lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

Fel aelod allweddol o Bartneriaeth Porth Wrecsam, parhaodd y Brifysgol i chwarae rhan hanfodol yn llywio cynlluniau ar gyfer ailddatblygu yn ardal Ffordd yr Wyddgrug o'r Ddinas. Bydd hyn yn cynnwys datblygiad enwog Kop Clwb Pêl-droed Wrecsam, yn ogystal â hwb trafnidiaeth wedi'i foderneiddio ardal gyhoeddus wedi'i hailddatblygu bydd yn darparu buddsoddiad ac adfywio sylweddol yn yr ardal. Bydd aelodau o dîm arweinyddiaeth y Brifysgol hefyd yn gwasanaethu fel aelodau o'r fforymau gan gynnwys Bwrdd Dinas Wrecsam, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Rhanbarthol, Cynghrair Merswy Dyfrdwy, Tŷ Pawb, Fforwm Busnes Glannau Dyfrdwy, a Bwrdd Partneriaeth Chwaraeon Wrecsam. Fel Is-ganghellor, mae'n fraint i mi gael ymuno gyda Bwrdd Ymddiriedolaeth Cymuned a Diwylliant Wrecsam wrth i ni weithio tuag at gais Wrecsam i ddod yn Ddinas Diwylliant y DU yn 2029.

Cafwyd rhwydweithio gyda llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a llywodraeth leol ar sawl lefel, gan gynnwys trafodaethau gydag aelodau o'r Senedd, Aelodau Senedd Cymru a gweision sifil hŷn. Rydym wedi meithrin perthnasoedd cryf gyda chydweithwyr yn Medr wrth iddo sefydlu'i hun fel y rheoleiddiwr newydd ar gyfer addysg drydyddol yng Nghymru. Rydym yn ymrwymedig i weithio mewn partneriaeth fel cyfranogwr rhagweithiol sy'n llywio agenda'r polisi, a gweithio ar y cyd wrth i ni ddarparu ein Gweledigaeth a Strategaeth ar gyfer 2030.

ADOLYGIAD GWEITHREDOL AC ARIANNOL 2024/25

Mae Grŵp y Brifysgol unwaith eto wedi gallu darparu gwarged gweithredol yn 2024/25 mewn blwyddyn o newid i'r Brifysgol o dan stiwardiaeth newydd yr Is-ganghellor. Bydd sicrhau cynaliadwyedd ariannol sy'n sail i benderfyniadau yn helpu i gefnogi'r Brifysgol gyflawni ar Weledigaeth a Strategaeth 2030 sy'n amlinellu'r nod o fod yn brifysgol ddinesig fodern arweiniol, sy'n ymgysylltu'n rhanbarthol ac yn fyd-eang, gan ddarparu sgiliau ac ymchwil sy'n cael traweffaith ac sy'n gyrru twf economaidd ac arloesi cenedlaethau cyfredol a rhai'r dyfodol.

Mae gwarged gweithredol o £603k wedi cael ei gyflawni mewn amgylchiadau eithriadol o heriol ar gyfer y sector. Mae ymgorffori newidiadau i bensiynau a thraweffaith cyfrifo dymchwel yr hen floc peirianneg wedi arwain at golled net o £692k. Mae Tablau A a B ar dudalen 24 yr Adroddiad Blynyddol yn amlinellu'r canlyniadau gweithredu ar gyfer 2024/25, gan gynrychioli'r elfen wirioneddol reoladwy o'r datganiadau ariannol.

Incwm Ffïoedd Dysgu
Unwaith eto, yn y flwyddyn ariannol 2024/25 gwelwyd y Brifysgol yn wynebu'r her o orfod dod i ben gyda llai o fyfyrwyr yn cael eu derbyn yn bennaf yn y farchnad israddedig gartref. Lleihaodd incwm o ffïoedd dysg yn gyffredinol o £1.3m o'i gymharu gyda'r flwyddyn flaenorol. Gwelodd incwm ffïoedd dysgu ostyngiad o £3.4m wedi nifer o flynyddoedd o dwf, ac effeithiwyd arno gan ostyngiad mewn cofrestriadau o fis Mehefin 2024 yn bennaf oherwydd newidiadau ym mholisi'r llywodraeth ar reolau fisa. Cafodd y gostyngiad mewn incwm cydweithredu yn y DU oherwydd ailalinio gweithgaredd gydag un partner ei gynllunio a'i gyllidebu ar ei gyfer, ond serch hynny, gwelwyd lleihad o bron i £600k.

Cafodd y gostyngiadau hyn eu cefnogi gan gynnydd mewn incwm ôl-raddedig, o bartneriaid Addysg Drawsffurfiol (TNE) a thrydydd hydref o dderbyniadau myfyrwyr yn astudio cyrsiau nyrsio israddedig a pherthynol ar lefydd wedi'u comisiynu gan HEIW a welodd myfyrwyr yn astudio ar lefelau 4, 5 a 6 am y tro cyntaf. Bu i'r rhaglen Brentisiaeth Gradd a ariennir gan Medr barhau i dyfu yn y rhaglenni peirianneg ac adeiladu, wedi'u cefnogi gan fuddsoddiad cyfalaf sylweddol dros y ddwy flynedd ddiwethaf er mwyn uwchraddio cyfleusterau ar gyfer myfyrwyr. Mae rhifau cofrestriadau rhyngwladol yn ymddangos i fod wedi adfer yn 2025/26 er bod yr her ar draws y sector yng Nghymru yn parhau i fod yn gyfraddau cyfranogi AU is ochr yn ochr gyda ffïoedd dysgu sydd wedi'u rhewi ac sydd ond wedi cael eu datrys yn ddiweddar gyda'r cynnydd i £9,535 y flwyddyn. Mae papur gwyn y llywodraeth ar Addysg a sgiliau Ôl-16 yn awgrymu y bydd ffïoedd dysgu'n cynyddu yn unol â chwyddiant yn Lloegr; cyhoeddodd Cymru yn ddiweddar y bydd hithau'n dilyn yr un drefn.

Mae incwm o ffynonellau eraill gan gynnwys llog a enillwyd ar fuddsoddiadau ariannol a'r penderfyniad i beidio â chymryd unrhyw fenthyciadau pellach er mwyn cefnogi Campws 2025 hefyd wedi helpu i leihau traweffaith y lleihad mewn rhai ffynonellau incwm dysgu ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (SOCIE). Mae gwerthiant asedau tir dros ben a gynlluniwyd i grisialu ar ddiwedd 2024/25 wedi'i ohirio nes 2025/26 gan ohirio'r elw ar y gwerthiant nes y flwyddyn ariannol newydd.

Is-gwmnïau
Parhaodd y cyfan o is-gyrff y Grŵp i weithredu, gyda'r ddau is-gwmni cyhoeddus (Gwyddoniaeth Gogledd Cymru a Glyndŵr Innovations) yn parhau i fasnachu mewn amgylchiadau anodd am wahanol resymau.

Mae Gwyddoniaeth Gogledd Cymru yn parhau i weithredu yn ystod cyfnod lle mae cyllidebau addysg dan bwysau, ac mae'n parhau i redeg eu gweithrediadau oddi ar y grant Cronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) ac roeddent yn llwyddiannus yn sicrhau ail grant SPF yn 2024/25 ar gyfer c£700k fydd yn ariannu'r cam nesaf o waith cyfalaf yn Xplore! ochr yn ochr gyda grant sylweddol gan y Moondance Foundation o £1m. Bydd y gweithiau hyn yn galluogi Xplore! i ddatblygu'r llawr cyntaf i gyflwyno arddangosfeydd mwy cyffrous, gan gynnwys planetariwm fydd yn galluogi i le gael ei greu i lawr grisiau i adeiladu ardal ar gyfer rhai dan 5 oed fydd yn cyflwyno STEAM i fwy o blant.

Mae Glyndŵr Innovations wedi cael problemau yn denu staff cymwysedig, profiadol mewn maes arbenigol tra'n parhau i ennill contractau sylweddol gan gynnwys un ar gyfer €1.5m gyda'r European Southern Observatory. Mae contractau yn y broses o gael eu dyfarnu er mwyn uwchraddio cyfleusterau metroleg yn Llanelwy yn 2025/26 (wedi'i ariannu gan Fargen Twf y Gogledd) er mwyn cefnogi adferiad GIL sydd wedi gweld gwelliant yn y canlyniad ar ddiwedd blwyddyn o'i gymharu gyda'r flwyddyn flaenorol.

Mae Gwasanaethau Glyndŵr Limited (GSL) yn parhau i gynhyrchu elw sydd yn cael ei roi'n ôl i'r Brifysgol yn flynyddol.

Llwyddodd dau o'r tri is-gorff i gynhyrchu gwarged gyda'r llall yn parhau mewn diffyg, ond mae pob un yn parhau i gael cefnogaeth lawn y Brifysgol fel ei brif endid.

Gwariant

Cynyddodd cyflogau flwyddyn ar flwyddyn oherwydd cyfuniad o'r cynnydd mewn cyflog arferol a'r cynnydd blynyddol mewn lefelau cyflog, er bod hyn wedi'i gyfyngu gan y cynnydd mewn cyfraniadau Yswiriant Gwladol. Parhaodd cyfraddau cyfraniadau pensiwn yn sefydlog, er bod y cynnydd tebygol i gyfraniadau Cynllun Pensiwn Athrawon ym mis Mawrth 2027 angen cael ei fonitro a'i reoli'n fwy agos.
Cynyddodd costau dyled gwael gan adlewyrchu heriau parhaus wrth gasglu dyled myfyrwyr sy'n gysylltiedig gyda chyfnod COVID.
Lleihaodd dibrisio yn dilyn adolygiad ar y polisi cyfrifo sy'n gysylltiedig gydag oes ddefnyddiol asedau.

Gostyngodd gwariant gweithredol o'i gymharu gyda'r flwyddyn flaenorol - roedd hyn yn bennaf oherwydd lefelau gostyngol o ysgoloriaethau a ffïoedd asiant oedd yn daladwy yn uniongyrchol oherwydd y gostyngiad mewn derbyniadau rhyngwladol.
Mae arian cyfalaf ychwanegol Medr a dderbyniwyd yn 2024/25 ar ben y dyraniad cyfalaf arferol o £750k wedi galluogi i arian gael ei ryddhau i'w ddefnyddio yn 2025/26 ar brosiectau cyfalaf strategol er mwyn cyflwyno systemau newydd a galluogi i adnoddau gael eu hailneilltuo'n briodol.

Mae'r cyfrifo pensiynau unwaith eto'n cyflwyno addasiadau i'r canlyniad gweithredol, gyda thraweffaith costau Gwasanaeth Cyfredol LGPS eleni yn cyflwyno tâl tybiannol (anariannol) o safbwynt rhwymedigaethau gwasanaeth cyfredol o £434k (o'i gymharu gyda £375k yn y flwyddyn flaenorol) sy'n cael ei gydbwyso gan gynnydd positif yn erbyn taliad tybiannol llog ar bensiynau o £257k oherwydd sefyllfa gwarged y gronfa bensiynau.

Mae'r Brifysgol yn parhau i fod yn y sefyllfa ffodus o fod heb unrhyw fenthyciadau yn erbyn y fantolen ac mae wedi parhau i gael budd o fuddsoddiad tymor byr o gronfeydd derbyniadau cyfalaf gwarged er mwyn darparu rhyw £1.2m o log a enillwyd o fewn y flwyddyn.

Traweffaith Dymchwel Adeiladau
Cafodd dymchwel y bloc peirianneg ar Gampws Plas Coch ei gynllunio fel rhan o Campws 2025 ac roedd yn elfen allweddol o ddarparu adeilad CanfodAu drwy'r prosiect cyfalaf EEOC. Mae ôl-groniad o waith cynnal a chadw ar yr adeilad wedi cael ei amcangyfrif yn geidwadol fel £800k - gwaith sydd ei angen ar y to, y system wresogi a seilwaith trydanol. Roedd gwerth cario ymlaen yr adeilad yn creu colled o'i waredu o £1.074m sydd heb ei gynnwys yn y canlyniad gweithredol o gofi mai trosglwyddiad untro yn unig ydyw. Yn yr un modd, mae elw ar werthiant yr asedau hefyd wedi eu hepgor o ganlyniadau gweithredu mewn blynyddoedd blaenorol gan fod y rhain hefyd yn drosglwyddiadau untro nad oes modd eu rheoli a bod unrhyw arian a dderbynnir yn cael ei glustnodi ar gyfer gwella'r ystâd a chyfleusterau.

Cynaliadwyedd Ariannol yn Parhau
Mae'r Brifysgol wedi cynnal sefyllfa ariannol gadarnhaol drwy gynhyrchu EBITDAau (enillion cyn llog, treth, dibrisiad ac amorteiddiad) yn llwyddiannus dros y 4 blynedd ddiwethaf. Mae'r strategaeth ariannol ar gyfer Prifysgol Wrecsam yn hyrwyddo amrywio ffynonellau incwm o ystod o gynigion addysgiadol - drwy hyfforddiant ar-lein, gartref a rhyngwladol, ynghyd â chydweithrediadau gartref ac yn y DU.

Mae'r cynlluniau buddsoddiad cyfalaf a'r blaenoriaethau'n cael eu darparu drwy'r cynllun Campws Prifysgolion 2025 ac mae cyfran o'r cynllun gwaith hwnnw'n parhau gyda chynlluniau i adeiladu cyfleusterau newydd a dinistrio adeiladau hŷn yn gam pwysig o'r gwaith. Defnyddir cyfuniad o grantiau allanol ac arian wrth gefn yn fewnol er mwyn cyflawni'r cynlluniau hyn ac mae amrywiaeth o weithgareddau ar droed ar yr ystâd er mwyn bod yn sail i'r strategaeth newydd Campws 2030.

Mae'r Brifysgol yn gweithredu mewn amgylchedd cymhleth ac o'r herwydd mae yna weithgareddau sydd heb fod yn greiddiol ac eitemau anariannol sy'n dylanwadu ar y gwarged/diffyg a gofnodwyd yn y datganiad incwm cynhwysfawr. Fel a gyflwynir yn y tabl isod, bydd natur yr eitemau hyn yn gyson gyda'r flwyddyn flaenorol, fodd bynnag bydd gwerth yr eitemau yn amrywio dros y blynyddoedd ac felly'n cael effaith ar warged gwaelodol y Brifysgol.

Darperir cysoniad rhwng y swm yr adroddir arno yn y Datganiad sydd wedi'i Chydgrynhoi o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y Flwyddyn a'r Gwarged Gweithredu Net o £603k yn y tabl isod. Y gwarged gweithredu net sy'n cynrychioli gwir fesur o'r agweddau ariannol 'y gellir eu rheoli' o'r gweithgaredd gweithredu o fewn y Brifysgol a'r Grŵp.

Tabl A - Crynodiad o'r Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr ar gyfer y Flwyddyn i Warged Gweithredol Net

	Y Flwyddyn yn Diweddu 31ain Gorffennaf 2025 (£'000)
Cyfanswm yr Incwm Cynhwysfawr ar gyfer y Flwyddyn	**(515)**
Diddymu enillion actiwaraidd mewn perthynas â chynlluniau pensiwn	(177)
Yn Cyfateb i Warged Net/(Diffyg)	**(692)**
Ychwanegu'n ôl colled ar waredu asedau sefydlog	1,074
Ychwanegu trethu yn ôl	44
Yn Cyfateb i Warged Net gan gynnwys addasiadau pensiynau	**426**
Ychwanegu addasiad cost gwasanaeth presennol LHPS (pensiwn)*	**434**
Diddymu cynnydd ar addasiad llog LGPS (pensiwn)*	(257)
Yn Cyfateb i Warged Gweithredu Net	**603**

Mae canlyniadau net gweithrediadau hanesyddol oddi ar 2021/22 wedi'u hamlinellu yn Nhabl B isod:

Tabl 8 - Canlyniadau gweithredu a net hanesyddol 2021/22 hyd 2024/25

	2024/25	**2023/24**	**2022/23**	**2021/22**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Cyfanswm yr incwm academaidd	52,763	55,140	43,396	41,480
Cyfanswm yr incwm anacademaidd	7,411	7,088	7,503	5,726
Cyfanswm Incwm Gros	**60,174**	**62,228**	**50,899**	**47,206**
Cyfanswm costau cyflog heb gynnwys addasiadau pensiwn Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)*	(34,100)	(30,560)	(27,431)	(25,180)
Cyfanswm costau sydd heb fod yn gyflog	(25,471)	(30,325)	(24,848)	(21,308)
Cyfanswm Gwariant heb gynnwys addasiadau LGPS*	**(59,571)**	**(60,885)**	**(52,279)**	**(46,488)**
Gwarged Gweithredol /(Diffyg)	**603**	**1,343**	**(1,380)**	**718**
Addasiad tâl gwasanaeth cyfredol tybiannol LGPS*	(434)	(375)	(839)	(2,481)
Addasiad llog a enillwyd ar Bensiwn Tybiedig LGPS*	257	181		
Elw/(colled) ar waredu ased sefydlog	(1,074)	4,124	17	5,999
Elw/(colled) ar waredu dyledwr hirdymor				642
Treth	(44)	(45)	(50)	(40)
Gwarged Net / (Diffyg)	**(692)**	**5,228**	**(2,252)**	**4,838**

**Yr addasiadau anariannol tybiedig sy'n ofynnol fel rhan o'r cyfrifiadau cyfrifo pensiynau.*

Chart A - GDadansoddiad Incwm Grŵp

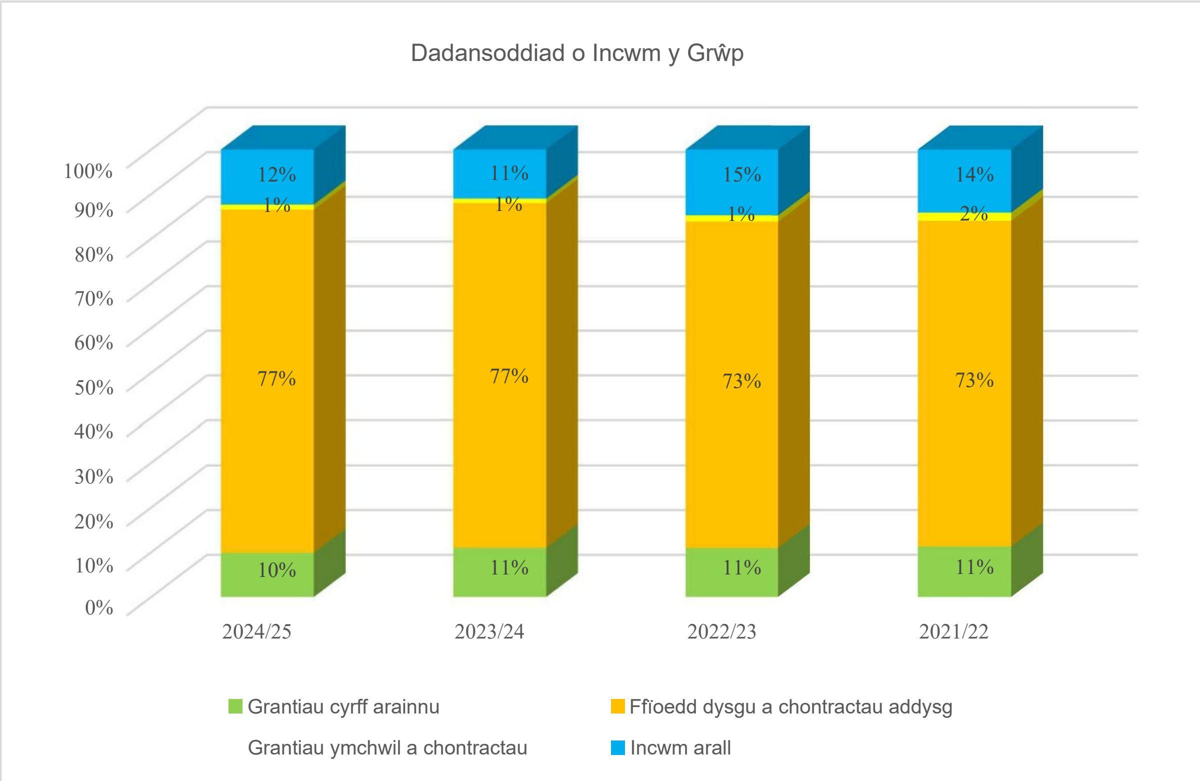

Cyfanswm incwm grŵp a ostyngwyd yn 2024/25 i £60.1m (2023/24 £62.2m). Roedd hwn yn bennaf mewn incwm o ffïoedd dysgu - cafodd y gostyngiad sylweddol mewn ffïoedd dysgu rhyngwladol eu gwrthbwyso gan gynnydd mewn ariannu HEIW gyda'r 3edd garfan o fyfyrwyr rhag-gofrestredig sy'n astudio nyrsio a phynciau iechyd perthynol. Cafodd grantiau cyrff ariannu drwy Medr eu lleihau oherwydd grantiau untro at bwrpasau penodol. Mae incwm ymchwil yn parhau i fod yn gyfran isel o'r incwm cyffredinol ond mae wedi cynyddu i £697k yn 2024/25 (2023/24 £385k).

Siart B - Gwariant Grŵp

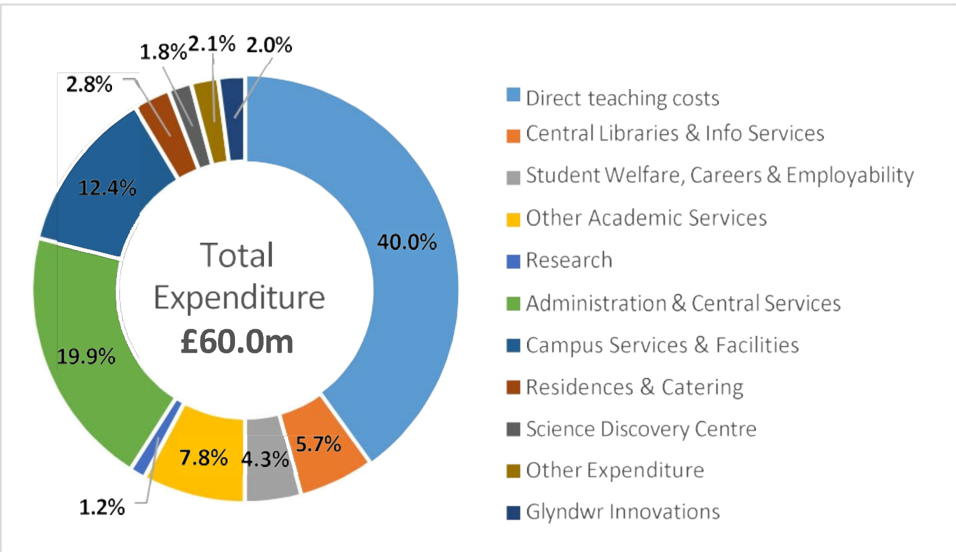

Mae'r gwariant wedi gostwng o £1.3m oddi ar 2023/24. Mae'r mwyafrif (40%) yn cael ei wario ar gostau dysgu uniongyrchol (40.3% yn 2023/24), gyda'r gyfran fwyaf nesaf yn cael ei wario ar Weinyddu a Gwasanaethau Canolog 19.9% (17.3% yn 2023/24).

Undeb Myfyrwyr Wrecsam: Cyfrannodd y Brifysgol £515,000 fel grant bloc yn ystod y flwyddyn er mwyn helpu i gefnogi rhediad Undeb y Myfyrwyr.

Costau ychwanegol untro ar gyfer 2024/25: Nod y Brifysgol yw dim ond gwario ar lefelau sydd o fewn i'r incwm y mae wedi'i gynhyrchu yn ystod y flwyddyn ac nid oedd unrhyw eitemau untro anarferol i'w hadrodd ac eithrio'r golled a grëwyd wrth waredu'r Bloc Peirianneg.

Siart C - Buddsoddiad Cyfalaf

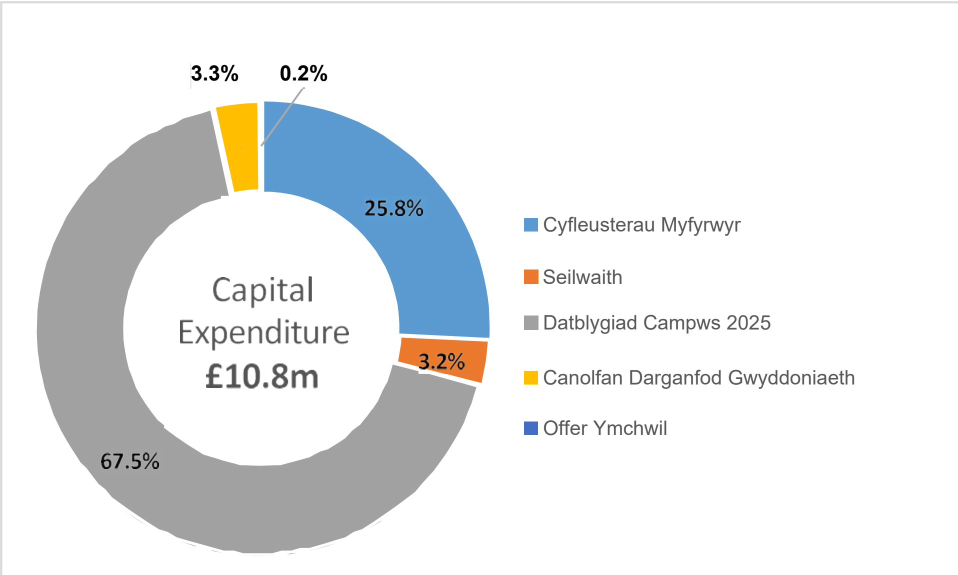

Cynyddodd gwariant cyfalaf o £2.7m ers y flwyddyn flaenorol - mae hyn yn bennaf oherwydd cynnydd yn y gwaith EEOC (cwblhau CanfodAu ym Mhlas Coch) ac adeiladu'r adeilad newydd pwrpasol sy'n cynnwys cyfleusterau o'r radd flaenaf yn atodol i'r Ganolfan Efelychu Gofal Iechyd a gwelliannau i fannau addysgu a dysgu sydd i'w cwblhau erbyn Gwanwyn/Haf 2026.

Mae'r Brifysgol wedi parhau gyda'i chynlluniau uchelgeisiol ar gyfer Campws 2025 ac yn ystod y flwyddyn, defnyddiwyd grant cyfalaf Medr er mwyn ariannu gwelliannau parhaus i'r Ardal Gwyddoniaeth a Pheirianneg. Yn Hydref 2025, llwyddodd y Brifysgol i dderbyn cymeradwyaeth Uchelgais Gogledd Cymru ar gyfer grant o £1.5m mewn perthynas â cham nesaf y cynlluniau peirianneg "Cymdeithas 5.0". Bydd angen caffael yr offer erbyn diwedd 03 2025/26 a bydd yn cael ei gadw yn OpTIC ar gampws Llaneurgain a'r Ardal Gwyddoniaeth a Pheirianneg a CanfodAu ym Mhlas Coch.

Cafodd cyfran ychwanegol o arian cyfalaf a ddarparwyd gan Medr ym mis Mawrth 2025 ei ddefnyddio i ariannu'r Rhwydwaith Ardal Storio (SAN), y Rhwydwaith Ardal Leol newydd (LAN) er mwyn gwella cyfleusterau WIFI ar Gampws Plas Coch, yr hwb Arloesi Seiber ac amrywiaeth o brosiectau cyfalaf eraill a gynlluniwyd. Mae hyn wedi galluogi i arian cyfalaf gael ei ryddhau er mwyn buddsoddi mewn prosiectau strategol eraill i wella'r systemau cyhoeddus ar gyfer staff a myfyrwyr yn 2025/26 ac ymlaen.

Mae cynlluniau mewn lle i orffen y cynlluniau Campws 2025 - mae caniatâd cynllunio mewn lle ar gyfer Adeilad Porth newydd ar y campws fydd yn golygu y bydd nifer o adeiladau hŷn sydd â phroblemau cynnal a chadw sylweddol yn cael eu dymchwel. Mae'n debygol y bydd y dymchweliadau yn digwydd yn ystod 2026/27. Mae datblygiad y cynllun yn barhaus ac mae cynlluniau angen eu cadarnhau yn 03 2025/26. Mae gwaith i sicrhau caniatâd cynllunio ar gyfer bloc newydd o ystafelloedd preswylio myfyrwyr ar y campws hefyd ar waith yn ystod 2025/26.

Llif Arian ac Ariannu

Gwelwyd balansau diwedd blwyddyn o £25.1m oedd o flaen targed y gyllideb wreiddiol. Gall yr amrywiad hwn gael ei briodoli i'r lefelau gostyngol o wariant cyfalaf oherwydd amseru (£484k), arian cyfalaf cynyddol o Medr (£1.387m) a hawlio arian grant cyfalaf yn gynt na'r hyn y cynlluniwyd ar ei gyfer yn y gyllideb. Mae'r ffigwr hwn yn cynnwys arian wrth gefn sydd wedi cronni o wargedau'r blynyddoedd blaenorol ochr yn ochr â derbyniadau cyfalaf o waredu asedau a hefyd y rhagdaliadau net anarferol o weithgaredd cyfredol.

Mae'r Brifysgol wedi paratoi rhagolygon llif arian misol manwl ar gyfer y 12 mis yn diweddu 31 Gorffennaf 2027 ac mae o'r farn y bydd ganddi adnoddau ariannol digonol a digonedd wrth gefn yn ystod y cyfnod er mwyn gallu rheoli ei busnes a'r gweithrediadau sydd wedi'u cynllunio. Mae'r rhagolygon hyn yn dynodi llif arian negyddol dros y cyfnod oherwydd cynnydd mewn cynlluniau cyfalaf.

Does dim cynlluniau i dynnu unrhyw fenthyciadau yn 2025/26, er bod hyn yn parhau i fod yn bosibilrwydd fydd yn cael ei ffactora i mewn i Strategaeth Ystâd Campws 2030 os oes angen.

Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol (Mantolen)

Mae'r Cyfanswm Asedau net nawr ar £65.5m (ychydig o leihad o £66, yn 23/24).
Mae'r Asedau Sefydlog wedi cynyddu yn dilyn cyfalafu prosiectau allweddol gan gynnwys CanfodAu. Mae'r symiau sy'n ddyledus gan ddyledwyr cyfredol wedi lleihau fel ag y mae'r symiau sy'n ddyledus i gredydwyr o fewn 12 mis.
Mae'r cynnydd sylweddol mewn symiau credydwyr sy'n ddyledus wedi 12 mis yn gysylltiedig â grantiau cyfalaf a ohiriwyd sy'n cael eu dal ar y fantolen a'r incwm a ryddhawyd yn unol â bywyd defnyddiol yr ased cyfalaf a ariannwyd.

Pensiynau

Mae'r Grŵp yn Cyfranogi mewn tri chynllun pensiwn, Cynllun Pensiwn Athrawon (TPS), Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiwn Clwyd (LGPS) a Chynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS). Nid yw hi wedi bod yn bosib adnabod rhan y sefydliad o'r asedau a'r rhwymedigaethau gwaelodol mewn perthynas â'r cynlluniau TPS ac USS; ac o'r herwydd fe'u cyfrifir fel pe baent yn gynlluniau cyfrannu wedi'u diffinio.

Mae symudiadau o fewn y LGPS yn cynnwys taliadau tybiannol ychwanegol o £434k mewn perthynas â chostau gwasanaeth cyfredol a amcangyfrifir sydd wedi eu gwrthbwyso gan gynnydd mewn llog o £257k.

Unwaith eto mae'r Brifysgol yn canfod ei hun yn y sefyllfa ffodus y flwyddyn ariannol hon, lle mae gwerth teg asedau cynllun o dan y LGPS yn fwy na gwerth presennol o rwymedigaethau o ran buddion. Mewn geiriau eraill, mae'r cynllun mewn gwarged, yn hytrach na fel o'r blaen lle mae diffyg o ran pensiwn yn hanesyddol wedi cael ei gyfrif amdano. Mae hyn wedi arwain at ostyngiad mewn cyfraniadau ar draws y cyfnod o 3 blynedd gan ddechrau ar 1 Awst 2023.

Nid yw'r balans gwarged wedi'i adrodd arno yn y fantolen yn dilyn asesiad manwl o'r sefyllfa yn seiliedig ar werthusiadau actiwaraidd - mae hyn yn unol â'r dull gweithredu ar gyfer y 2 flynedd adrodd ddiwethaf ac yn fras, mae hefyd yn unol gyda'r dull a ddefnyddiwyd ar draws y sector. Mae'r cynllun LGPS yn y broses o gael ei hailwerthuso (fel ag o 31ain Mawrth 2025) fydd yn dylanwadu'r lefel o gyfraniadau ar gyfer y 3 blynedd o 1af Ebrill 2026. Yr arwyddion cynnar yw bod y cynllun yn parhau i fod mewn gwarged, sy'n debygol o gael traweffaith bositif ar lefel y cyfraniadau - disgwylir cadarnhad ym mis Ionawr/Chwefror 2026.

Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIau Ariannol)
Mae gan y Brifysgol strategaeth ariannol sy'n cynnwys ystyriaeth i'r lefel o arian (a gan hynny gwarged gweithredol) sydd ei angen ar gyfer gweithrediadau cynaliadwy.

Mae'r KPIau a ddefnyddir o fewn y trefniadau adrodd ym Mhrifysgol Wrecsam yn fesurau gweddol gyffredin gafodd eu mabwysiadu gan nifer o sefydliadau AU. Wrth ddod i benderfyniad ynghylch pa KPIau i'w defnyddio, roedd y broses o benderfynu yn ofalgar o natur y sefydliad hwn (sy'n cael ei arwain gan ddysgu yn hytrach nag ymchwil).

Adroddir ar y KPIau hyn drwy gydol y flwyddyn yn erbyn y gyllideb a hynny i'r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid a'r Bwrdd Llywodraethwyr ac fe'u crynhoir yn y tabl isod ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben ar 31ain Gorffennaf 2025. Mae cyfres newydd o KPIau wedi cael eu datblygu ar gyfer 2025/26 yn unol â'r Strategaeth 2030 newydd.

Tabl C - Canlyniadau KPI 2024/25

	Gwirioneddol £'000	Cyllideb £'000	Amrywiad £'000
Gwarged Gweithredol /(Diffyg) YTD (£000au)	603	1,909	(1,306)
Gwarged Gweithredol/ (Diffyg) fel % o gyfanswm yr incwm	1.0%	2.9%	(1.9%)
Gwarged Gweithredol /(Diffyg) YTD (£000au)	(692)	909	(1,601)
Gwarged Net/ (Diffyg) fel % o gyfanswm y galwadau	(1.1%)	1.4%	(2.6%)
Dyddiau hylifedd	160.9	135.2	25.7
Cynhyrchu Arian (EBITDA) (£000au)	2,077	3,954	(1,877)
Balans yn y banc (£000au)	25,097	22,010	3,087
Costau Staff fel % o'r Incwm Gros	56.7%	49.9%	(6.8%)

Tra bod y gwared a metrigau EBITDA wedi bod yn brin o gyrraedd targedau wedi'u cyllidebu, bu gwelliant o ran arian yn y banc oherwydd y traweffeithiau a nodwyd uchod (amseru gwariant prosiect cyfalaf, hawliadau ac arian cyfalaf ychwanegol oedd heb ei gynllunio gan Medr).

Gwelwyd gwelliant mewn dyddiau hylifedd oherwydd lefelau'r arian. Mae hwn yn fesur sy'n dangos faint o arian sydd gan y Brifysgol mewn perthynas â'i halldaliadau - golyga'r gwelliant bod hyd yr amser y mae'r Brifysgol yn gallu bodloni ei gwariant o'i asedau iach wedi cynyddu yn erbyn y targed oedd wedi'i gyllidebu.

Mae costau staff fel canran o incwm gros wedi cynyddu yn erbyn y gyllideb oherwydd y lleihad yn yr incwm a'r cynnydd mewn costau staff yn rhannol oherwydd y cynnydd mewn taliadau YG a thaliadau diswyddo. Mae gwaith yn parhau yn 2025/26 i fonitro ceisiadau am swyddi gwag yn agos er mwyn rheoli'r canran hwn.

Rhagolygon Ariannol

Mae'r Strategaeth ariannol yn parhau yn ei lle ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn a bydd yn cael ei adolygu yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau aliniad gyda Strategaeth 2030. Yn greiddiol iddo, er bod yr amcanion yn debygol o aros yr un fath:

1 Sicrhau Cynaliadwyedd Ariannol hirdymor y Brifysgol.
2 Cynnal Solfedd.
3 Hyrwyddo Effeithlonrwydd a Gwerth am Arian.
4 Sicrhau safonau uchel o Uniondeb ac Atebolrwydd Ariannol.
5 Cynyddu gwerth ac amrywiaeth Incwm o ffynonellau cyhoeddus, preifat a busnes.
6 Sicrhau bod y Risgiau Ariannol sy'n gysylltiedig gyda gweithgareddau cyfredol a chyfleoedd newydd yn cael eu cyfathrebu a'u rheoli'n briodol.
7 Cynnal dull eglur a chadarn o Gynllunio Ariannol, gwneud penderfyniadau a Dyrannu Adnoddau.
8 Darparu Dulliau Talu diogel, effeithiol ac effeithlon ar draws amrywiaeth o gwsmeriaid.

Mae'r cyfriflenni ar gyfer 2024/25 yn dangos bod y Brifysgol wedi gwario 56% o'i hincwm ar gostau staff uniongyrchol (ac eithrio pensiynau tybiannol), sy'n gynnydd ar y flwyddyn flaenorol. Mae norm y sector oddeutu 50% ac mae'r cynnydd hwn yn bennaf oherwydd y gostyngiad mewn incwm sy'n berthnasol i'r gostyngiad mewn ffïoedd dysgu rhyngwladol yn 2024/25.

Mae'r Brifysgol yn rhagweld diffyg yn y gyllideb o **tua £4.5m** (£2.8m diffyg EBITDA) ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26, wedi'i yrru'n bennaf gan leihad mewn incwm ffïoedd dysgu a chynnydd sylweddol mewn costau'n gysylltiedig gyda thâl. Mae'r dirywiad mewn incwm dysgu yn adlewyrchu cyfuniad o batrwm o niferoedd is na'r disgwyl o dderbyn myfyrwyr gartref israddedig amser llawn, lleihad yn y farchnad ryngwladol oddi ar fis Mehefin 2024 a'r dirywiad parhaus mewn termau real o gyfyngiad ffi israddedig - cafodd y cynnydd diweddar ei groesawu ond nid oedd yn ddigonol i aros gyfuwch â chwyddiant.

Ochr yn ochr â hyn, mae costau staffio wedi cynyddu'n faterol oherwydd dyfarniadau cyflog sydd wedi'u negodi'n genedlaethol, cynyddran, cyfraniadau Yswiriant Gwladol cynyddol a thraweffaith parhaus codiadau mewn cyfraniadau pensiwn. Gan fod gwariant staffio yn cynrychioli'r mwyafrif o gost sylfaen y Brifysgol, mae'r cynnydd yma wedi rhoi pwysau sylweddol ar y gyllideb weithredol.

Er nad yw rheoliadau cost anariannol a mesurau effeithlonrwydd wedi'u targedu yn cael eu rhoi ar waith, nid ydynt yn ddigonol er mwyn gwrthbwyso graddfa'r prinder o ran incwm a thwf mewn costau cyflog yn y tymor byr. Mae'r Brifysgol yn parhau i fod yn ymrwymedig i gynaliadwyedd ariannol a byddant yn ymgymryd â chynllunio strategol pellach er mwyn mynd i'r afael gyda gyrwyr strwythurol y diffyg, gan gynnwys adolygiad o gynllunio yn y gweithle, a rheoli costau yn yr hirdymor.

Mae buddsoddiad sylweddol mewn systemau digidol ar waith yn 2025/26, fydd yn helpu'r Brifysgol i gyflawni ei blaenoriaethau twf.

Mae'r Brifysgol wedi gosod cynlluniau uchelgeisiol er mwyn tyfu i £80m o incwm erbyn 2030 drwy adfywio'r rhaglen academaidd ac arallgyfeirio incwm. Darparu profiad sy'n canolbwyntio ar y myfyriwr gwych, sy'n creu cyfleoedd sy'n ysbrydoli a galluogi i'r holl fyfyrwyr ddod yn raddedigion hyderus, cyflogadwy sy'n cael effaith bositif ar eu cymdeithas.

Mae’r farchnad ryngwladol a phartneriaethau yn parhau i fod yn elfen allweddol o’r twf a bydd ymdrechion i arallgyfeirio’n parhau.

Y prif risgiau ac ansicrwydd

Mae’r prif risgiau ac ansicrwydd sy’n wynebu’r Brifysgol sy’n parhau’n gyson gyda blynyddoedd blaenorol fel a ganlyn:

- Mae recriwtio myfyrwyr o gartref a’u cadw yn parhau i fod yn faes ffocws ar gyfer y Brifysgol, gyda diffyg llety i fyfyrwyr yn profi i fod yn heriol ar draws y wlad, ond yn arbennig felly yn Wrecsam;
- Mae cofrestriadau rhyngwladol wedi adfywio ym mis Medi 2025 ond mae hyn yn parhau i fod yn faes risg sylweddol i Brifysgol Wrecsam ac ar draws y sector.
- Mae rheoli llif arian o fewn y flwyddyn, yn arbennig felly yn wyneb y prysuro yn y gwaith adeiladu ar gyfer Campws 2025 yn parhau i fod yn bwysig;
- Mae rheoli perfformiad ar draws endidau a lleoliadau cymhleth ac amrywiol y Grŵp a chydgordio gweithgareddau lle mae’n briodol er mwyn cyflawni enillion strategol;
- Mae perfformiad ariannol yr is-gwmni GIL a’r cyflymder y gall ddychwelyd i fod yn broffidiol yn parhau i fod yn achos pryder; ac
- Mae rhagor o fenthyciadau yn y dyfodol yn ofynnol er mwyn cyflawni’r prosiectau adeiladu ar gyfer datblygiad y Brifysgol yn y dyfodol dan y rhaglen Campws 2025.

Llywodraethiant Amgylcheddol, Cymdeithasol a Chorfforaethol

Rydym yn gweithredu mewn ffordd gynaliadwy, gan sicrhau bod cynaliadwyedd amgylcheddol ac ariannol wrth wraidd ein penderfyniadau a'n gweithredoedd ym Mhrifysgol Wrecsam.

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i arddangos arfer gorau mewn rhagoriaeth amgylcheddol a chynaliadwy sydd wedi'i gyflawni drwy ei Strategaeth Cynaliadwyedd Amgylcheddol 2021- 2025. Mae'r Strategaeth hon wedi helpu i atgyfnerthu a gyrru amrywiaeth o weithgareddau ac ymyriadau yn eu blaen drwy greu diwylliant ac ethos cryfach drwy ymgysylltiad staff, myfyrwyr a'r gymuned.

Mae'r meysydd blaenoriaeth y mae Prifysgol Wrecsam wedi bod yn canolbwyntio arnynt yn cynnwys: -

1. Addysg ar gyfer Datblygiad Cynaliadwy - Roedd hyn yn sail i themâu strategol y Brifysgol gan weithredu fel catalydd ar gyfer cyflawni newid diwylliannol ar draws cymuned y Brifysgol a gwelliannau dilynol mewn perfformiad amgylcheddol

2. Partneriaethau ac Ymgysylltu - Bu i'r Brifysgol greu cyfleoedd lle gall unigolion a chymunedau ddatblygu a rhannu eu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad er mwyn ymgysylltu gyda datblygiad cynaliadwy a dylanwadu arno, gan sicrhau etifeddiaeth arhosol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

3. Traweffeithiau Amgylcheddol Campws 2025 - Drwy reoli'r ystâd ac adnoddau mewn ffordd gyfrifol, mae'r Brifysgol wedi gweithio i leihau ôl troed amgylcheddol ei gweithrediadau a chyfrannu'n bositif at yr amgylchedd naturiol

Mewn aliniad gyda'i Gweledigaeth a Strategaeth ar gyfer 2030 sydd newydd ei datblygu, mae Prifysgol Wrecsam yn diweddaru ei Strategaeth Cynaliadwyedd Amgylcheddol a nodau cysylltiedig. Mae nodau trosfwaol yn benodol yn anelu i leihau Cwmpas 1 a 2 allyriadau carbon o 2.5% yn flynyddol er mwyn cefnogi sector cyhoeddus carbon niwtral yng Nghymru erbyn 2030.

Yn ystod 24/25, cyflawnwyd nifer o ddeilliannau allweddol:-

- Lleihaodd allyriadau carbon o ynni a ddefnyddiwyd yn y Brifysgol o 10% flwyddyn ar ôl blwyddyn. Drwy gaffael trydan ardystiedig "carbon sero", mae'r Brifysgol wedi lleihau ei hallyriadau sy'n gysylltiedig ag ynni o 71% o'i gymharu gyda llinell sylfaen 2009/10.
- Yn 2024/25, cafodd 54% o wastraff ei ailgylchu'n llwyddiannus, gan fynd y tu hwnt i'r targed o 50% a nodi gwelliant sylweddol o 40% yn 2023/24.
- Oddi ar fis Medi 2022 mae 100% o wastraff wedi cael ei ddargyfeirio o dirlenwi, gan adlewyrchu ymrwymiad parhaus i arferion gwastraff cynaliadwy
- Mae £110k wedi cael ei fuddsoddi mewn cyfres o adnewyddiadau boiler a gwelliannau i systemau rheoli gwres, gan wella defnydd ynni ar draws yr ystâd.
- Parhad gyda rhaglen waith i osod goleuadau **LED** , synwyryddion symudiad PIR a dosbarthu dyfeisiadau rheoli dŵr er mwyn lleihau defnyddio adnoddau.

- Mae adnewyddu llawr gwaelod Adeilad Bevan, yr Academi Arloesi Seiber a'r cyfleusterau Peirianneg, gan gynnwys goleuo **LED** a systemau gwresogi ac awyru gwell, gan arwain at ddefnyddio llawer llai o ynni.
- Gweithio mewn cydweithrediad gyda phartneriaid er mwyn cynnal amrywiaeth o ddigwyddiadau cymunedol gan gynnwys digwyddiad Bioblitz ar ein campws yn Llaneurgain, ffair fusnes ddarbodus, gweithdy rhoi gwasanaeth i feic, digwyddiadau uwchgylchu a sesiynau garddio wythnosol dydd Mercher Welingtons yn yr Ardd Gymunedol.

GWYBODAETH ELUSENNOL

Mae Prifysgol Wrecsam yn elusen gofrestredig dan delerau Deddf Elusennau 2011 (rhif elusen gofrestredig 1142048).

Swyddfa Gorfestredig	Ffordd yr Wyddgrug , Wrecsam LL112AW
Bancwyr	Barclays Bank PLC Liverpool Lord Street Leicester LE87 288
	DfCC Bank PLC No. 73.5 Galle Road Colombo Sri Lanka
Archwiliwr Allanol	HaysMac LLP Thames Exchange 10 Queen Street Place London EC4R1AG
Archwilwyr Mewnol	RSM LLP Festival Way Festival Park Stoke-On-Trent ST1 5BB

DATGANIAD BUDD CYHOEDDUS

Cyflwyniad

Mae Prifysgol Wrecsam yn Elusen Gofrestredig (rhif 1142048) yn unol gyda thelerau Deddf Elusennau 2011. Cyfeiriad cofrestredig yr elusen yw Heol yr Wyddgrug, Wrecsam LL11 2AW. Mae aelodau Bwrdd y Llywodraethwyr yn ymddiriedolwyr yr elusen ac felly mae ganddynt sylw dyladwy i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd i'r cyhoedd.

Mae'r Brifysgol yn Gorfforaeth Addysg Uwch a dan adran 124 Deddf Diwygio Addysg 1988 mae ganddi'r hawl i:

- ddarparu addysg uwch;
- darparu addysg bellach; ac
- ymgymryd â gwaith ymchwil a chyhoeddi'r canlyniadau

Mae gan y Brifysgol rôl benodol mewn cymdeithas sy'n golygu ymgysylltiad dwfn gyda'i rhanbarth a'i chymuned. Mae rôl y Brifysgol yn cael ei mynegi'n eglur nid yn unig yn ei gweledigaeth a'i strategaeth a'i chenhadaeth, ond yn fwyaf arbennig yn ei holl weithredoedd.

Rydym yn ceisio darparu addysg uwch a'i yrru yn ei flaen yng ngogledd-orllewin Cymru, Cymru, y DU a thramor, drwy gyfranogiad unigolion mewn rhaglenni astudio sy'n seiliedig ar ymchwil, yn cael ei arwain gan ddiwydiant ac sy'n berthnasol yn alwedigaethol sy'n arwain at ddyfarnu graddau neu gymwysterau priodol eraill; ac ymchwil gynhwysol. Drwy ei gweithgareddau craidd, mae'r Brifysgol yn ceisio datblygu gweithwyr proffesiynol sy'n barod i ddechrau gyrfa, sy'n cefnogi ac yn cwrdd ag anghenion yr economi yn rhanbarthol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.

Ehangu mynediad a chyfranogiad mewn Addysg Uwch

Mae ehangu mynediad a chyfranogiad yn rhan hanfodol o gymeriad y Brifysgol fel prifysgol sy'n arwain ar gynhwysiant cymdeithasol a symudedd cymdeithasol. Rydym yn dod â chyfleoedd addysgu uwch arloesol i fyfyrwyr o gefndiroedd amrywiol ac mae ein graddedigion yn cyflawni deilliannau da sydd hefyd yn gallu bod o fudd i'w cyflogwyr, eu teuluoedd a'r gymuned ehangach.

Yn drydydd o'r brig yng Nghymru a Lloegr ar gyfer cynhwysiant cymdeithasol (The Times and Sunday Times Good University Guide 2026) ac mae wedi bod ar y brig am y saith mlynedd cyn hynny. Mae'r safle hwn yn cynnwys cyraeddiadau nodedig eraill megis:

Y 3ydd o'r brig yng Nghymru a Lloegr ar gyfer y gyfran o fyfyrwyr o Ardaloedd Cyfranogi Is, a'r 8fed yng Nghymru a Lloegr ar gyfer derbyniadau o ysgolion y wladwriaeth

11eg yng Nghymru a Lloegr ar gyfer myfyrwyr Hŷn

16eg yng Nghymru a Lloegr ar gyfer myfyrwyr o'r genhedlaeth gyntaf

Mae Prifysgol Wrecsam hefyd yn denu 58.2% o boblogaeth myfyrwyr gartref o'r DU o ranbarth gogledd Cymru (Ffynhonnell: Data Myfyrwyr 23/24 HESA).

Mae Cynllun Ffïoedd a Mynediad y Brifysgol yn arddangos ein hymrwymiad parhaus i sicrhau cyfle cyfartal a hyrwyddo addysg uwch.

Mae amcanion y cynllun yn cynnwys darparu cefnogaeth academaidd a lles i grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli ac ymrwymiad i wella eu profiad o addysg bellach, i ddatblygu a hyrwyddo cymuned academaidd a chymuned o fyfyrwyr cynhwysol ac ehangu darpariaeth cyfrwng Cymraeg. Mae'r Brifysgol hefyd yn ymrwymo i ddarparu profiad myfyriwr ardderchog; sicrhau cyflogadwyedd graddedigion ac i atgyfnerthu ymgysylltiad cymunedol. Mae perfformio yn erbyn yr amcanion hyn yn cael ei fonitro'n ofalus.

Mae myfyrwyr amser llawn a rhan amser israddedig ac ôl-raddedig yn gallu ymgeisio am fenthyciadau ffïoedd dysgu ac am grantiau i helpu gyda chostau byw drwy Cyllid Myfyrwyr. Gall myfyrwyr sydd ag anawsterau dysgu ac anableddau, a myfyrwyr gyda phlant neu oedolion sy'n ddibynnol arnynt hefyd gael mynediad at gefnogaeth ychwanegol. Mae bwrsariaethau ar gael ar gyfer myfyrwyr meddygol a gwaith cymdeithasol drwy'r GIG a Gofal Cymdeithasol Cymru fel ei gilydd.

Rydym yn parhau i fod â lle mewn amrywiaeth o gynlluniau gan gynnwys bwrsariaethau, ysgoloriaethau a grantiau er mwyn helpu myfyrwyr i mewn i addysg uwch gan gynnwys cronfa ddewisol er mwyn helpu'r rhai sydd angen cymorth ariannol i barhau gyda'u hastudiaethau. Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i helpu pobl ifanc sydd mewn gofal, neu sy'n gadael gofal, ac yn darparu bwrsariaeth gadael gofal o hyd at £1,000 y flwyddyn a phecynnau cymorth a all gynnwys llety ar y campws ar gyfradd ostyngol am eu blwyddyn gyntaf. Yn 2024/25 roedd y Brifysgol yn gallu cefnogi 15 o bobl ifanc oedd yn Gadael Gofal gyda chyfanswm ariannol o £14,000.

Mae ein hymrwymiad i'r Addewid Stand Alone i gefnogi Myfyrwyr sydd wedi Ymddieithrio oddi wrth deulu, sy'n bobl ifanc yn astudio heb gefnogaeth a chymeradwyaeth rhwydwaith teuluol yn parhau i fod yn ei le ac rydym yn cefnogi myfyrwyr sydd wedi ymddieithrio gyda bwrsariaeth o hyd at £1,000 y flwyddyn. Cynorthwywyd 18 o fyfyrwyr gyda'r fwrsariaeth hon yn 2024/25 gyda chyfanswm ariannol o £16,500. Mae'r gefnogaeth yma ar gyfer myfyrwyr sydd wedi ymddieithrio oddi wrth eu teulu yn cael ei chyfathrebu gan ein Tîm Ariannu a Chyngor Ariannol (FMAT) a thrwy ein gwaith estyn allan gydag ysgolion a cholegau; a'n gwaith gyda hosteli lleol ac elusennau i'r digartref yn helpu i gyrraedd rhai sydd heb gefnogaeth gartref.

Rydym yn cynnal cronfa galedi myfyrwyr i gefnogi myfyrwyr mewn amrywiaeth o ffyrdd. Yn ystod 24/25 cefnogodd gronfa galedi'r Brifysgol gyfanswm o 85 o fyfyrwyr. Roedd nifer fawr o'r myfyrwyr y gwnaethom eu cefnogi yn rhai oedd wedi dangos eu bod mewn tlodi ariannol oherwydd y cynnydd parhaus mewn costau byw. Cafodd cefnogaeth ariannol ei ddarparu yn bennaf tuag at dalebau bwyd, teithio, costau gofal plant a chostau byw.

Roedd FMAT yn gallu adrodd a sicrhau cefnogaeth bellach drwy Gronfa Addysg Thomas Howells yn 2024/25 gyda dyraniad o £35,000. Bu i'r Tîm FMAT estyn allan i'r holl fyfyrwyr cymwys ym mis Tachwedd er mwyn iddynt ymgeisio am y gronfa. Derbyniodd 85 o fyfyrwyr cymwys taliad grant untro wnaeth gyfrannu at eu costau teithio, llyfrau ac offer.

Ymchwil

Mae Prifysgol Wrecsam yn gwneud cynnydd sylweddol tuag at gael ei chydnabod am ei rhagoriaeth mewn ymchwil rhyngddisgyblaethol ac arloesi. Mae'r brifysgol yn parhau i arddangos perthnasedd a thraweffaith byd go iawn ei hymchwil, gan alinio prosiectau gyda heriau lleol, rhanbarthol, a byd-eang.

Yn ystod blwyddyn academaidd 2024-25, roedd yr uchafbwyntiau'n gynnwys partneriaeth ymchwil gyda Chlwb Pêl-droed Wrecsam, lansio'r Llwyfan Map Cyhoeddus, dathlu treftadaeth Ynys Môn, a chwblhau y Ganolfan Beirianneg, Menter ac Optig sy'n cynrychioli cam enfawr ymlaen o ran ehangu seilwaith ymchwil y brifysgol. Mae'r holl weithgareddau ymchwil yn parhau i gael eu harwain gan Nodau Datblygu Cynaliadwyedd y CU a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, wedi'u cefnogi gan bortffolio amrywiol o ffynonellau ariannu.

Mae cydweithredu gyda mentrau'r llywodraeth yn amlwg mewn astudiaeth ymchwil yn 2024 a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r astudiaeth hon, sy'n cael ei harwain gan Dr Sue Herder a thîm o gydweithwyr, yn cael ei chynnal mewn partneriaeth gyda chonsortia ysgolion rhanbarthol a chynghorwyr. Mae'n archwilio rôl arweinyddiaeth ysgol wrth gefnogi addasiadau addysgegol yn unol â'r Cwricwlwm newydd i Gymru.

Mae Prifysgol Wrecsam hefyd yn chwarae rôl hanfodol mewn nifer o brosiectau cydweithredol a gefnogwyd gan gyrff ariannu'r DU. Yn nodedig, mae'r brifysgol yn bartner yng Nghanolfan Cyfiawnder y Bobl, menter £5.8 miliwn a ariennir gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a Dyniaethau (AHRC). Wedi'i arwain gan Brifysgol Lerpwl ac yn cynnwys partneriaid ar draws y DU, mae'r Ganolfan hon yn dwyn ynghyd academyddion, arbenigwyr cyfreithiol a sefydliadau cymunedol er mwyn datblygu datrysiadau arloesol i heriau cyfiawnder cymdeithasol. Mae ymchwilwyr o Wrecsam yn arwain ymdrechion sydd yn canolbwyntio ar arfer yn seiliedig ar drawma a rôl y celfyddydau a chreadigrwydd mewn ymchwil cyfiawnder cymdeithasol.

Ar y lefel ryngwladol, bydd yr Athro Wulf Livingston yn cyfrannu at werthusiad o'r rhaglen EVID-ACTION a gomisiynwyd gan Sefydliad Iechyd y Byd ac a ariannwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd. Bydd y gwerthusiad hwn, a ddechreuodd yn 2023 ac a fydd yn parhau hyd 2026, yn asesu'r cynnydd tuag at nodau'r rhaglen a chynhyrchu adroddiadau parhaus i fod yn sail i bolisi ac ymarfer.

O safbwynt yr amgylchedd, mae ymchwilwyr Prifysgol Wrecsam yn cydweithredu ar brosiect addawol sy'n ymchwilio i'r defnydd a wneir o echdynion gwymon fel dewis amgen i blastig. Mae'r canfyddiadau cychwynnol yn awgrymu bod buddion ecolegol a masnachol gan arwain at ariannu newydd wedi'i sicrhau gan Lywodraeth Cymru drwy'r cynllun Partneriaeth SMART, gyda chyfnod estynedig sy'n fod i lansio ym mis Medi 2025.

Ym maes peirianneg, mae ymchwil yn parhau gyda'r prosiect Synwyryddion Ffibr Fflat £2.2 miliwn a ariennir gan y Cyngor Ymchwil Peirianneg a'r Gwyddorau Ffisegol (EPSRC).

Mae'r Athro Richard Day yn gyd-ymchwilydd ar y cydweithrediad hwn gyda nifer o brifysgolion y DU, gan archwilio integreiddio synwyryddion ffibr fflat ar gyfer monitro deunyddiau cyfansawdd o werth uchel, sef ymdrechion sy'n cefnogi arloesi diwydiannol a nodau cynaliadwyedd amgylcheddol.

Mae prosiect Gwyntyll Cyflym Wrecsam, wedi'i arwain gan yr Athro Robb Bolam yn fenter peirianneg allweddol arall. Wedi'i ariannu gan Lywodraeth Cymru drwy'r cynllun Cefnogi Menter Hyblyg SMART, mae'r prosiect hwn wedi datblygu gwyntyll gyriant uchel sydd â phatent ac sydd â'r nod o gyfrannu at Cymru Sero Net. Mae'r tîm nawr yn chwilio am gyllid ychwanegol er mwyn masnacheiddio'r dechnoleg ar gyfer awyren jet sy'n cael ei rheoli o bell ac archwilio cymwysiadau pellach mewn awyrennau gwthiant electrothermal.

Mae lles cymdeithasol hefyd yn faes arall sydd â ffocws cryf. Mae ymchwilwyr wedi ymestyn model goruchwyliaeth adfyfyriol gan gyfoedion, wedi'i beilota yn y lle cyntaf gyda swyddogion yr heddlu, i mewn i wasanaethau tai a byw â chymorth. Wedi'i gomisiynu gan Gymdeithas Dai Clwyd Alun, mae'r astudiaeth hon yn archwilio sut y gall cefnogaeth gan gyfoedion wedi'i strwythuro liniaru gorweithio a gwella lles staff, yn arbennig felly mewn sectorau sy'n delio gyda thrawma dirprwyol. O ran gwaith ymchwil gofal iechyd, mae Chris Bellis yn cynnal astudiaeth beilot sydd wedi'i ariannu gan RCBC Wales, gan edrych ar barodrwydd graddedigion ffisiotherapi yng Nghymru. Mae sylwadau craff gan glinigwyr profiadol wedi bod yn sail i themâu ynghylch y trawsnewid o astudio i arfer clinigol. Mae addysg therapi galwedigaethol yn ffocws astudiaeth ansoddol newydd gan Liz Cade, wedi'i gefnogi gan Grant Ymchwil Pump Primer gan yr Ymddiriedolaeth Elizabeth Casson. Mae ei hymchwil yn archwilio sut mae gwirfoddoli gyda grwpiau sydd ar y cyrion yn llywio datblygiad a hunaniaeth broffesiynol myfyrwyr.

Mae Prifysgol Wrecsam hefyd yn cyfrannu at y prosiect Llwyfan Map Cyhoeddus (PMP) - cydweithrediad gyda Phrifysgolion Caergrawnt, Caerdydd, Wrecsam a Bangor. Mae'r Cyd-ymchwilydd, yr Athro Alec Shepley yn arwain cyfranogiad Wrecsam yn yr ymchwil hwn gan archwilio ymwneud cymunedol mewn cynllunio lleol, yn arbennig felly ar Ynys Môn. Gyda £3.1 miliwn yn ychwanegol o ariannu Cam 2 wedi'i ddiogelu, bydd gweithgareddau prosiect sydd i ddod yn cynnwys arddangosiadau rhyngwladol o'r ymchwil.

Gyda'i gilydd, mae'r prosiectau hyn yn adlewyrchu diwylliant ymchwil bywiog, amrywiol ac ymestynnol Prifysgol Wrecsam, sydd wedi'i wreiddio mewn cydweithrediad arloesi, ac ymdeimlad cryf o bwrpas dinesig.

Ein Lle yn y Gymuned

Mae ein gwaith Cenhadaeth Ddinesig wedi tyfu dros y 12 mis diwethaf gyda ffocws ar gyflawni Gweledigaeth a Strategaeth 2030 Prifysgol Wrecsam er mwyn dod yn brifysgol ddinesig fodern, flaengar.

Mae ein Cenhadaeth Ddinesig gydweithredol i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb cymdeithasol, wedi'i datblygu ochr yn ochr ac mewn cydweithrediad gyda phartneriaid, unigolion a chymunedau ar draws y rhanbarth. Mae ein Cenhadaeth Ddinesig wedi'i gwreiddio mewn data, mewnwelediad, ymchwil ac ymgysylltu er mwyn mynd i'r afael â'r heriau sydd o'r pwys mwyaf yn ein cymdeithas. Yn hanfodol, mae ein hagwedd yn canolbwyntio ar fod yn hyblyg ac yn barod i newid, er mwyn sicrhau ein bod yn gallu ymateb yn y ffordd orau bosib i'r heriau sy'n wynebu ein cymunedau a'n partneriaid, megis yr argyfwng costau byw, a mynd i'r afael â thlodi plant, a'r argyfwng hinsawdd, er mwyn darparu newid pellgyrhaeddol sy'n cael effaith sydd wedi'i sylfaenu ar le ochr yn ochr â'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

Mae enghreifftiau o'r gweithgareddau rydym wedi bod yn gysylltiedig â hwy, wedi eu harwain a'u galluogi ar draws y rhanbarth a thrwy ein Strategaeth Partneriaeth Cenhadaeth Ddinesig yn cynnwys:

- Gan adeiladu ar Brifysgol y Plant Gogledd Cymru, a chyda 4 seremoni raddio ar draws y rhanbarth, rydym wedi peilota TCM (Gwneuthurwyr Newid Yfory -Tomorrow's Changemakers) - agwedd arloesol tuag at ddysgu sy'n seiliedig ar brosiect gyda disgyblion Blwyddyn 8 mewn 2 ysgol Uwchradd Cyfrwng Cymraeg. Mae hwn wedi bod yn brosiect gyda chynaliadwyedd a'r economi gylchol yn ffocws drwy'r Cwricwlwm i Gymru. Mae disgyblion wedi cyflawni yn erbyn maen prawf llwyddiant sydd wedi cefnogi eu twf o ran Iaith a chyfathrebu, cydweithredu, gweithio dan bwysau, meddwl yn arloesol ac yn greadigol i gynllunio datrysiad i broblem yn eu hardal leol, adeiladu gwefan, marchnata, cyllid a chyflwyno. Rydym wedi cychwyn ac wedi cyd-ddylunio modiwl meddwl yn y Dyfodol fel adnodd am ddim ar gyfer ysgolion, i'w lansio ym mis Tachwedd 2025.
- Cafodd pobl ifanc ar draws ein Cymunedau yng Ngogledd Cymru eu gwahodd i'n digwyddiad Sgwrs 'Bob Talks' ar y thema Perthyn. Mae hyn yn ddiwrnod ffilmio Arddull Ted-X lle bu i wneuthurwyr newid glywed naratifau cyhoeddus pobl ifanc. Rydym wedi galluogi hyn drwy ddarparu gweithdai naratifau cyhoeddus mewn 5 ysgol ac 1 grŵp i Ofalwyr Ifanc, rhwng oedran 8-21. Roedd y sesiynau'n cynnwys gweithdy 3 awr wedi'i theilwra a'i gwahaniaethu ar gyfer pobl ifanc, gan gynnwys Anghenion Ychwanegol mewn lleoliadau Arbenigol. Mae plant a phobl ifanc yn defnyddio amrywiaeth o dechnegau i'w cefnogi hwy gyda'u 'stori' gan ddefnyddio 'pen, calon a dwylo' fel mecanwaith ar gyfer cyflawni a newid. Oddi ar hynny, mae'r gwaith hwn wedi cael ei ddefnyddio gyda digwyddiad Anabledd y Comisiynydd Plant, ac fe wnaethom gefnogi'r hyfforddiant hwn gydag ysgol Uwchradd St Christopher ac fe wnaethant ddarparu'r digwyddiad gyda'r Comisiynydd Plant yn ogystal â'r Digwyddiad Sgyrsiau Bob.

- Rydym wedi tyfu a datblygu Labordy Gwasanaeth Cyhoeddus Gogledd Cymru, sef lle ffisegol a rhithiol sy'n dwyn arweinwyr systemau ynghyd, a chan adeiladu capasiti a galluoedd i yrru arloesi o amgylch heriau cydweithredol. Fel rhan o Labordy Gwasanaeth Gogledd Cymru, rydym wedi darparu rhaglen o ddosbarthiadau meistr i dros 160 o fynychwyr er mwyn adeiladu gwybodaeth, llywio arfer a chronni gyda phartneriaid led-led y rhanbarth. Roedd yr ymgysylltiad hwn yn cynnwys Cynhadledd a gynhaliwyd yn y Brifysgol er mwyn dwyn ynghyd arweinwyr, gan ganolbwyntio ar heriau lle mae Arweinyddiaeth Systemau'n cael effaith ar newid. Darparodd hwn rwydweithiau er mwyn sefydlu a darparu cefnogaeth ar gyfer y sefydliadau hynny sydd weithiau'n gweithio mewn seilos. Rydym wedi parhau i ddatblygu ein rhwydwaith Cymuned i Gymuned (C4C) fel rhan o'r NWPSL, gan gynnal cynadleddau pellach, Cefnogi Pobl Awtistaidd yn y Gweithle a Thu Hwnt a Chymru Iachach, Decach, Fwy Cyfoethog, gan weithio mewn partneriaeth gyda Llywodraeth Cymru, Symudiad 2025, Iechyd Cyhoeddus Cymru, pobl ifanc o ysgol St Joseph yn Wrecsam, wedi'i gefnogi gan TCC a WCPP ac wedi rhannu eu meddyliau terfynol am y gynhadledd. Rydym wrthi ar hyn o bryd yn cyd-ddylunio'r rhaglen prif ddosbarth 2025/26 ar gyfer Labordy Gwasanaeth Cyhoeddus Gogledd Cymru.
- Rydym yn parhau i ddatblygu Partneriaeth Mewnwelediad Gogledd Cymru, sef partneriaeth o bobl a sefydliadau sy'n datblygu ac yn darparu prosiectau arloesol ar draws y rhanbarth. Mae NWIP wedi ei gynnwys mewn astudiaeth achos OECD fyd-eang, ac wedi bod yn gatalydd ar gyfer nifer o brosiectau arloesol sy'n canolbwyntio ar y gymuned. Er enghraifft, yr Hwb Amlddiwylliannol yn Tŷ Pawb, prosiect naratifau cymunedol sydd wedi'i gyd-gynhyrchu, dadansoddi data sy'n cael ei arwain gan ddinasyddion ar newid hinsawdd, a rhaglen Arweinwyr y Dyfodol. Mae'r NWIP nawr yn datblygu gwefan fydd yn adlewyrchu'r gwaith sy'n mynd yn ei flaen yng Nghymru, a'r agwedd ranbarthol gydweithredol ein bod ni'n galluogi fel prif gynullwr.

- Rydym yn parhau i ddatblygu ein dull o ddod yn sefydliad sy'n wybodus am Drawma a Phrofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (TrACE). Mae hyn wedi cynnwys rhoi 55 o fyfyrwyr ar waith i fod yn 'Hwyluswyr TrACE' led-led y brifysgol, gan gynhyrchu Adroddiad Gwerthusiad Prosiect TrACE mewn partneriaeth gyda Hwb ACE Cymru, cynnal y gweithdy rhyngweithiol 'Dod yn Ymwybodol o Drawma' i dros 250 o fynychwyr a chyd-gynhyrchu 'Canllawiau ar gyfer Polisi ac Arfer sy'n Wybodus am Drawma' ar gyfer Prifysgol Wrecsam. Mae ein gwaith TrACE hefyd wedi cael ei drafod yng Nghynhadledd Sefydliad Iechyd y Byd Ewropeaidd yn 2023, ac roedd yn astudiaeth achos i'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch. Ar hyn o bryd rydym wrthi'n gweithio mewn partneriaeth gyda Trauma Informed Design Society sydd wedi'i lleoli yn yr Unol Daleithiau er mwyn datblygu adnodd amgylchedd corfforol ar gyfer darparwyr AU, a bydd yn cynnal ein Cymuned Ymarfer TrACE 2025 ym mis Tachwedd.

- Sicrhau bod gwaith ymchwil, traweffaith a gwerthusiad yn sail i'n cenhadaeth ddinesig. Rydym wedi penodi Cynorthwy-ydd Ymchwil ac wedi datblygu Cynlluniwr Traweffaith Ymchwil er mwyn ein galluogi i gynllunio 3 astudiaeth achos ar gyfer REF 2029. Rydym hefyd wedi bod yn rhan o nifer o geisiadau ymchwil, ac yn gweithio'n aml gyda phartneriaid er mwyn cyd-gynllunio a chydweithio ar waith ymgysylltu ymchwil wedi'i gymhwyso. Er enghraifft, y Llwyfan Map Cyhoeddus sy'n Ystyriol o Drawma

- yn Ynys Môn, sy'n cael ei arwain ar y cyd gan Brifysgol Wrecsam, Prifysgol Caergrawnt a Phrifysgol Caerdydd. Rydym hefyd wedi cefnogi Bwrdd Dinas Wrecsam drwy recriwtio Rheolwr Rhaglen. Aethom ati i bartneriaethu gyda WeMindTheGap (WMTG) er mwyn ymgysylltu 500 o bobl ifanc yn 'Sgwrs Fawr' Sir y Fflint y bydd canfyddiadau'r adroddiad yn sail i ddatblygiadau pellach mewn prosiectau y mae WMTG yn eu cyflawni. Hefyd, mewn partneriaeth gydag awdurdod lleol, rydym wedi darparu darn o ymchwil o'r enw 'Anghenion heb eu bodloni mewn ardaloedd gwledig yng nghyd-destun llymder dyfalbarhaus'.
- Ymgysylltu gyda nifer o sefydliadau a chyrff allanol er mwyn to sicrhau bod partneriaid yn ymwneud ymhellach gyda'n gwaith cenhadaeth ddinesig. Er enghraifft: Y Pennaeth

Polisi Cyhoeddus, Nina Ruddle, yw Cadeirydd newydd Byrddau Gwasanaeth Cyhoeddus Wrecsam a Sir y Fflint ac mae'n parhau i gadeirio Symudiad 2025. Mae Nina hefyd ar y Bwrdd Ymgynghorol ar gyfer UKRI LPIP a LPIP UKRI Cymru. Yn ogystal, mae Nina yn aelod o Grŵp Strategaeth y Celfyddydau mewn Strategaeth ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, ac yn gynghorydd ar gyfer Fforwm Rhanddeiliaid Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru, ac mae ar y Bwrdd Cynghori ar gyfer y Rhaglen Llunio Lleoedd ar gyfer Llesiant yng Nghymru, wedi'i arwain gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae hefyd wedi cael ei phenodi fel Cymrawd lle gyda'r hwb LPIP ar gyfer y DU sydd wedi'i ariannu gan UKRI, INNOVATE UK, ESRC ac AHRC.

- Rydym wedi arddangos ein gwaith yn fewnol ac yn allanol drwy fynychu Darlithoedd Cyhoeddus ac rydym yn trefnu bod gennym bresenoldeb yn y sesiynau galw heibio Ymchwil misol yn y Brifysgol. Rydym yn parhau i ddatblygu cyfathrebu ein gwaith yn ddigidol drwy dudalennau cyfryngau cymdeithasol, ac mewn cyfres o bodlediadau er mwyn rhannu ein gwaith cydweithredol ac arloesol ar draws y DU ac yn ehangach.

Datblygu galluoedd ein staff

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i ddenu, datblygu, ymgysylltu a chadw'r staff gorau. Drwy roi ein Strategaeth Pobl ar waith, rydym yn addo gwneud pob ymdrech i ddarparu staff gyda chyfleoedd perthnasol i staff i ddatblygu eu sgiliau proffesiynol yn barhaus, er mwyn eu galluogi i wneud cyfraniad cadarnhaol at weledigaeth ac amcanion strategol y Brifysgol. Mae staff academaidd yn cyfrannu at addysgu a gweithgarwch ymchwil/ysgolheigaidd er mwyn datblygu eu hymarfer proffesiynol. Mae staff academaidd hefyd yn cydweithredu gydag academyddion mewn prifysgolion eraill o fewn y DU ac yn rhyngwladol.

Enghreifftiau eraill o ddarparu budd i'r cyhoedd

Yn ystod 2024/25 fe wnaethom barhau i ddarparu amrywiaeth eang o fentrau a ddarparwyd ar gyfer budd ehangach y cyhoedd y tu allan i'r gweithgareddau hynny yr ymgymerwyd â hwy drwy ein gwaith Cenhadaeth Ddinesig. Roedd y rhain yn cynnwys arddangosfeydd celf llwyddiannus oedd yn cael eu harwain gan fyfyrwyr, cyrsiau byrion a ddarparwyd ar gyfer aelodau o'r cyhoedd, staff a myfyrwyr. Fe wnaethom barhau i hyrwyddo iaith, treftadaeth a diwylliant Cymru drwy gyflawni ein strategaeth iaith Gymraeg - Cyfle - a phresenoldeb yn yr Eisteddfod Genedlaethol 2025 yn Wrecsam.

Mae'r Brifysgol yn cael ei llywodraethu gan Fwrdd Llywodraethwyr/Ymddiriedolwyr nad ydynt yn derbyn tâl fel sy'n arferol mewn sefydliadau addysg uwch elusennol eraill yn y DU. Mae'r rhan fwyaf o'r llywodraethwyr yn annibynnol o'r Brifysgol, ac mae yna lywodraethwyr o blith staff a myfyrwyr..

LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Mae Prifysgol Wrecsam yn ymrwymedig i sicrhau safonau uchel o lywodraethu corfforaethol. Mae'r crynodeb hwn yn disgrifio sut mae egwyddorion perthnasol llywodraethu da yn cael eu cymhwyso, gan arddangos ei bod yn cydymffurfio gydag arferion gorau o fewn y sector addysg uwch.

Mae gan y Brifysgol ddyletswydd i ymdrin â materion mewn ffordd gyfrifol a thryloyw, a chymryd i ystyriaeth gofynion cyrff ariannol, y safonau o fewn bywyd cyhoeddus a ddatganwyd gan Bwyllgor Nolan, y Cod Cyfunol, Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU fel y mae'n berthnasol i Addysg Uwch, a Chod Llywodraethiant Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (2020).

Mae gan y Bwrdd Llywodraethwyr gyfrifoldeb cyffredinol dros systemau'r Brifysgol a'r Grŵp gan sicrhau bod system gadarn o reoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethiant ac ar gyfer adolygu eu heffeithiolrwydd. Mae systemau o'r fath wedi'u dylunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion, a gall ddarparu lefel resymol o sicrwydd yn hytrach na sicrwydd absoliwt yn erbyn cam-ddatgan neu golli deunydd.

Mae datganiad o brif gyfrifoldebau wedi cael ei fabwysiadu gan y Bwrdd yn unol gyda darpariaethau Cod Llywodraethu Addysg Uwch CUC (2020). Y mae wedi'i gyhoeddi ar wefan y Brifysgol a chaiff ei adolygu o leiaf bob dwy flynedd.

Mae'r datganiad yn amlinellu cyfrifoldebau'r Bwrdd fel prif awdurdod ariannol, busnes a chyfreithiol y Brifysgol, a'r awdurdod cyflogi ar gyfer yr holl staff. Mae'r Bwrdd hefyd yn gyfrifol am gymeriad addysgol, gweledigaeth a strategaeth, enw da, cynllunio academaidd a busnes, monitro perfformiad diwydiannol, llywodraethiant academaidd effeithiol, cynaliadwyedd ariannol, iechyd a diogelwch, cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, asedau, eiddo ac ystâd y Brifysgol a lles myfyrwyr a sicrhau bod ei waith yn y meysydd hyn yn bodloni diddordebau rhanddeiliaid y Brifysgol.

Cynhaliwyd holl gyfarfodydd y Bwrdd wyneb yn wyneb ar y campws yn ystod blwyddyn academaidd 2024/25, gyda nifer fach o gyfarfodydd hybrid yn angenrheidiol er mwyn hwyluso presenoldeb llywodraethwyr.

Strwythur Llywodraethu Corfforaethol y Brifysgol

Mae'r Bwrdd yn cwrdd o leiaf bum gwaith y flwyddyn gyda llawer o'i waith manwl yn cael ei drin yn y lle cyntaf gan ei bwyllgorau sefydlog. Mae'r pwyllgorau hyn yn cael eu hymgorffori'n ffurfiol gyda chylch gorchwyl sy'n cael ei adolygu'n flynyddol, ac yn cynnwys yn bennaf aelodau annibynnol sy'n cael eu penodi yn unol ag Offeryn ac Erthyglau Llywodraethu'r Brifysgol. Mae pob pwyllgor yn cael ei gadeirio gan lywodraethwr annibynnol. Mae pob pwyllgor yn adolygu eu gwaith ac yn adfyfyrio arno gan ddarparu adroddiad blynyddol i'r Bwrdd Llywodraethwyr.

Mae'r Bwrdd yn cymryd rhan mewn diwrnod strategaeth blynyddol gydag aelodau o Dîm Gweithredol yr Is-ganghellor er mwyn adfyfyrio ar berfformiad a chyfeiriad strategol y Brifysgol a materion eraill o bwys. Mae'r Bwrdd hefyd yn cymryd rhan mewn diwrnod datblygu blynyddol lle cynhelir sesiwn i lywodraethwyr gwrdd heb i'r Is-ganghellor a'r Prif Swyddogion fod yn bresennol.

Mae strwythur pwyllgor y Bwrdd yn cynnwys pum pwyllgor. Darperir adroddiadau ar gylch gwaith ac aelodaeth pob hun, yn ogystal â chrynodeb o'r busnes a gynhaliwyd yn ystod blwyddyn academaidd 2024/25 yn yr adrannau canlynol. Darperir adroddiadau cyffelyb ar gyfer y Bwrdd Academaidd a Bwrdd Gweithredol yr Is-ganghellor yn ogystal.

Y PWYLLGOR ARCHWILIO A RISG

Mae’r Pwyllgor Archwilio a Risg wedi’i sefydlu gan y Bwrdd Llywodraethwyr er mwyn eu cynghori ac i ddarparu trosolwg o effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethiant y Brifysgol, y trefniadau i hyrwyddo’r economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd, a threfniadau archwilio mewnol ac allanol.

Mae’r Pwyllgor yn cwrdd bedair gwaith y flwyddyn ac yn cynnwys hyd at dri aelod cyfetholedig allanol o’r sector cyhoeddus a'r sector preifat, nad ydynt yn aelodau o’r Bwrdd Llywodraethwyr, i ddarparu allanoldeb i drafodaethau’r Pwyllgor.

Ar ddechrau pob cyfarfod, mae'r aelodau’n cwrdd yn breifat gydag archwilwyr mewnol ac allanol y Brifysgol. Does yr un o aelodau’r Pwyllgor Archwilio hefyd yn aelodau o’r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	**Cofnod presenoldeb y nifer a fynychodd o’i gymharu gyda’r nifer oedd yn gymwys i fynychu**
Jayne Owen (Cadeirydd)	**4/4**
Richard Campbell	3/4
Howard Jones	**4/4**
Mike Harvey (aelod cyfetholedig)	**4/4**
Derwyn Owen (aelod cyfetholedig)	2/4

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn flynyddol, yn ogystal â’r cyfrifoldebau a nodir o fewn ei gylch gorchwyl, mae’r Pwyllgor yn trefnu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Yn ystod 2024/25 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar y meysydd allweddol canlynol ac adrodd i’r Bwrdd llawn yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025 ar sut roedd wedi mynd i’r afael â’r meysydd hyn yng nghyfarfod cyntaf y flwyddyn academaidd ddilynol.

1. Datblygu dull safonol o reoli risg gan gynnwys gwasanaethau corfforaethol, cyfadran a phroffesiynol perthnasol. Roedd hyn hefyd yn cynnwys adolygu’r agwedd at risg.
2. Monitro cwblhau argymhellion archwilio mewnol ac allanol.
3. Adolygu’r risgiau sy’n berthnasol i Seiber.

O safbwynt gwaith arall y Pwyllgor:

- Cymeradwyo’r cynllun archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a derbyn adroddiadau o archwiliadau oedd yn cynnwys: Diogelu ac Atal, Fframwaith ar gyfer Asiantaethau Rhyngwladol, Adolygiad Fframwaith Effeithiolrwydd Llywodraethu, Cadw Myfyrwyr, Systemau a Phrosesau data AU, Fframwaith Fisa Myfyrwyr UKVI, Partneriaethau a Chydweithrediadau gan Gynnwys Addysg Weithrediadol. Bu i’r Pwyllgor fonitro gweithredu yr holl gamau rheoli oedd yn codi o adroddiadau’r archwiliad mewnol.

- Craffu ar ddatganiadau ariannol drafft 2024/25 gyda ffocws arbennig ar gynnal gwarged ar gyfer y Brifysgol, yn ogystal â monitro perfformiad ariannol yr is-gyrff.
- Ystyriodd amrywiaeth o adroddiadau sicrwydd eraill gan gynnwys cynnydd rhoi cynllun gweithredu ar waith ar God Ymarfer ar gyfer Cyflogaeth Foesol Cadwyni Cyflenwi, gwybodaeth am lywodraethu, cydymffurfio gyda ffïoedd a chynllun mynediad at lefelau ffïoedd a gofynion cyffredinol, caethwasiaeth fodern, arbedion caffael blynyddol, gwerth am arian, chwythu'r chwiban, adrodd am ddigwyddiadau difrifol, a chydymffurfio gyda'r Cod Rheolaeth Ariannol a Chod Ymarfer Archwilio.
- Adolygodd y Pwyllgor berfformiad yr archwilwyr mewnol ac allanol, yn ogystal â'i effeithiolrwydd ei hun, gan adolygu arfer yn erbyn Cod Ymarfer Pwyllgor Archwilio AU CUC (2020)

PWYLLGOR STRATEGAETH A CHYLLID

Mae'r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid yn gyfrifol am fonitro materion strategol, am gynghori'r Bwrdd Llywodraethwyr ar gyfeiriad strategol y Brifysgol, am gynnal trosolwg o faterion ariannol y Brifysgol a datblygu'r Ystâd ar ran y Bwrdd Llywodraethwyr; a rhoi ystyriaeth gychwynnol a chynghori ar unrhyw fusnes arall y Bwrdd sydd o bwys neu gymhlethdod arbennig sydd heb fod o fewn cylch gorchwyl pwyllgorau'r Bwrdd.

Mae'r Pwyllgor fel arfer yn cwrdd fel arfer bum gwaith yn 2024/25. Does yr un o aelodau'r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid hefyd yn aelodau o'r Pwyllgor Archwilio.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	**Cofnod presenoldeb y nifer a fynychodd o'i gymharu gyda'r nifer oedd yn gymwys i fynychu**
Yr Athro Martin Chambers (Cadeirydd o 9fed Mai 2025)	4/5
Sam Hale (Is-gadeirydd o 9fed Mai 2025)	5/5
Paul Barlow (Cadeirydd hyd 7fed Chwefror 2025)	5/5
Maureen Wain	5/5
Dr Leigh Griffin	4/5
Yr Athro Joe Yates	5/5
Sarah Dubberly (arsyllwr)	5/5
Maisie Head (arsyllwr)	3/5

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn flynyddol, yn ogystal â'r cyfrifoldebau a nodir o fewn ei gylch gorchwyl, mae'r Pwyllgor yn trefnu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Yn ystod 2024/25 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar bedwar prif

faes ac adrodd i'r Bwrdd llawn yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025 ar sut y mae wedi mynd i'r afael â'r meysydd hyn yng nghyfarfod cyntaf y flwyddyn academaidd ddilynol.

1. Monitro gweithredu Gweledigaeth a Strategaeth Wrecsam 2030
2. Monitro datblygiad cynlluniau galluogi a phrif ddangosyddion perfformiad y Brifysgol
3. Monitro cynaliadwyedd ariannol y Brifysgol a'r rhagolygon ariannol hyd at 2030.
4. Monitro ac adrodd ar fuddsoddiad mewn seilwaith a thrawsnewid digidol, gan gynnwys yr ailddatblygiadau sy'n rhan o Campws 2025 ac edrych ymlaen at 2030.
5. Monitro strategaethau recriwtio a chadw myfyrwyr, gan gynnwys adolygu'r contract HEIW yn rheolaidd.

O safbwynt gwaith arall y Pwyllgor:

- Cymeradwyo a rhoi trosolwg o'r datganiadau ariannol ar gyfer y brifysgol, gan gynnwys Undeb y Myfyrwyr a'r is-gyrff.
- Monitro perfformiad cynllun Adferiad Ariannol Glyndŵr Innovations Ltd.
- Craffu a chymeradwyo contractau ar raddfa fawr a rheoliadau ariannol.
- Adolygu a herio'r costau ar gyfer ffïoedd asiantaethau rhyngwladol.

PWYLLGOR ANSAWDD ACADEMAIDD A SAFONAU

Mae'r Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau yn gyfrifol am ddarparu sicrwydd i Fwrdd y Brifysgol ynghylch gallu cynnal ansawdd a safonau ar draws yr holl ddarpariaeth academaidd. Mae hyn yn cwmpasu darpariaeth is-raddedig ac ôl-raddedig, yn ogystal â phartneriaethau academaidd rhyngwladol ac o fewn y DU.

2024/25 oedd y flwyddyn gyntaf i'r Pwyllgor hwn gyfarfod, yn dilyn penderfyniad y Bwrdd i sefydlu Pwyllgor ffurfiol (yn lle'r Panel Craffu Ansawdd a Safonau oedd wedi cwrdd yn flaenorol). Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn 2024/25, gan gynnwys cyfarfod eithriadol a gynhaliwyd ym mis Hydref 2024.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	Cofnod presenoldeb Nifer a fynychodd o'i gymharu gyda nifer oedd yn gymwys i fynychu
Will Naylor	3/4
Paul Kirkbright	4/4
Yr Athro Sandra Jowett	2/4
Maureen Wain	2/4
Fabrizio Trifiro	3/4
Dr Leigh Griffin	4/4
Yr Athro Joe Yates	4/4
Cerys Alonso	4/4
Maisie Head	4/4

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn flynyddol, yn ogystal â'r cyfrifoldebau a nodir o fewn ei gylch gorchwyl, mae'r Pwyllgor yn trefnu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Yn ystod 2024/25 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar y meysydd allweddol canlynol:

- Atgyfnerthu partneriaethau academaidd drwy aliniad strategol a sicrwydd ansawdd.
- Ehangu arferion recriwtio rhyngwladol a rheoli asiant.
- Adolygu'r portffolio yn unol â pherthnasedd rhanbarthol ac anghenion demograffeg myfyrwyr.
- Cynnal trosolwg o'r cynllun gweithredu Sicrwydd Ansawdd a pharatoadau ar gyfer yr Adolygiad Gwella Ansawdd.
- Mewn gwaith arall bu i'r Pwyllgor adolygu partneriaethau academaidd, gan gynnwys dirwyn partneriaethau i ben, eu hadnewyddu ac aliniad strategol.
- Cymeradwyo'r datganiadau sicrwydd ansawdd blynyddol i'w cyflwyno i Medr.
- Adolygu ac argymell diweddariadau i'r weithdrefn partneriaethau academaidd ac olrheiniwr adolygiad mewnol.

Y PWYLLGOR POBL A DIWYLLIANT

Mae'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant wedi'i awdurdodi gan y Bwrdd Llywodraethwyr i gydnabod mai'r staff, yn academaidd ac yn broffesiynol, yw adnodd allweddol y Brifysgol. Rôl y Pwyllgorau yw rhoi sicrwydd i'r Bwrdd bod yr amgylchedd gwaith, y diwylliant a'r gwerthoedd, a strategaethau, polisïau ac arferion sy'n gysylltiedig â phobl y Brifysgol yn cefnogi'r gwaith o gyflawni strategaeth y Brifysgol yn effeithiol.

Yn 2024/25, cyfarfu'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant ar dri achlysur.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	Cofnod presenoldeb y nifer a fynychodd o'i gymharu gyda'r nifer oedd yn gymwys i fynychu
Diane McCarthy (Cadeirydd)	3/3
Paul Barlow	3/3
Dr Leigh Griffin	3/3
Yr Athro Joe Yates	3/3
Y Parch Manon James (Aelod cyfetholedig)	3/3

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn flynyddol, yn ogystal â'r cyfrifoldebau a nodir o fewn ei gylch gorchwyl, mae'r Pwyllgor yn trefnu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Yn ystod 2024/25 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar y meysydd canlynol ac adrodd i'r Bwrdd llawn yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025 ynghylch sut y bu iddo fynd i'r afael â'r meysydd hyn yng nghyfarfod cyntaf y flwyddyn academaidd ddilynol.

1. Cynnal trosolwg o ymgais y Brifysgol ar gyfer y Siarter Cydraddoldeb Hil, y bu i'r Brifysgol sicrhau gwobr Efydd ar ei chyfer. Goruchwylio datblygiad y Strategaeth Pobl a Diwylliant newydd oedd yn alinio gyda gweledigaeth a strategaeth 2030 newydd.

Yn ogystal, mae’r Pwyllgor wedi:

- Monitro’r gwaith oedd yn berthnasol i Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant megis cefnogi’r Rhaglen Aurora, yn ogystal â bod y Brifysgol yn cael ei gosod yn un o 10 Cyflogwyr gorau y DU gan Stonewall.
- ‘Derbyn sicrwydd rheolaidd mewn perthynas â iaith, diwylliant a threftadaeth, gan gynnwys derbyn diweddariadau rheolaidd ynghylch strategaeth CYFLE a gweithredu ac ehangu darpariaethau cyfrwng Cymraeg ar draws cyrsiau megis Iechyd Perthynol, Plismona a Busnes.
- Adolygu materion sy’n gysylltiedig gyda Diogelwch, Iechyd a’r Amgylchedd gan gynnwys KPIau ac adolygiadau ac adnewyddiadau o bolisïau.
- Cynnal trosolwg o faterion datblygu staff megis cymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus a gwybodaeth ynghylch absenoldebau staff. Mae’r pwyllgor hefyd wedi cadw’n gyfredol o ran newidiadau i faterion megis cyfraith cyflogaeth, Bil Hawliau Cyflogaeth a Dyfarniadau’r Goruchaf Lys.

PWYLLGOR ENWEBU A LLYWODRAETHU

Mae'r Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu yn atebol i’r Bwrdd y Llywodraethwyr am oruchwylio trefniadau llywodraethu corfforaethol i sicrhau bod y Brifysgol yn mynd ar drywydd arfer gorau. Mae'n gyfrifol am nodi ac argymell penodi Llywodraethwyr newydd i'r Bwrdd, am enwebu Llywodraethwyr ac aelodau cyfetholedig i bwyllgorau'r Bwrdd, cynghori ar benodi'r Canghellor a nodi ac argymell derbynwyr Cymrodoriaethau er Anrhydedd y Brifysgol i'r Bwrdd.

Mae’r Pwyllgor yn cwrdd o leiaf ddwywaith y flwyddyn ac mae aelodaeth y Pwyllgor yn cynnwys llywodraethwr staff academaidd a myfyriwr-lywodraethwr yn ogystal ag aelod allanol cyfetholedig nad yw’n aelod o Fwrdd y Llywodraethwyr. Yn 2024/25, cyfarfu'r pwyllgor ddwywaith.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	Cofnod presenoldeb y nifer a fynychodd o’i gymharu gyda’r nifer oedd yn gymwys i fynychu
Claire Homard (Cadeirydd)	3/3
Diane McCarthy (Is-gadeirydd)	2/3
Dr Leigh Griffin	3/3
Yr Athro Joe Yates	3/3
Bruce Roberts (aelod cyfetholedig)	2/3
Cerys Alonso	3/3
Maisie Head	2/3

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn flynyddol, yn ogystal â’r cyfrifoldebau a nodir o fewn ei gylch gorchwyl, mae’r Pwyllgor yn trefnu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Yn ystod 2024/25 canolbwyntiodd y Pwyllgor ar y meysydd allweddol canlynol ac adrodd i’r Bwrdd llawn yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025 ar sut roedd wedi mynd i’r afael â’r meysydd hyn yng nghyfarfod cyntaf y flwyddyn academaidd ddilynol.

1. Atgyfnerthu amrywiaeth o fewn Aelodaeth o’r Bwrdd a’i Bwyllgorau.
2. Alinio’r cydnabyddiaethau er anrhydedd mewn seremonïau Graddio gyda Gweledigaeth a Strategaeth y Brifysgol ar gyfer 2030.
3. Monitro aelodaeth y Bwrdd a’r Pwyllgor, gan ganolbwyntio ar gynllunio olyniaeth ar gyfer llywodraethwyr sy’n cyrraedd diwedd eu tymhorau.

Mewn gwaith arall, bu i’r Pwyllgor:

- Ddechrau recriwtio ar gyfer llywodraethwyr newydd ac Aelodau cyfetholedig o’r Bwrdd a’i is-bwyllgorau.
- Gwneud argymhelliad i’r Bwrdd Llywodraethwyr ar gyfer parhad nifer o Lywodraethwyr i ymgymryd ag ail dymor.
- Cynnal archwiliad sgiliau gan ddefnyddio Fframwaith Advance HE.
- Cynllunio proses gynefino gadarn ar gyfer llywodraethwyr newydd ac Aelodau cyfetholedig.
- Cymeradwyo cymrodoriaethau anrhydeddus ar gyfer seremonïau graddio Ebrill 2025 ac adolygu a mireinio’r enwebiadau ar gyfer Hydref 2025.
- Dechrau’r broses ar gyfer penodi Canghellor newydd i’r Brifysgol i olynu Colin Jackson ym mis Rhagfyr 2025; roedd hyn yn cynnwys rhoi galwad am enwebiadau gan staff, llywodraethwyr, myfyrwyr a chyn-fyfyrwyr, a fyddai wedyn yn cael eu hadolygu a chreu rhestr fer ohonynt yn erbyn strategaeth newydd y Brifysgol.
- Goruchwylio archwiliad Effeithiolrwydd Llywodraethu a gynhaliwyd gan RSM ym mis Ionawr 2025, ac a dderbyniodd gyfradd ‘sicrwydd sylweddol’ .

PWYLLGOR CYDNABYDDIAETH ARIANNOL

Mae’n ofynnol i’r Bwrdd Llywodraethwyr sefydlu Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth i ystyried a phenderfynu ar daliadau’r Is-ganghellor a deiliaid swyddi uwch eraill fel y’u diffinnir o dan yr Offeryn ac Erthyglau Llywodraethu ac y cytunir arnynt gan y Bwrdd. Yn ogystal â thaliadau mae cylch gorchwyl y Pwyllgor yn cynnwys rhoi ystyriaeth i drefniadau ymadael ar gyfer yr Is-ganghellor a deiliaid swyddi uwch eraill a phawb sy’n ennill cyflog cyfartalog llawn amser sylfaenol o dros £100k y flwyddyn.

Mae’r Pwyllgor yn adolygu gwybodaeth feincnodi berthnasol a thystiolaeth o berfformiad deiliaid uwch swyddi yn erbyn amcanion y cytunwyd arnynt, yn ogystal â’r bwlch cyflog rhwng y deiliaid uwch swyddi a gweddill y gweithlu. Rhaid i'r Pwyllgor ystyried budd y cyhoedd a diogelu arian cyhoeddus ochr yn ochr â buddiannau'r Brifysgol wrth ystyried pob math o dâl, gwobr neu delerau ymadael i ddeiliaid uwch swyddi.

Mae’r Pwyllgor yn cyfarfod ddwywaith y flwyddyn. Ym mis Hydref, mae’n ystyried y datganiad polisi cyflog blynyddol ac ym mis Mehefin mae’n ystyried tâl deiliaid uwch swyddi h.y. yr Is-ganghellor a’r Dirprwy Is-ganghellor, yn unol ag arferion blynyddol. Darperir adroddiad ar benderfyniadau’r Pwyllgor i’r Bwrdd Llywodraethwyr. Mae'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth wedi mabwysiadu Cod Taliadau Cydnabyddiaeth Uwch Staff Addysg Uwch y Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC) (diwygiwyd 2021). Nid yw'r Is-ganghellor yn aelod o'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

Aelodau	**Cofnod presenoldeb Nifer a fynychodd o’i gymharu gyda nifer oedd yn gymwys i fynychu**
Diane McCarthy (Cadeirydd)	2/2
Paul Barlow	**2/2**
Athro Martin Chambers	1/2
Liam Wynne (Ymddiswyddodd Mawrth 2025)	1/2
Dr Leigh Griffin	**2/2**

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Bu i’r Pwyllgor:

- ystyried y Datganiad Polisi Tâl Blynyddol a’i argymell i’r Bwrdd i’w gymeradwyo a’i gyhoeddi.
- Ystyried perfformiad y tri deiliad uwch swyddi: Yr Is-ganghellor, y Dirprwy Is-ganghellor a Chlerc i’r Bwrdd.

Taliad cydnabyddiaeth yr Is-ganghellor

Mae manylion llawn taliad cydnabyddiaeth yr Is-ganghellor ar gael yn y Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol ar gyfer 2024/25. Mae’r datganiad polisi tâl hwn yn cyd-fynd â Thryloywder Cyflogau Uwch-aelodau Staff yn y Sector Cyhoeddus Datganoledig (2016) y Comisiwn Gwasanaethau Cyhoeddus, ac y mae hefyd yn bodloni gofynion Cod Taliadau Cydnabyddiaeth Uwch Staff Addysg Uwch y Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC) (2021).

Monitro Perfformiad

Mae cynllun adolygu datblygiad perfformiad blynyddol (PDR) ffurfiol ar waith ar gyfer yr holl staff gan gynnwys yr Is-ganghellor. Mae tri cham i’r broses hon. I ddechrau, mae Cadeirydd y Bwrdd yn cwrdd â'r Is-ganghellor i adolygu amcanion y flwyddyn flaenorol ac yn gosod amcanion ar gyfer y flwyddyn i ddod. Cynhelir adolygiad canol blwyddyn o berfformiad, gydag adolygiad terfynol a chymeradwyaeth tua diwedd pob blwyddyn academaidd. Rhennir amcanion blynyddol yr Is-ganghellor gyda’r Bwrdd llawn fel rhan o adroddiad tâl cydnabyddiaeth y Pwyllgor.

Mae amcanion blynyddol yr Is-ganghellor yn canolbwyntio ar feysydd strategol Gweledigaeth a Strategaeth y Brifysgol 2030: Profiad a Chyfleoedd Myfyrwyr, Pobl Lle a Phartneriaethau, ac Ymchwil a Menter. Gosodir mesurau cyflawni cyffredinol ar gyfer yr Is-Ganghellor wedi’u hategu gan dargedau SMART sy’n cyd-fynd â'r Weledigaeth a’r Strategaeth, a’r strategaethau ategol perthnasol.

Yn ogystal, mae’r Is-ganghellor yn gosod amcanion personol sy’n ymwneud â 'rôl arwain' a 'phroffil allanol’.

Yn unol â pholisi taliadau cydnabyddiaeth deiliad swyddi uwch, mae Cadeirydd y Bwrdd yn darparu adroddiad i'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ar berfformiad yr Is-ganghellor yn erbyn yr amcanion y cytunwyd arnynt.

Cyd-destun

Mae'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth yn cael adroddiad meincnod bob blwyddyn i lywio eu hystyriaeth o dâl cydnabyddiaeth yr Is-ganghellor. Ar gyfer y flwyddyn adrodd roedd y wybodaeth meincnod yn ymwneud â sefydliadau ôl-92 a sefydliadau bach (gyda throsiant o rhwng £24m a £70m), a galluogodd y Pwyllgor i gymeradwyo'r ystodau cyflog a ganiataodd i'r Brifysgol bennu cyflogau cychwynnol ar gyfer yr Is-ganghellor a'r Dirprwy Is-ganghellor newydd.

Yn ogystal, mae'r Pwyllgor yn ystyried data meincnod mewnol gan gynnwys; lluosydd tâl cyflog yr Is-ganghellor yn erbyn enillion canolrifol yr holl staff, y cynnydd canrannol cymedrig ar gyfer yr holl staff eraill, bylchau cyflog rhwng y rhywiau ac ethnigrwydd ac anabledd a data meincnodi arall a nodir mewn manylder yn natganiad polisi taliadau blynyddol y Brifysgol.

Mae'r Brifysgol wedi talu Cyflog Byw'r Living Wage Foundation i'r holl staff ers 1af Awst 2018. Nid oes gan y Brifysgol gynllun bonws.

PWYLLGOR GWEITHREDOL YR IS-GANGHELLOR

Mae Pwyllgor Gweithredol yr Is-ganghellor yn mabwysiadu egwyddorion 'cyfrifoldeb cyfunol' drwy gymryd perchnogaeth dros nodau ac amcanion corfforaethol a phenderfyniadau Bwrdd y Llywodraethwyr, y Bwrdd Academaidd a'r Is-ganghellor ac yn gweithredu fframwaith strategol y Brifysgol sy'n gweithio tuag at gyflawni gweledigaeth a chenhadaeth y Brifysgol. Mae ei gylch gwaith yn cynnwys iechyd ariannol, rheoli adnoddau, blaenoriaethau strategol, cynllunio gweithredu, partneriaethau ac effaith allanol, a rheoli risg. Aelodau'r Grŵp yw'r aelodau hynny o'r Uwch Dîm Rheoli sy'n adrodd yn uniongyrchol i'r Is-ganghellor.

Aelodaeth 2024/25

Yr Athro Joe Yates, Yr Athro Paul Davies, Yr Athro Richard Day Moss Garde *(O fis Ionawr 2025*) David Elcock *(Hyd fis Mehefin 2025)* Emma Forfar *(O fis Mehefin 2025)* Lynda Powell Peter Gibbs, Joy Morton

Is-ganghellor a Chadeirydd
Dirprwy Is-ganghellor ac Is-ganghellor Cynorthwyol Ymchwil
Is-ganghellor Cynorthwyol Ymgysylltu Allanol a Chyfarwyddwr Gweithredol Cyllid Partneriaethau
Cyfarwyddwr Cyllid Dros Dro,
Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau
Cyfarwyddwr Gweithredol Adnoddau Dynol,
Ysgrifennydd y Brifysgol a'r Cwnsler Cyffredinol

Bwrdd y Llywodraethwyr

Mae'r Is-ganghellor yn aelod ex-officio o'r Bwrdd Llywodraethwyr. Nid yw aelodau eraill o Dîm Gweithredol yr Is-ganghellor yn aelodau ond maent yn mynychu cyfarfodydd o'r Bwrdd a'i bwyllgorau'n rheolaidd er mwyn cyflwyno adroddiadau a darparu cyngor sy'n berthnasol i faes eu cyfrifoldeb. Mae'r pwyllgorau'n cynnwys y Pwyllgor Archwilio a Risg, y Pwyllgor Strategaeth a Chyllid, y Pwyllgor Pobl a Diwylliant, y Pwyllgor Ansawdd Academaidd a Safonau, a'r Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth. Mae disgrifiad wedi'i gymeradwyo o'r rôl mae swyddogion gweithredol yn ei chwarae mewn cyfarfodydd bwrdd a phwyllgorau yn ei le.

Mae'r Is-ganghellor yn mynychu Pwyllgor Cydnabyddiaeth Tâl ar gyfer cyflwyno adroddiadau ar berfformiad deiliaid swyddi uwch sy'n adrodd yn uniongyrchol iddo yn unig, ond nid yw'n aelod.

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Roedd gwaith yr ymgymerwyd ag o gan Dîm Gweithredol yr Is-ganghellor yn cynnwys gweithgareddau ynghylch y themâu strategol canlynol:

- Lansio a gweithredu Gweledigaeth a Strategaeth newydd y Brifysgol hyd at 2030, gan gynnwys trosolwg o ddatblygu fframweithiau strategol a chynlluniau cyflawni.
- Datblygu Prif Ddangosyddion Perfformiad er mwyn gyrru a monitro perfformiad strategol.
- Datblygu fframwaith newydd a mwy deinamig ar gyfer rheoli risg corfforaethol.
- Adolygu pwyllgorau rheoli er mwyn sicrhau bod trosolwg effeithiol o fusnes y Brifysgol a'i fod yn cael ei gyflawni'n effeithiol.
- Goruchwylio Adolygiad Gwella Ansawdd y Brifysgol.
- Modelu a datblygu rhagolwg ariannol pum mlynedd, ochr yn ochr gyda chyflwyno cylch cynllunio busnes blynyddol newydd.
- Datblygu perthnasoedd gyda rhanddeiliaid allweddol gan gynnwys Medr, Llywodraeth Cymru a phartneriaid rhanbarthol a chenedlaethol.

BWRDD ACADEMAIDD

Mae'r Bwrdd Academaidd yn gyfrifol am sawl mater sy'n berthnasol i'r gwaith ymchwil, ysgolheictod, addysgu a chyrsiau yn y Brifysgol, gan gynnwys meini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr; penodi a diddymu arholwyr mewnol ac allanol, polisïau a gweithdrefnau ar gyfer eu hasesu ac arholi perfformiad academaidd myfyrwyr; cynnwys y cwricwlwm; safonau academaidd a dilysu ac adolygu cyrsiau; gweithdrefnau ar gyfer dyfarnu cymwysterau a theitlau academaidd er anrhydedd; a'r gweithdrefnau ar gyfer eithrio myfyrwyr am resymau academaidd. Mae'r cyfrifoldebau hyn yn ddibynnol ar ofynion y cyrff dilysu ac achredu. Mae'r Bwrdd Academaidd hefyd yn ystyried datblygiad gweithgareddau academaidd y Brifysgol a'r adnoddau sy'n ofynnol i'w cefnogi, a chynghori'r Is-ganghellor a'r Bwrdd Llywodraethwyr yn unol â hynny.

Aelodaeth a Phresenoldeb 2024/25

- 23ain Hydref 2024
- 11eg Rhagfyr 2024
- 12fed Mawrth 2025
- 11eg Mehefin 2025
- 23ain Gorffennaf 2025 (cyfarfod arbennig)

Aelodau	Cofnod presenoldeb - Nifer a fynychodd
Yr Athro Joe Yates: Is-ganghellor a Phrif Weithredwr (Cadeirydd)	5
Yr Athro P Davies: Dirprwy Is-ganghellor (Is-gadeirydd)	5
Yr Athro R Day: Is-ganghellor Cynorthwyol Ymchwil	4
M Garde Is-ganghellor Cynorthwyol: Ymgysylltu Allanol a Phartneriaethau	1
Yr Athro I Ellis: Dirprwy Is-ganghellor Dros Dro ar gyfer Prosiectau Strategol	2
Dr S Butts: Yr Athro I Ellis: Dirprwy Is-ganghellor Dros Dro ar gyfer Prosiectau Strategol	4

Yr Athro A Nortcliffe: Deon Cyfadran y Celfyddydau, Cyfrifiaduron a Pheirianneg	2
Yr Athro J Clarke: Deon Dros Dro yr Ysgol Fusnes	1
Yr Athro A Shepley: Deon Cyswllt (Ymchwil) - Cyfadran y Celfyddydau, Cyfrifiaduron a Pheirianneg	2
Yr Athro M Robbins: Deon Cyswllt (Ymchwil) - Y Gyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	3
C Alonso: Deon Cyswllt (Ansawdd a Phrofiad Myfyrwyr) - Cyfadran y Celfyddydau, Cyfrifiaduron a Pheirianneg	5
Dr S Monir: Deon Cyswllt (Rhyngwladol a Phartneriaethau) - Cyfadran y Celfyddydau a Pheirianneg	4
Dr S Herder: Deon Cyswllt (Materion Academaidd) - Cyfadran y Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	4
Dr C Hughes: Deon Cyswllt (Ymgysylltiad Myfyrwyr) - Cyfadran y Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	5
Dr Joanne Pike: Deon Cyswllt (Menter, Partneriaethau a Chyflogadwyedd - Cyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	1
Dr C Batty: Cynrychiolydd Ymchwil - Y Gyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	4
Dr N Luhyna: Cynrychiolydd Ymchwil - Cyfadran y Celfyddydau, Cyfrifiaduron a Pheirianneg	1
S Hilton: Cynrychiolydd Staff Addysgu - Cyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	3
M Nicholson: Cynrychiolydd Staff Addysgu - Cyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	1
J Prescott: Cynrychiolydd Staff Addysgu - Cyfadran Gwyddorau Cymdeithasol a Bywyd	2
L Jones: Aelod etholedig o staff gweithredol y Brifysgol	2
M Head: LlywyddUndeb y Myfyrwyr	3
F Groom/ HA Farju: Is-lywydd Undeb y Myfyrwyr	2
L Powell: Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau	3
E Forfar: Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol Dros Dro	1
J Dawson: Cyfarwyddwr Cynllunio Strategol a Gweinyddiaeth Myfyrwyr	4
H Eaton: Cyfarwyddwr Marchnata a Gweinyddiaeth	2
EM Nefydd: Pennaeth Datblygu Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg	5
H Weller: Pennaeth Ansawdd	5
N Decourt/ K Cleaver: Pennaeth Partneriaethau	4
Dr **M** Fraser: Rheolwr Ansawdd a Rheoliadau (Clerc i'r Bwrdd Academaidd)	5
N Williams: Rheolwr Ansawdd (Ysgrifennydd i'r Bwrdd Academaidd)	1

Crynodeb o'r Materion 2024/25

Yn ystod y flwyddyn mae’r Bwrdd Academaidd wedi ymgymryd â busnes yn unol â’i gyfrifoldebau fel a ganlyn:

- Adolygiadau, diweddariadau ac ychwanegiadau i reoliadau academaidd ar draws pob maes darpariaeth, gan gynnwys y rheoliadau academaidd newydd a gyflwynwyd ganol y flwyddyn.

- Derbyn ac adolygu amrywiaeth eang o adroddiadau ar faterion dysgu, addysgu a sicrwydd ansawdd, gan gynnwys: Adroddiad Trosolwg Safonau Blynyddol, Strategaeth y Brifysgol ar gyfer Cefnogi Dysgu a Chyflawniad Myfyrwyr; adroddiadau ar uniondeb academaidd, cwynion; deilliannau myfyrwyr megis canlyniadau gradd, Deilliannau Arolwg Cenedlaethol y Myfyrwyr a Deilliannau Graddedigion, adroddiadau a diweddariadau gan CCAUC a QAA; a chynlluniau gweithredu cysylltiedig.

- Ystyried a chymeradwyo polisïau newydd neu wedi’u cymeradwyo ac sy’n berthnasol i ddarpariaeth academaidd ac ymddygiad myfyrwyr a/neu’n cael traweffaith arnynt, er enghraifft Polisi Asesu a’r Weithdrefn Amgylchiadau Esgusodol. Cynhaliwyd un cyfarfod arbennig ychwanegol ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn trafod a chytuno ar y diweddariadau blynyddol i’r holl bolisïau a gweithdrefnau.

- Ystyried a chymeradwyo amrywiaeth o waith dilysu ac ail-ddilysu rhaglenni, gohirio/dileu rhaglenni a rhan-ddirymiad ar draws pob maes darpariaeth.

- Derbyn adroddiadau ar amrywiaeth o faterion eraill sy’n berthnasol i fusnes academaidd y Brifysgol, yn fwyaf nodedig: strategaeth 2030 Wrecsam, diweddariadau a chymeradwyo materion partneriaeth academaidd; diweddariadau gan y Pwyllgor Archwilio; a derbyn diweddariadau ynghylch materion yn gysylltiedig gyda mynediad a chadw myfyrwyr; ac ystyriaeth i CYFLE - y Strategaeth Academaidd a Chynllun Gweithredu Cyfrwng Cymraeg.

RHEOLI RISG A RHEOLAETH FEWNOL

Mae sicrwydd y Bwrdd Llywodraethwyr ynghylch effeithiolrwydd y system risg a rheolaeth fewnol yn seiliedig ar waith yr uwch reolwyr o fewn y Brifysgol, sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygu a chynnal y fframwaith reoli mewnol, drwy ystyriaeth gan y Pwyllgor Archwilio a Risg sylwadau a wnaed gan archwilwyr mewnol yn eu hadroddiad blynyddol ac archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli.

Dull y Brifysgol o ymdrin â rheoli risg yn effeithiol

Mae'r dull o ymdrin â rheoli risg yn seiliedig ar ei fod yn rhan weithredol o arfer da, arferol a busnes fel arfer, ond gan gydnabod yr angen a'r gwerth o gael proses eglur, unffurf ac eglur ar draws y Brifysgol ac i hyn fod yn cael ei recordio a'i gofnodi'n ffurfiol. Mae yna fframwaith risg sefydliadol sy'n nodi risgiau strategol/corfforaethol, ac sydd wedyn yn cael ei gefnogi gan gofrestr risg gweithredol. Caiff y gofrestr risg gorfforaethol ei ddatblygu gan Dîm Gweithredol yr Is-ganghellor a'i adolygu a'i gymeradwyo drwy'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae ystod y risgiau corfforaethol yn cwmpasu sawl maes academaidd, proffesiynol a gweithredol ac yn cymryd i ystyriaeth fod y Brifysgol yn sefydliad cenedlaethol a rhyngwladol sy'n gweithredu mewn amgylchedd cyhoeddus a rheoledig.

Mae risgiau corfforaethol yn parhau i fod dan adolygiad Tîm Gweithredol yr Is-ganghellor, sydd wedi'u penodi fel 'perchnogion' risg, ond sy'n cael eu hadolygu'n ffurfiol yn flynyddol o safbwynt eu priodoldeb cyffredinol; ac yn chwarterol er mwyn pennu eu hamlder ac i gydnabod unrhyw newidiadau sy'n digwydd o fewn y flwyddyn. Mae'r gofrestr risg gorfforaethol yn nodi: natur y risg, traweffaith posib y risg a nodwyd, y tebygolrwydd o'r risg yn dod i fod, 'perchennog' y risg, y mesurau lliniaru ar gyfer rheoli'r risg, a chaiff hyn ei sgorio cyn ac wedi i'r mesurau lliniaru gael eu hystyried, a darperir gwybodaeth ychwanegol yn gysylltiedig gydag amgylchiadau neu bethau sy'n sbarduno risg ac edrych i weld beth sydd i ddod. Mae'r gofrestr risg weithrediadol wedyn yn eistedd ochr yn ochr gyda'r gofrestr risg corfforaethol, gyda'r cyfrifoldeb fel perchennog risg yn eistedd gyda phenaethiaid y meysydd academaidd a phroffesiynol perthnasol ar draws pob rhan o'r Brifysgol, gyda chefnogaeth ymarferol gan arweinydd risg yn eu maes eu hunain. Gofynnir i bob maes sicrhau bod y risgiau lleol yn cael eu hystyried yn rhagweithiol o fewn eu strwythurau rheoli ac adrodd, gydag uwchraddio'n digwydd drwy bwyllgorau priodol y Brifysgol ac wedi'u sbarduno gan Dîm Gweithredol yr Is-ganghellor os yw sgôr risg gweddillol yn uchel neu'n uchel iawn. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn derbyn ac yn ystyried adroddiad ar brosesau rheoli risg gan ddarparwr archwiliwr annibynnol y Brifysgol, sef RSM LLP.

Mae'r gofrestr risg gorfforaethol wedi'i hadolygu gan y Bwrdd Llywodraethwyr yn ystod y flwyddyn.

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr o'r farn bod proses effeithiol a pharhaus ar gyfer adnabod,
mae'r Bwrdd Llywodraethwyr o'r farn bod proses effeithiol a pharhaus ar gyfer adnabod, gwerthuso a rheoli prif risgiau'r Brifysgol wedi bod mewn lle yn ystod cyfnod y datganiadau ariannol. Mae cynlluniau yn eu lle ar gyfer rhoi argymhellion yr Archwiliad mewnol ar waith ar gyfer gwella ac atgyfnerthu'r broses rheoli risg ymhellach yn 2024/25, ac a fydd yn cael ei adolygu'n rheolaidd yn unol gyda Pholisi Rheoli Risg y Brifysgol sydd wedi'i gymeradwyo.

Datganiad rheolaeth fewnol

Roedd prif elfennau system rheolaeth fewnol y Grŵp, sydd wedi'i gynllunio i ryddhau'r cyfrifoldebau a nodir uchod yn cynnwys y canlynol:

- Ffyrdd adnabod eglur ar gyfer cyfrifoldebau uwch reolwyr a phenaethiaid meysydd academaidd a phroffesiynol a'r awdurdod a ddirprwyir iddynt;
- Proses gynllunio tymor canolig a thymor byr, wedi'i hategu gan gyllidebau manwl incwm blynyddol, gwariant, cyfalaf a llif arian;
- Adolygiadau rheolaidd o waith recriwtio myfyrwyr ac adolygiadau rheolaidd o ganlyniadau ariannol sy'n ymwneud ag adrodd am amrywiadau a diweddariadau o ragolygon alldro;

- Gofynion ar gyfer cymeradwyo a rheoli gwariant wedi eu diffinio'n eglur a'u ffurfioli, gyda phenderfyniadau ynghylch buddsoddi sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf neu refeniw yn cael eu gwerthuso'n ffurfiol ac yn fanwl a'u hadolygu yn unol â lefelau sydd wedi'u cymeradwyo ac a osodwyd gan y Bwrdd Llywodraethwyr;
- Rheoliadau Ariannol Cynhwysfawr, yn rhoi manylion am fesurau rheoli a gweithdrefnau ariannol, wedi'u cymeradwyo gan y Bwrdd Llywodraethwyr;
- Darparwr Archwilio Mewnol annibynnol proffesiynol y mae eu rhaglen flynyddol yn cael ei chymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Risg;
- Cysylltu adnabod a rheoli'r risg i gyflawni amcanion strategol y Brifysgol drwy'r broses gynllunio;
- Gwerthuso pa mor debygol yw'r risgiau a'u traweffaith o ddod yn realiti fel rhan o'r un broses a sefydlu mesurau rheoli sy'n lliniaru;
- Gwreiddio rheoli risg a phrosesau rheoli mewnol yng ngweithrediad presennol yr holl adrannau academaidd a gwasanaethau proffesiynol;
- Adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg, ac yna i'r Bwrdd Llywodraethwyr, ar reolaeth fewnol a risg; ac
- Adrodd i'r Bwrdd Llywodraethwyr ar brif ganlyniadau adnabod, gwerthuso ac adolygiad rheolaeth risgiau.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg, ar ran y Bwrdd Llywodraethwyr, wedi adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol y Brifysgol.

Cod Llywodraethu Addysg Uwch Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC)

Drwy gydol blwyddyn academaidd 2024/25 mae'r Bwrdd Llywodraethwyr wedi cadw at ddarpariaeth Cod Llywodraethu Addysg Uwch Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgol (Mai 2020).
Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi mabwysiadu Cod Llywodraethu Addysg Uwch Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC) (Mai 2020).

Adolygiad Llywodraethu Prifysgolion Cymru (Camm) 2019.

Mabwysiadwyd Siarter Llywodraethu ar gyfer Prifysgolion yng Nghymru gan y Bwrdd ym mis Mai 2020. Mae'r Siarter yn dangos dull o wella llywodraethu sydd wedi'i fabwysiadu gan yr holl Brifysgolion yng Nghymru er mwyn arddangos eu hymrwymiad i ddatblygiad a gwelliant parhaus llywodraethu o fewn eu prifysgolion eu hunain ac o fewn y sector yng Nghymru yn ei chyfanrwydd. Cwblhawyd yr holl gamau o fewn ei rheolaeth ei hun gan y Bwrdd erbyn diwedd blwyddyn academaidd 2021/22.

Yn ystod 2024/25 parhaodd y Bwrdd i fonitro cynnydd mewn perthynas â'r cynllun gweithredu EDI, wedi'i anelu at wella amrywiaeth y Bwrdd ac ymgorffori argymhellion sy'n codi o adolygiad effeithiolrwydd y Bwrdd ynghylch ehangu trosolwg y Bwrdd o faterion EDI yn fwy cyffredinol.

Cynefino a Datblygu Llywodraethwyr

Mae gan y Bwrdd Weithdrefn Cynefino Llywodraethwyr, Mentora a Datblygiad Proffesiynol Parhaus yn ei le sy'n egluro'r broses gynefino a datblygu y gall pob llywodraethwr ei ddisgwyl pan fyddant yn cael eu penodi, wedi'i gefnogi gan lythyr penodi sy'n amlinellu eu cyfrifoldebau'n eglur. Bwriad y broses hon yw sicrhau bod gan yr holl lywodraethwyr wybodaeth am nodweddion addysgol, cyfeiriad strategol a diwylliant y Brifysgol yn ogystal ag agweddau ymarferol bod yn aelod o'r Bwrdd, gan eu cynorthwyo felly i ddod yn llywodraethwyr effeithiol cyn gynted â phosib. Mae pob llywodraethwr sydd wedi ymuno â'r Bwrdd yn 2024/25 wedi ymgymryd â phroses gynefino yn unol â gweithdrefn y Bwrdd.

Tynnir sylw llywodraethwyr at gyfleoedd datblygiad allanol a briffio'r sector wrth iddynt ddod ar gael fel rhan o'u datblygiad parhaus. Mae'r Bwrdd hefyd yn cymryd rhan mewn diwrnod datblygiad blynyddol lle mae meysydd datblygiad a nodwyd yn cael sylw gan gydweithwyr yn y Brifysgol neu ddarparwyr allanol.

Cynhaliodd Cadeirydd y Bwrdd gyfarfodydd adolygu unigol gyda'r holl lywodraethwyr, ac roeddent gan mwyaf yn canolbwyntio ar adeiladu perthnasoedd. Bydd y Cadeirydd yn cynnal cyfarfodydd unigol pellach gyda llywodraethwyr yn 2025/26.

Gwella effeithiolrwydd Cadeirydd y Bwrdd Llywodraethwyr

Mae Pwyllgor Cadeiryddion Llywodraethwyr Cod Addysg Uwch yn gofyn i gyrff llywodraethu adolygu eu heffeithiolrwydd bob tair blynedd o leiaf. Yn 2022, fe wnaeth y Bwrdd benodi Advance HE i ymgymryd ag adolygiad o'r fath a arweiniodd at gynllun gweithredu er mwyn mynd i'r afael gyda'r argymhellion yn deillio ohono. Parhaodd y cynllun gweithredu i gael ei fonitro gan y Pwyllgor Enwebu a Llywodraethu'r Bwrdd, cyn i'r cynllun a gwblhawyd gael ei awdurdodi gan y Bwrdd Llywodraethwyr ym mis Gorffennaf 2023. Cafodd nifer o'r camau gweithredu, gan gynnwys sicrhau cyfleoedd i lywodraethwyr ymgysylltu gyda'r brifysgol yn ehangach, gan gefnogi sefydlu aelodau newydd o'r Bwrdd, ac adnabod anghenion hyfforddiant a datblygiad aelodau unigol a'r Bwrdd cyfan eu derbyn fel arferion i'w parhau. Parhawyd gyda'r ffocws ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, gan gynnwys gwella amrywiaeth aelodaeth y Bwrdd, ac ar roi cynllun gweithredu Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar waith yn 2024/25. Cynhaliwyd adolygiad o effeithiolrwydd llywodraethu ym mis Ionawr 2025 fel rhan o gynllun archwilio mewnol y Brifysgol, a derbyniwyd 'sicrwydd sylweddol' ar ei gyfer.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD LLYWODRAETHWYR YN WYNEB YR ADRODDIAD BLYNYDDOL A'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr yn gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion Telerau ac Amodau Ariannu a gyhoeddwyd gan Medr (CCAUC yn flaenorol), y Cyfarwyddyd Cyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2024/25 a gyhoeddwyd gan Medr, y Cod Rheolaeth Ariannol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 a'r gyfraith a'r rheoliadau perthnasol.

Mae'n ofynnol iddo baratoi datganiadau ariannol y Grŵp a'r rhiant Brifysgol yn unol â safonau cyfrifyddu'r DU a'r gyfraith berthnasol (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU), gan gynnwys Safon Adrodd Ariannol FRS 102 sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon a gofynion Deddf Elusennau 2011. Mae Telerau ac Amodau Ariannu ymhellach yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r datganiadau ariannol gael eu paratoi yn unol â'r Datganiad Arfer Cymeradwy 2019 - Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch, yn unol â gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifo i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2024/25 a gyhoeddwyd gan Medr

Mae'n ofynnol i'r Bwrdd Llywodraethwyr baratoi datganiadau ariannol sy'n rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r Grŵp a'r rhiant Brifysgol ac o'u hincwm a'u gwariant, enillion a cholledion a newidiadau yn y cronfeydd wrth gefn, a llif arian y Grŵp, ar gyfer y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi pob un o ddatganiadau ariannol y Grŵp a'r rhiant Brifysgol, mae'n ofynnol i'r cyfarwyddwyr:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- gwneud beirniadaethau ac amcangyfrifon sy'n rhesymol a darbodus;
- nodi a ddilynwyd safonau cyfrifyddu perthnasol y DU a'r Datganiad o Arferion Cymeradwy, yn amodol ar ddatgelu ac esbonio unrhyw amrywiadau o bwys yn y datganiadau ariannol;
- asesu gallu'r Grŵp a'r rhiant Brifysgol i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n gysylltiedig â busnes hyfyw; a
- defnyddio sail cyfrifyddu busnes hyfyw oni bai ei fod naill ai'n bwriadu diddymu'r Grŵp neu'r rhiant Brifysgol neu roi'r gorau i weithredu, neu nad oes ganddo ddewis realistig arall ond gwneud **hynny.**

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu digonol, sy'n ddigonol i ddangos ac esbonio trafodion y rhiant Brifysgol a datgelu sefyllfa ariannol y rhiant Brifysgol yn rhesymol gywir ar unrhyw adeg. Mae'n gyfrifol am unrhyw reolaeth fewnol y mae'n penderfynu sy'n angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol nad ydynt yn cynnwys camddatganiadau o bwys, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac mae ganddo gyfrifoldeb cyffredinol dros gymryd y camau hynny sy'n rhesymol agored iddo i ddiogelu asedau'r Grŵp ac i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr hefyd yn gyfrifol am sicrhau'r canlynol:

- bod cyllid o ba bynnag ffynhonnell a weinyddir gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi'i gymhwyso'n briodol i'r dibenion hynny ac wedi'i reoli yn unol â deddfwriaeth berthnasol;
- mae incwm, pan fo'n briodol, wedi'i gymhwyso yn unol â pharagraff 145 o God Rheolaeth Ariannol ("FMC") CCAUC;

- mae grantiau'r Cyngor Cyllido wedi cael eu cymhwyso yn unol â'r telerau ac amodau sydd ynghlwm wrthynt wedi'u defnyddio a'u bod hefyd wedi'u defnyddio at y dibenion y'u derbyniwyd ar eu cyfer, gan gynnwys y Telerau ac Amodau Cyllido;
- sicrhau bod rheolaethau ariannol a phriodol ar waith i ddiogelu arian cyhoeddus a chronfeydd o ffynonellau eraill; a
- diogelu rheolaeth economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a gwariant y Brifysgol.

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr yn gyfrifol am gynnal a chadw a chywirdeb y wybodaeth gorfforaethol ac ariannol sydd ar wefan y Brifysgol. Gall deddfwriaeth yn y DU sy'n ymwneud â pharatoi a rhannu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill

Yr Athro Joe Yates

Is-ganghellor a Phrif Weithredwr

28th November 2025

Dr Leigh Griffin

Cadeirydd y Bwrdd

28th November 2025

ADRODDIAD ARCHWILIWR ALLANOL I FWRDD LLYWODRAETHWYR PRIFYSGOL WRECSAM

ADRODDIAD AR ARCHWILIAD O'R DATGANIAD ARIANNOL

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Prifysgol Wrecsam (“y Brifysgol”) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025 sy'n cynnwys y Datganiad Cyfunol a Datganiad y Brifysgol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, Datganiad Cyfunol a Datganiad y Brifysgol o Newidiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, Datganiad Cyfunol a Datganiad y Brifysgol o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Cyfunol o Lifau Arian a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu yn y Datganiad o'r Prif Bolisïau Cyfrifyddu.

Yn ein barn ni mae’r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa’r Grŵp a’r Brifysgol ar 31 Gorffennaf 2025, ac o incwm a gwariant y Grŵp, enillion a cholledion a newidiadau yn y cronfeydd wrth gefn, a llif arian y Grŵp, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi cael eu paratoi’n briodol yn unol â safonau cyfrifyddu’r DU, gan gynnwys FRS 102 *Y Safon Adrodd Ariannol sy’n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon*, ac â Datganiad o Arferion Cymeradwy – Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019; ac
- wedi cael eu paratoi yn unol â gofynion Deddf Elusennau 2011.

Sail y farn

Fe'n penodwyd yn archwilydd o dan Siarteri a Statudau'r Brifysgol ac yn unol ag adran 144 Deddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) ac yn adrodd yn unol â rheoliadau a wnaed dan adran 154 y Ddeddf honno.

Cynaliasom ein harchwiliad yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) ("ISAs (UK)") a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau isod. Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesol dan ofynion moesol y DU, gan gynnwys Safon Foesol FRC, ac yn annibynnol ar y grŵp yn unol â'r gofynion hynny. Credwn fod y dystiolaeth archwilio yr ydym wedi'i chasglu yn ddigonol ac yn briodol i roi sail ar gyfer ein barn.

Cwmni sy'n parhau

Mae’r Bwrdd Llywodraethwyr wedi paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw gan nad yw'n bwriadu diddymu'r Grŵp na'r Brifysgol na rhoi'r gorau i'w gweithrediadau, ac wedi dod i'r casgliad bod sefyllfa ariannol y Grŵp a’r Brifysgol yn golygu bod hyn yn realistig. Mae hefyd wedi casglu nad oes unrhyw ansicrwydd perthnasol a allai fod wedi bwrw unrhyw amheuaeth sylweddol dros eu gallu i barhau fel cwmni sy'n parhau am o leiaf blwyddyn o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol ("cyfnod y cwmni sy'n parhau").

Wrth werthuso casgliadau’r Bwrdd Llywodraethwyr, gwnaethom ystyried y risgiau cynhenid i fodel busnes y Grŵp a dadansoddi sut y gallai'r risgiau hynny effeithio ar adnoddau ariannol y Grŵp a'r Brifysgol neu'r gallu i barhau â gweithrediadau dros gyfnod y busnes hyfyw.

Ein casgliadau yn seiliedig ar y gwaith hwn:

- rydym o’r farn bod defnydd y Bwrdd Llywodraethwyr o sail cyfrifyddu busnes hyfyw wrth baratoi’r datganiadau ariannol yn briodol;
- nid ydym wedi adnabod, ac rydym yn cytuno gydag asesiad Bwrdd y Llywodraethwyr nad oes ansicrwydd sylweddol yn gysylltiedig â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu’r Grŵp neu’r Brifysgol i barhau fel busnes hyfyw ar gyfer y cyfnod busnes hyfyw.

Fodd bynnag, gan na allwn ragweld yr holl ddigwyddiadau neu amodau yn y dyfodol ac oherwydd y gall digwyddiadau dilynol arwain at ganlyniadau sy'n anghyson â dyfarniadau a oedd yn rhesymol ar yr adeg y'u gwnaed, nid yw'r casgliadau uchod yn gwarantu y bydd y Grŵp neu'r Brifysgol yn parhau i weithredu.

Twyll a thor cyfreithiau a rheoliadau - y gallu i adnabod

Adnabod ac ymateb i risgiau o gam-ddatgan perthnasol oherwydd achos o anghydffurfio â deddfau a rheoliadau

Er mwyn adnabod risgiau o gam-ddatgan perthnasol oherwydd twyll ("risgiau o dwyll"), gwnaethom asesu digwyddiadau neu amodau a allai ddynodi cymhelliant neu bwysau i gyflawni twyll neu ddarparu cyfle i gyflawni twyll. Roedd ein gweithdrefnau asesu risg yn cynnwys:

- Holi’r rheiny sy’n gyfrifol am lywodraethu a’r Pwyllgor Archwilio a Risg, ac archwilio dogfennau polisi ynghylch polisïau a gweithdrefnau lefel uchel y Grŵp i atal a chanfod twyll, gan gynnwys y swyddogaeth archwilio mewnol, a sianel y Grŵp ar gyfer “chwythu’r chwiban”, yn ogystal ag a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth o dwyll neu dwyll honedig.
- Cofnodion y Bwrdd Darllen, y Pwyllgor Archwilio a Risg a’r Pwyllgor Strategaeth a Chyllid.
- Defnyddio gweithdrefnau ddadansoddi er mwyn adnabod unrhyw gyd-berthnasoedd anarferol neu annisgwyl.

Gwnaethom gyfathrebu risgiau twyll adnabyddedig ar draws y tîm archwilio a pharhau i gadw llygad barcud am unrhyw arwyddion o dwyll drwy gydol yr archwiliad.

Fel sy'n ofynnol gan safonau archwilio, rydym yn cynnal gweithdrefnau i fynd i'r afael â'r risg o reolwyr yn diystyru rheolaethau a'r risg o gydnabyddiaeth refeniw twyllodrus, yn enwedig y risg y bydd incwm o ffioedd dysgu sy'n ymwneud â chyrsiau sy'n cwmpasu diwedd y flwyddyn yn cael ei gofnodi yn y cyfnod anghywir a'r risg y gallai rheolwyr y Brifysgol fod mewn sefyllfa i wneud cofnodion cyfrifyddu amhriodol.

Ni wnaethom adnabod unrhyw risgiau

ychwanegol o dwyll. Cynaliasom weithdrefnau

gan gynnwys:

- Adnabod cofnodion mewn dyddlyfrau i'w profi yn seiliedig ar feini prawf risg a chymharu'r cofnodion sydd wedi'u hadnabod â dogfennaeth ategol. Roedd y rhain yn cynnwys y rhai a oedd yn cael eu cofnodi gan uwch reolwyr cyllid, cyfnodolion a oedd yn cael eu postio gan ddefnyddwyr afreolaidd neu gyfrifon a oedd yn cael eu defnyddio’n anaml a chyfnodolion a oedd yn cael eu cofnodi ar gyfrifon anarferol.
- Asesu p’un ai a gofnodwyd trafodion ffïoedd dysgu a refeniw ymchwil, ar y naill ochr a’r llall i ddiwedd y flwyddyn, yn y cyfnod cywir.

Adnabod ac ymateb i risgiau o gam-ddatgan perthnasol mewn perthynas â chydymffurfio â deddfau a rheoliadau

Nodwyd meysydd o gyfreithiau a rheoliadau gennym y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol o'n profiad masnachol a sector cyffredinol, a thrwy drafod â'r rheini sy'n gyfrifol am lywodraethu a rheolaeth arall (fel sy'n ofynnol gan safonau archwilio) a thrafod â'r rheini sy'n gyfrifol am lywodraethu a rheolwyr eraill y polisïau a'r gweithdrefnau sy'n ymwneud â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.

Cyfathrebwyd deddfau a rheoliadau adnabyddedig ar draws y tîm gennym gan barhau i gadw llygad barcud am unrhyw arwyddion o anghydffurfio drwy gydol yr archwiliad.

Mae effeithiau posib y cyfreithiau a'r rheoliadau hyn ar y datganiadau ariannol yn amrywio yn sylweddol.

Yn gyntaf, mae'r Brifysgol yn ddarostyngedig i gyfreithiau a rheoliadau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y datganiadau ariannol gan gynnwys deddfwriaeth adrodd ariannol, deddfwriaeth trethiant, deddfwriaeth pensiynau a datgeliadau penodol sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth a rheoliadau addysg uwch, deddfwriaeth a rheoliadau elusennau, ac rydym wedi asesu i ba raddau y cydymffurfir â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn fel rhan o'n gweithdrefnau ar eitemau ar ddatganiadau ariannol cysylltiedig.

Yn ail, mae'r Grŵp yn ddarostyngedig i lawer o gyfreithiau a rheoliadau eraill lle gallai canlyniadau peidio â chydymffurfio gael effaith sylweddol ar symiau neu ddatgeliadau yn y datganiadau ariannol, er enghraifft drwy roi dirwyon neu ymgyfreitha neu'r angen i gynnwys darpariaethau sylweddol. Nodwyd y meysydd canlynol fel y rhai sydd fwyaf tebygol o gael effaith o'r fath: cydymffurfio â gofynion rheoleiddiol Addysg Uwch Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru, gan gydnabod natur gweithgareddau'r Grŵp. Mae safonau archwilio yn cyfyngu ar y gweithdrefnau archwilio gofynnol i nodi diffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn i ymchwilio i'r cyfarwyddwyr a rheolwyr eraill ac archwilio gohebiaeth reoleiddiol a chyfreithiol, os oes rhai. Gan hynny, os nad yw tor-rheoliadau gweithrediadol yn cael eu datgelu i ni neu eu bod yn amlwg o ohebiaeth berthnasol, ni fydd archwiliad yn gallu adnabod y tor-rheoliadau.

Cyd-destun gallu'r archwiliad i adnabod twyll neu dor-cyfraith neu dor-rheoliad

Oherwydd cyfyngiadau cynhenid archwiliad, mae yna risg nad oes modd ei osgoi ein bod wedi methu ag adnabod rhai camddatganiadau materol yn y datganiadau ariannol, er ein bod wedi cynllunio mewn modd cywir ac wedi cynnal ein harchwiliad yn unol â safonau archwilio. Er enghraifft, y pellaf y mae'r methiant i gydymffurfio gyda chyfreithiau a rheoliadau oddi wrth y digwyddiadau a'r trafodion a adlewyrchir yn y datganiadau ariannol, yna y lleiaf tebygol y byddai'r gweithdrefnau cyfyngedig hanfodol sy'n ofynnol gan safonau archwilio yn gallu ei adnabod.

Yn ogystal, fel gydag unrhyw archwiliad, roedd risg uwch yn parhau o beidio ag adnabod twyll, gan y gallai'r rhain ymwneud â chyd-gynllwynio, ffugio, hepgor yn fwriadol, camddehongli neu ddiystyru'r rheoliadau mewnol. Mae ein gweithdrefnau archwilio wedi'u cynllunio i adnabod camddatganiadau materol. Nid ydym yn gyfrifol am atal methiant i gydymffurfio neu dwyll ac nid oes disgwyl i ni adnabod diffyg cydymffurfio gyda'r holl gyfreithiau a rheoliadau.

Gwybodaeth ychwanegol

Mae'r Bwrdd Llywodraethwyr (y mae eu haelodau yn Ymddiriedolwyr i'r Brifysgol at bwrpas cyfraith elusennol) yn gyfrifol am y wybodaeth arall, sy'n cynnwys yr Adroddiad i Gadeirydd Bwrdd y Llywodraethwyr, Adolygiad yr Is-ganghellor o'r Flwyddyn Adrodd, Adroddiad y Flwyddyn Ariannol 2024/25, y Datganiad Budd Cyhoeddus a'r Datganiad Llywodraethiant Corfforaethol. Nid yw ein barn ar y datganiad ariannol yn cynnwys yr wybodaeth arall, ac yn unol â hynny, nid ydym yn mynegi barn archwiliad, neu, ac eithrio fel y datgenir yn benodol isod, unrhyw ffurf ar gasgliad sicrwydd gan hynny.

Ein cyfrifoldeb yw darllen yr wybodaeth arall, ac o wneud hynny, ystyried, yn seiliedig ar ein gwaith archwilio datganiadau ariannol, p'un ai a yw'r wybodaeth yn hynny o beth wedi ei cham-ddatgan yn faterol neu'n anghyson gyda'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth archwiliad. Mae'n ofynnol i ni adrodd wrthych chi os:

- ar sail y gwaith hwnnw'n unig, rydym wedi canfod camddatganiadau o bwys yn y wybodaeth arall; neu
- yn ein barn ni bod yr wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad i Gadeirydd Bwrdd y Llywodraethwyr, Adolygiad yr Is-ganghellor o'r Flwyddyn Adrodd, Adroddiad ar Flwyddyn Ariannol 2024/25, y Datganiad Buddiant Cyhoeddus a'r Datganiad Llywodraethiant Corfforaethol (sydd gyda'i gilydd yn cynrychioli Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol) yn anghyson mewn unrhyw agwedd faterol gyda'r datganiadau ariannol.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Materion y mae gofyn i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Dan Ddeddf Elusennau 2011 mae'n ofynnol i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni::

- nad yw'r elusen wedi cadw cofnodion cyfrifyddu digonol; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion cyfrifyddu;; neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r eglurhad rydym ei angen ar gyfer ein harchwiliad.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Cyfrifoldebau'r Bwrdd Llywodraethwyr

Fel yr eglurir yn llawnach yn ei ddatganiad a nodir ar dudalen 55, mae Bwrdd y Llywodraethwyr yn gyfrifol am: baratoi datganiadau ariannol sy'n rhoi barn gywir a theg; y fath rheolaeth fewnol ag y mae'n tybio sy'n angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau materol, p'un a yw hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad; asesu gallu'r Grŵp a'r rhiant Brifysgol i barhau fel cwmni sy'n bodoli gan ddatgelu fel y mae'n berthnasol, faterion sy'n gysylltiedig gyda'r cwmni sy'n bodoli a defnyddio sail cyfrifyddu'r cwmni sy'n bodoli oni bai ei bod naill ai'n bwriadu datod y Grŵp neu'r rhiant Brifysgol neu i ddod â gweithrediadau i ben, neu nad oes ganddo unrhyw ddewis amgen realistig ond i wneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilydd

Ein hamcanion yw caffael sicrwydd rhesymol ynglŷn ag a yw'r datganiadau ariannol, fel cyfanwaith, yn rhydd rhag unrhyw gam-ddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac i gyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU bob amser yn canfod cam-ddatganiad perthnasol pan mae'n bodoli. Gall cam-ddatganiadau ddeillio o dwyll neu gamgymeriad, a chânt eu hystyried yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Darperir manylion llawnach am ein cyfrifoldebau ar wefan FRC yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities.

ADRODD AR OFYNION CYFREITHIOL A RHEOLIADOL ERAILL

Mae'n ofynnol i ni adrodd ar y materion canlynol a ragnodwyd yn y Cod Rheoli Ariannol a gyhoeddwyd dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2024/25 a gyhoeddwyd gan Medr ("y Cyfarwyddyd Cyfrifon").

Trosglwyddwyd y gwaith o reoleiddio sector Addysg Uwch Cymru o Gyngor Ariannu Addysg Uwch Cymru (’CCAUC’) i Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Mae Cod Rheolaeth Ariannol a Thelerau ac Amodau Cyllido 2024/25 a gyhoeddwyd gan CCAUC yn parhau mewn grym ar ddyddiad ein hadroddiad. O ystyried y trosglwyddiad hwn, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at Medr yn ein hadroddiad fel cyfeiriad at CCAUC hefyd.

Yn ein barn, ym mhob agwedd berthnasol:

- bod cyllid o ba bynnag ffynhonnell a weinyddir gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi'i gymhwyso'n briodol i'r dibenion hynny ac wedi'i reoli yn unol â deddfwriaeth berthnasol; incwm, lle mae’n briodol, wedi cael ei gymhwyso gan [y Grŵp neu’r] Brifysgol yn unol â pharagraff 145 o God Rheolaeth Ariannol (“FMC”) CCAUC;
- Defnyddiwyd grantiau’r Cyngor Cyllido yn unol â’r telerau ac amodau sydd ynghlwm wrthynt ac fe’u defnyddiwyd at y dibenion y’u derbyniwyd ar eu cyfer, gan gynnwys y Telerau ac Amodau Cyllido 2024/25 a gyhoeddwyd gan CCAUC; a
- gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifon Medr wedi cael eu bodloni.

DIBEN EIN GWAITH ARCHWILIO AC I BWY RYDYM YN ATEBOL

Gwneir yr adroddiad hwn i’r Bwrdd Llywodraethwyr yn unig yn unol â pharagraff 13(2) Erthyglau Llywodraethu'r Brifysgol ac adran 1248 Deddf Diwygio Addysg 1988 ac yn unol ag adran 144 Deddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) a rheoliadau a wnaed dan adran 154 y Ddeddf honno. Mae ein gwaith archwilio wedi cael ei wneud er mwyn i ni allu datgan wrth y Bwrdd Llywodraethwyr y materion hynny y mae’n rhaid i ni eu datgan wrthynt mewn adroddiad archwilydd ac at unrhyw ddiben arall. I'r graddau mwyaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn ysgwyddo cyfrifoldeb i unrhyw un ar wahân i'r Brifysgol a’r Bwrdd Llywodraethwyr am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Richard Weaver
ar gyfer ac ar ran HaysMac LLP, Archwilydd Statudol
Cyfrifwyr Siartredig 10
Queen Street Place
London
EC4R 1AG
28 Tachwedd 2025

CYFRIFON ARIANNOL

Datganiad Sail paratoi y prif bolisïau

cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â’r Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP): Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019 ac yn unol â’r Safon Adrodd Ariannol (FRS102), y Safon Adrodd Ariannol sy’n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon. Mae’r Brifysgol yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi cymhwyso gofyniad budd cyhoeddus perthnasol FRS 102. Lle maent yn berthnasol mae’r datganiadau ariannol yn cadw at gyfarwyddyd cyfrifyddu Medr.

Cwmni sy'n parhau

Mae gweithgareddau’r Grŵp a’r rhiant Brifysgol, ynghyd â’r ffactorau sy’n debygol o effeithio ei ddatblygiad, perfformiad a sefyllfa yn y dyfodol, wedi eu hamlinellu yn yr Adolygiad Gweithrediadol ac Ariannol. Mae'r Adolygiad Gweithredol ac Ariannol hefyd yn disgrifio sefyllfa ariannol y Sefydliad, ei lif arian, ei sefyllfa hylifedd a'i gyfleusterau benthyca.

Paratowyd y datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw y mae’r Bwrdd Llywodraethwyr yn ystyried eu bod yn briodol am y rhesymau canlynol.

Mae’r Bwrdd Llywodraethwyr wedi paratoi rhagolygon llif arian am gyfnod o 12 mis o leiaf o ddyddiad cymeradwyo’r datganiadau ariannol hyn. Ar ôl adolygu'r rhagolygon hyn, mae'r Corff Llywodraethu o'r farn, gan ystyried anfanteision difrifol ond credadwy, y bydd gan y Grŵp a'r rhiant Brifysgol ddigon o arian i fodloni eu rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus dros y cyfnod o 12 mis o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol (cyfnod asesu'r busnes hyfyw).

Wrth ddod i’r farn hon ar gynaliadwyedd ariannol y sefydliad hwn, ystyriwyd y ffactorau canlynol:

Ariannol

- monitro perfformiad yn rheolaidd drwy adroddiadau misol, cyllidebau blynyddol a rhagolygon, gan gynnwys cyflwyniadau rhagolygon Medr.
- mesur yn erbyn y Strategaeth Gorfforaethol a Dangosyddion Perfformiad Allweddol cysylltiedig sy’n cydymffurfio â chyfamodau ariannol unrhyw fenthycwyr os yn berthnasol.
- strategaeth llif arian sy’n cyd-fynd â’r drefn gyllido ac sy’n ystyried cyfnodau brig a thawel y cylch cyllido.

Anariannol

- mesur yn erbyn y Strategaeth Gorfforaethol a Dangosyddion Perfformiad Allweddol cysylltiedig.
- cynnal Cofrestr Risg sy’n ystyried risgiau strategol ariannol ac anariannol.
- parhau i ddarparu swyddogaethau llywodraethu a chyfreithiol sy’n cwmpasu’r holl gydymffurfiaeth ariannol, statudol a rheoleiddiol.

Cwblhau profi model llif arian a phrofi senarios trylwyr sy'n dangos bod gan Grŵp y Brifysgol ddigon o arian wrth gefn i ariannu costau gweithgarwch parhaus am y dyfodol rhagweladwy. Mae costau cynyddol wedi cael eu hystyried wrth brofi senarios ac nid oes unrhyw faterion wedi cael eu nodi nad oes modd eu lliniaru. Mae’r cronfeydd arian parod ychwanegol hyn yn ddigonol i fodloni’r sail busnes hyfyw ar gyfer paratoi.

O ganlyniad, mae'r Corff Llywodraethu yn hyderus y bydd gan y Grŵp a'r rhiant Brifysgol ddigon o arian i barhau i gwrdd â'u rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus am o leiaf 12 mis o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol, ac felly eu bod wedi paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw.

Sail cyfrifyddu

Mae'r datganiadau ariannol wedi cael eu paratoi dan y confensiwn cost hanesyddol, fel y'i haddaswyd gan y gost dybiedig ar gyfer rhai asedau sefydlog fel y'u hailbrisiwyd wrth gyflwyno adroddiadau FRS102.

Sail cyfuno

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Brifysgol a'i holl is-gwmnïau ar gyfer y flwyddyn ariannol hyd at 31 Gorffennaf 2025. Mae trafodion o fewn y grŵp yn cael eu dileu wrth gyfuno.

Nid yw'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys incwm a gwariant Undeb y Myfyrwyr gan nad yw'r Brifysgol yn rheoli nac yn dylanwadu'n sylweddol ar benderfyniadau polisi.

Mae manylion ymgymeriadau is-gwmnïau'r Brifysgol wedi eu darparu yn nodyn 22 o'r datganiadau ariannol.

Cydnabod incwm

Cyfrifir am grantiau bloc y Cyngor Cyllido yn y cyfnod y maent yn berthnasol iddo.

Mae incwm o werthu nwyddau neu wasanaethau yn cael ei gredydu i'r Datganiad Cyfunol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd y nwyddau neu'r gwasanaethau'n cael eu cyflenwi i'r cwsmeriaid allanol neu pan fydd telerau'r contract wedi'u bodloni. Caiff dyledwr ei gydnabod pan fydd hawl ddiamod i gael budd economaidd yn y dyfodol o ddigwyddiadau yn y gorffennol. Yn unol â'r polisi hwn, pan fydd cyrsiau'n cael eu darparu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae incwm sy'n ymwneud â'r cyfnod yn y dyfodol yn cael ei ohirio i gydnabod credydwr incwm gohiriedig. Mae gweddill unrhyw falans dyledwyr yn dal i gael ei gofnodi dan ddyledwyr.

Mae incwm ffïoedd yn cael ei nodi'n gros o unrhyw wariant nad yw'n ddisgownt ac yn cael ei gredydu i'r Datganiad Cyfunol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y cyfnod y mae myfyrwyr yn astudio ynddo. Pan fydd swm y ffi dysgu yn cael ei leihau, gan ddisgownt am dalu'n brydlon, dangosir yr incwm sy'n dderbyniadwy yn net o'r disgownt. Cyfrifir am fwrsariaethau ac ysgoloriaethau fel gwariant ac ni chânt eu didynnu o incwm.

Cyllid grant y llywodraeth

Cyfrifir am incwm rheolaidd o grantiau, contractau a gwasanaethau eraill a ddarperir ar sail croniadau a'i gynnwys i'r graddau y mae'r contract neu'r gwasanaeth wedi'i gwblhau; bydd unrhyw daliadau a dderbyniwyd cyn perfformiad o'r fath yn cael eu cydnabod ar fantolen y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol fel rhwymedigaethau.

Grantiau cyfalaf y Llywodraeth

Mae grantiau anghylchol a dderbynnir mewn perthynas â chaffael neu adeiladu asedau sefydlog yn cael eu trin fel grantiau cyfalaf gohiriedig. Mae grantiau o'r fath yn cael eu credydu i grantiau cyfalaf wedi'u gohirio a throsglwyddiad blynyddol wedi'i wneud i'r cyfrif incwm a gwariant dros hyd oes economaidd yr ased, ar yr un gyfradd â'r tâl dibrisio ar yr ased y dyfarnwyd y grant.

Cyllid grant anllywodraethol

Cyfrifir incwm rheolaidd o grantiau, contractau a gwasanaethau eraill a ddarperir ar sail perfformiad a'i gynnwys i'r graddau y mae'r contract neu'r gwasanaeth wedi'i gwblhau; bydd unrhyw daliadau a gafwyd cyn perfformiad o'r fath yn cael eu cydnabod yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol fel rhwymedigaethau.

Incwm a gwaddolion

Mae trafodion heb gyfnewid a heb amodau sy'n gysylltiedig â pherfformiad yn rhoddion a gwaddolion. Mae rhoddion a gwaddolion gyda chyfyngiadau a osodir gan roddwyr yn cael eu cydnabod mewn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r cronfeydd. Mae incwm yn cael ei gadw yn y gronfa gyfyngedig nes ei fod yn cael ei ddefnyddio yn unol â chyfyngiadau o'r fath, a bryd hynny bydd yr incwm yn cael ei ryddhau i gronfeydd wrth gefn cyffredinol drwy drosglwyddiad i gronfa wrth gefn.

Cydnabyddir rhoddion heb gyfyngiadau mewn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r arian.

Cofnodir incwm buddsoddi ac adbrisiant gwaddolion yn incwm y flwyddyn y mae'n codi a naill ai fel incwm cyfyngedig neu anghyfyngedig yn unol â'r telerau a bennwyd i'r gronfa waddol unigol.

Nodir pedwar prif fath o roddion a gwaddolion yn y cronfeydd wrth gefn:

- Rhoddion cyfyngedig – mae'r rhoddwr wedi nodi bod yn rhaid defnyddio'r rhodd ar gyfer amcan penodol.
- Gwaddolion parhaol anghyfyngedig – mae'r rhoddwr wedi nodi y bydd y gronfa'n cael ei buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm er budd cyffredinol y Brifysgol.
- Gwaddolion treuliadwy cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi amcan penodol ar wahân i brynu neu adeiladu asedau sefydlog diriaethol, ac mae gan y Brifysgol y pŵer i ddefnyddio'r cyfalaf.
- Gwaddolion parhaol cyfyngedig – mae'r rhoddwr wedi nodi y bydd y gronfa'n cael ei buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm i'w defnyddio ar gyfer amcan penodol.

Trefniadau gwirfoddol

Mae'r arian y mae'r Brifysgol yn ei dderbyn a'i ddosbarthu fel asiantau talu ar ran corff ariannu yn cael ei eithrio o incwm a gwariant y Brifysgol lle mae'r Brifysgol yn agored i risg bychan iawn neu'n cael ychydig iawn o fudd economaidd sy'n gysylltiedig â'r trafodiad.

Yn ystod 2017/18, ymrwymodd y Brifysgol i gytundeb Asiantaeth ar gyfer cyflenwi gwasanaethau Arlwyo ar gampws Plas Coch ac mae'n parhau i fod ar waith. Mae'r holl incwm a gwariant cysylltiedig wedi'u cynnwys yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Brifysgol gan fod y Brifysgol yn cadw risg neu wobr y gweithgaredd dan y cytundeb asiantaeth hwn.

Prydlesi a chontractau hurbwrcas

Caiff costau mewn perthynas â phrydlesi gweithredu eu priodoli i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wedi'i Gydgrynhoi ar sail llinell syth dros gyfnod y les. Bydd unrhyw les cyllid, sy'n trosglwyddo'r holl fuddion a risg perchnogaeth ased yn sylweddol i'r Brifysgol, yn cael eu trin fel pe bai'r ased wedi cael ei brynu'n gyfan gwbl. Mae'r asedau wedi'u cynnwys mewn asedau sefydlog ac mae elfennau cyfalaf yr ymrwymiadau prydlesu yn cael eu dangos fel rhwymedigaethau dan les cyllid.

Bydd unrhyw les cyllid o’r fath yn cael ei drin fel bod yn cynnwys elfennau cyfalaf a llog. Defnyddir yr elfen gyfalaf er mwyn lleihau’r rhwymedigaethau sy’n weddill, a chodir yr elfen llog ar y cyfrif incwm a gwariant yn gymesur â’r elfen gyfalaf ostyngol sy’n weddill.

Mae asedau sy’n cael eu dal o dan brydlesi cyllid yn cael eu dibrisio dros naill ai gyfnod y brydles neu oes economaidd ddefnyddiol asedau cyfatebol a berchnogir, pa un bynnag yw’r cyfnod byrraf.

Mae prydlesu asedau dan brydles cyllid (Parc y Glowyr) yn cael ei drin fel dyledwr tymor byr a thymor hir sy’n cynnwys elfennau cyfalaf a llog. Defnyddir yr elfen gyfalaf er mwyn lleihau rhwymedigaethau dyledwyr sy’n weddill, a chofnodir yr elfen llog fel incwm yn y cyfrif incwm a gwariant yn gymesur â’r elfen gyfalaf ostyngol sy’n weddill.

Treth

Mae'r Brifysgol yn elusen eithriedig o fewn ystyr Rhan 3 Deddf Elusennau 2011. Felly, mae'n elusen o fewn ystyr Paragraff 1 atodlen 6 i Ddeddf Cyllid 2010 ac yn unol â hynny, mae'r Brifysgol o bosibl wedi'i heithrio o Dreth Gorfforaeth y DU mewn perthynas ag incwm neu enillion cyfalaf a dderbynnir o fewn categorïau a gwmpesir gan adran 478-488 Deddf Treth Gorfforaeth 2010 (CTA 2010) neu adran 256 Deddf Trethu Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau bod incwm neu enillion o'r fath yn cael eu cymhwyso at ddibenion elusennol yn unig.

Mae pob is-gwmni yn y DU yn agored i dreth gorfforaeth yn yr un ffordd ag unrhyw sefydliad masnachol.

Nid yw’r Brifysgol yn derbyn unrhyw eithriadau tebyg mewn perthynas â Threth ar Werth. Mae TAW na ellir ei hadennill ar fewnbynnau wedi’i gynnwys yng nghostau mewnbynnau o’r fath. Cynhwysir unrhyw TAW na ellir ei hadennill a ddyrannwyd i asedau sefydlog diriaethol yn eu cost.

Mae pob is-gwmni yn y DU yn agored i TAW yn yr un ffordd ag unrhyw sefydliad masnachol arall ac eithrio pan fo unrhyw addysg neu hyfforddiant a ddarperir gan is-gorff prifysgol yn gyflenwad addysg esempt.

Asedau diriaethol sefydlog

Mae asedau sefydlog yn cael eu datgan ar sail cost dybiedig, llai dibrisiant cronedig a cholledion amhariad cronedig. Mae rhai eitemau penodol o asedau sefydlog sydd wedi cael eu hailwerthuso i werth teg naill ai ar ddyddiad y trosglwyddiad, neu cyn hynny, i FE HE SORP 2015, yn cael eu mesur ar sail cost dybiedig.

Pan fydd gan rannau o ased sefydlog oes ddefnyddiol gwahanol, cânt eu hystyried fel eitemau ar wahân o asedau sefydlog.

Nid yw tir rhydd-ddaliadol yn dibrisio. Caiff adeiladau rhydd-ddaliadol eu dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig o 50 mlynedd. Caiff y cae hoci ei ddibrisio dros ei oes ddefnyddiol ddisgwyliedig o 12 mlynedd. Mae gwariant cyfalaf a gymhwysir i adeiladau presennol yn cael ei ddibrisio dros ei oes ddefnyddiol amcangyfrifedig o 12 mlynedd.

Pan fydd adeiladau’n cael eu caffael gyda chymorth grantiau penodol gan y llywodraeth, cânt eu cyfalafu a’u dibrisio fel yr uchod. Mae’r grantiau cysylltiedig yn cael eu credydu i gyfrif grant cyfalaf gohiriedig ac yn cael eu rhyddhau i’r Datganiad Cyfunol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros oes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased cysylltiedig ar sail sy’n gyson â’r polisi dibrisiant..

Mae gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar sy'n costio llai na £10,000 fesul eitem unigol neu grŵp o eitemau cysylltiedig yn cael eu rhyddhau i'r cyfrif incwm a gwariant yn ystod y cyfnod caffael. Mae'r holl osodiadau, ffitiadau a chyfarpar eraill yn cael eu cyfalafu yn ôl y gost. Mae cerbydau modur yn cael eu cyfalafu yn ôl y gost.

Caiff yr holl asedau eu dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol amcangyfrifedig fel a ganlyn:

- Gosodiadau, ffitiadau ac offer - rhwng 5 a 10 mlynedd yn dibynnu ar y defnydd a wneir ohonynt
- Gwaith adeiladu atgyweirio - 12 mlynedd
- Cerbydau modur - 5 mlynedd

Pan fydd cyfarpar yn cael ei gaffael gyda chymorth grantiau penodol gan y llywodraeth, caiff ei gyfalafu a'i ddibrisio yn unol â'r polisi uchod, gyda'r grant cysylltiedig yn cael ei gredydu i gyfrif grant cyfalaf gohiriedig a'i ryddhau i'r cyfrif incwm a gwariant dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr offer cysylltiedig. Polisi'r Brifysgol yw peidio ag ailbrisio'r dosbarth hwn o asedau.

Mae cyfarpar a gaffaelir ar gyfer prosiect penodol a ariennir yn cael ei ddibrisio dros ei oes ddefnyddiol ddisgwyliedig sydd fel arfer yn cyfateb i gyfnod y prosiect.

Cynhelir adolygiad ar gyfer amhariad ased sefydlog os yw digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos nad oes modd adennill swm cario ymlaen yr ased sefydlog.

Mae unrhyw amhariadau sy'n deillio o ddefnyddio buddion economaidd yn amlwg yn cael eu cydnabod yn y cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod pan fyddant yn digwydd.

Mae unrhyw ailbrisio ar i lawr nad yw yn ganlyniad i ddefnyddio buddion economaidd yn amlwg hefyd yn cael ei gydnabod yn y datganiad o gyfrif incwm a gwariant cynhwysfawr yn y cyfnod pan fyddant yn digwydd.

Mae gwariant i sicrhau bod ased sefydlog diriaethol yn cynnal ei safon perfformiad a gydnabyddid yn flaenorol yn cael ei gydnabod yn y cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y digwyddodd y gwariant hwnnw.

Mae gan y Brifysgol raglen cynnal a chadw wedi'i chynllunio, sy'n cael ei hadolygu'n flynyddol.

Asedau anniriaethol

Nodir asedau anniriaethol fel cost ar ôl tynnu'r amorteiddiad cronedig a cholledion diffygiol cronedig. Mae asedau anniriaethol yn cael eu hamorteiddio ar sail llinell syth dros 5 mlynedd.

Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau rhestredig a ddelir fel asedau gwaddol yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Dangosir buddsoddiadau mewn ymgymeriadau is-gyrff ac endidau heb eu rhestru ar sail cost neu gost llai amhariad.

Cynhwysir buddsoddiadau asedau cyfredol ar sail cost, gyda llog a dderbyniwyd yn cael ei gofnodi yn y Datganiad Cyfunol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y cyfnod.

Stoc

Mae stoc yn cael ei nodi ar sail cost neu'r gwerth realeiddiadwy net, pa un bynnag sydd isaf.

Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae llifoedd arian parod yn cynnwys cynnydd neu ostyngiad mewn arian parod. Mae arian parod yn cynnwys arian mewn llaw, arian yn y banc ac adneuon sy'n ad-daladwy ar alw. Mae blaendaliadau'n ad-daladwy ar alw os ydynt ar gael yn ymarferol o fewn 24 awr heb gosb. Nid yw unrhyw fuddsoddiadau eraill, waeth pa mor iach ydynt, yn cael eu cynnwys fel arian parod.

Mae adnoddau ariannol iach yn cynnwys symiau ar adnau tymor byr gyda banciau cydnabyddedig. Nid ydynt yn cynnwys unrhyw asedau o’r fath a ddelir fel asedau gwaddol.

O dan FRS102, mae’r eithriad rhag y gofyniad i baratoi datganiad llif arian ar wahân ar gyfer y Brifysgol wedi cael ei gymhwyso.

Trosi arian cyfred tramor

Caiff asedau a rhwymedigaethau mewn arian tramor eu trosi i arian cyflwyniadol y grŵp (Sterling) ar y gyfradd gyfnewid sy’n bodoli ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, gyda’r holl wahaniaethau cyfnewid o ganlyniad yn cael eu cymryd i’r cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y maent yn codi.

Offerynnau ariannol

Rheoli risg

Prif offerynnau ariannol y Brifysgol yw arian parod, buddsoddiadau a benthyciadau. Amcanion craidd yr offerynnau ariannol hyn yw bodloni anghenion ariannu gweithrediadau’r Brifysgol. Yn ogystal, mae gan y Brifysgol asedau a rhwymedigaethau ariannol eraill sy'n deillio'n uniongyrchol o'i gweithrediadau h.y. dyledwyr a chredydwyr masnach.

Rydym wedi asesu effaith bosibl Brexit ar y sefydliad ar hyn o bryd ac yn ystyried nad oes unrhyw effaith sylweddol na risg sylweddol i fusnes hyfyw.

Risg credyd

Mae risg credyd yn cyfeirio at y risg y bydd parti i gontract yn methu â chyflawni ei rwymedigaethau cytundebol gan arwain at golled ariannol i'r Brifysgol.

Mae dyledwyr masnachol a myfyrwyr yn cael eu hadolygu’n barhaus a gwneir darpariaeth ar gyfer dyledion drwg os bydd adferiad yn ansicr. Os tybir na ellir adfer dyled gan ddyledwr, caiff ei dileu. Mae'r crynodiad risg yn gyfyngedig oherwydd nifer fawr o gwsmeriaid amrywiol ar draws myfyrwyr a phoblogaethau cwsmeriaid masnachol.

Risg hylifedd

Mae risg hylifedd yn cyfeirio at y risg na fydd y Brifysgol yn gallu bodloni ei rhwymedigaethau ariannol wrth iddynt ddod yn ddyledus. Mae monitro risg hylifedd yn rheolaidd yn nodwedd hanfodol o weithgareddau rheoli’r trysorlys.

Mae rhagolygon llif arian yn rhan o broses gynllunio 5 mlynedd y Brifysgol ac fe'u hadolygir yn ystod y flwyddyn ariannol.

Mae risg arian cyfred tramor yn cyfeirio at y risg y gallai symudiad anffafriol mewn cyfraddau cyfnewid achosi colled ariannol i'r Brifysgol. Mae’r Brifysgol yn cael ei hamlygu i arian dramor yn bennaf drwy’r ewro. Adolygir lefel gweithredu yr Ewro yn rheolaidd i liniaru risg symudiadau niweidiol mewn cyfraddau cyfnewid.

Cyfrifo buddion ymddeol

Y tri phrif gynllun pensiwn ar gyfer staff y Brifysgol yw:

- Cynllun Pensiwn Athrawon (TPS)
- Cynllun Pensiwn Prifysgolion (USS)
- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS).

Mae'r holl gynlluniau'n gynlluniau buddion diffiniedig sy'n cael eu rheoli'n allanol ac wedi eu contractio allan o'r Ail Bensiwn y Wladwriaeth (S2P), fodd bynnag nid yw elfen ariannol Prifysgol Wrecsam o'r TPS a'r USS yn gallu cael eu pennu ac o'r herwydd caiff y rhain eu trin fel cynlluniau cost diffiniedig o dan FRS102.

Codir cyfraniadau i'r cynlluniau ar y cyfrif incwm a gwariant er mwyn lledaenu cost pensiynau dros oes gwaith y gweithwyr gyda'r Brifysgol yn y fath fodd fel bod cost y pensiwn yn ganran wastad sylweddol o'r gyflogres bensiynadwy bresennol ac yn y dyfodol. Mae amrywiadau o gostau rheolaidd yn cael eu gwasgaru dros weddill oes waith ddisgwyliedig aelodau'r cynlluniau ar ôl caniatáu am fwy o dynnu'n ôl.

Pennir y cyfraniadau gan actiwarïaid cymwysedig ar sail prisiadau bob tair blynedd gan ddefnyddio'r dull uned rhagamcanol. Ni ellir pennu elfen ariannol Prifysgol Wrecsam o'r TPS ac USS ac o'r herwydd, caiff y rhain eu trin fel cynlluniau cost diffiniedig o dan FRS 102.

Mae gwarged neu ddiffyg y LGPS yn cael ei gydnabod fel ased neu atebolrwydd ar y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol. Cofnodir cost gyfredol y gwasanaeth a chostau'r gwasanaeth yn y gorffennol o fewn costau staff.

Cyfrifir yr elfen llog yn seiliedig ar ddiffyg diwedd y flwyddyn (rhwymedigaeth net) wedi'i luosi â'r gyfradd ddisgownt. Mae'r holl newidiadau mewn gwarged neu ddiffyg pensiwn o ganlyniad i newidiadau mewn tybiaethau actiwaraidd neu wahaniaethau rhwng rhagolygon actiwaraidd a'r alldro gwirioneddol yn cael eu hadrodd yn y datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Darpariaethau, rhwymedigaethau digwyddiadol ac asedau digwyddiadol

Caiff darpariaethau eu cydnabod yn y datganiadau ariannol pan:

a) fo gan y Brifysgol rwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol bresennol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol

b) ei bod yn debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; a

c) gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Mae'r swm sy'n cael ei gydnabod fel darpariaeth yn cael ei ddisgowntio i ddangos gwerth lle mae gwerth amser yr arian yn berthnasol.

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Brifysgol y bydd ei bodolaeth yn cael ei chadarnhau dim ond drwy ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt o fewn rheolaeth y Brifysgol yn gyfan gwbl. Gall rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd godi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Mae ased digwyddiadol yn codi lle mae digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased tebygol i'r Brifysgol y bydd ei bodolaeth yn cael ei chadarnhau dim ond drwy ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt o fewn rheolaeth y Brifysgol yn gyfan gwbl.

Nid yw rhwymedigaethau ac asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol ond maent yn cael eu datgelu drwy eu nodi.

Penderfyniadau ac amcangyfrifon cyfrifyddu

Mae paratoi datganiadau ariannol sydd wedi'u cydgrynhoi er mwyn sefydlu barn ac amcangyfrifol allweddol a allai effeithio ar gymhwyso'r polisïau a'r ffigyrau yr adroddwyd amdanynt yn y cyfrifon. Mae'r penderfyniadau a'r amcangyfrifon sydd â risg sylweddol o newid sylweddol i werth cario ymlaen asedau a rhwymedigaethau yn cael eu hegluro isod.

Penderfyniadau

Cydnabod refeniw

Gall refeniw grant ac ymchwil fod yn amodol ar farn ynghylch pryd mae gan y brifysgol hawl i gydnabod a derbyn y cyllid hwn. Pan dderbynnir cyllid ymlaen llaw, caiff refeniw ei gydnabod yn unol â gwariant sydd, ym marn y brifysgol, yn creu'r hawl i gydnabod cyllid gan gyrff dyfarnu. Mae rhai cytundebau cyllido yn nodi y bydd cyllid yn cael ei ddarparu ar sail ad-dalu; yn yr achosion hyn, mae'r brifysgol yn cronni refeniw wrth i wariant gael ei wneud. Bryd hynny, mae'r brifysgol yn barnu bod yna hawl i gael ad-daliad.

Amhariad ar asesiad

Adolygiadau rheoli o werth asedau er mwyn sicrhau nad oes unrhyw ddangosyddion amhariad yn bresennol yn asedau'r brifysgol. Wrth asesu eiddo, offer a chyfarpar ar gyfer amhariad, ystyrir oedran, cyflwr a newid defnydd.

Amcangyfrifon

Pa mor adferadwy yw dyledwyr

Mae'r ddarpariaeth dyled ddrwg yn seiliedig ar amcangyfrif y brifysgol o ddyledion nad oes modd eu hadfer. Mae'r amcangyfrif hwn yn seiliedig ar brofiad hanesyddol, tueddiadau a ffactorau economaidd cyfredol yn ogystal â gwybodaeth gyfredol am amgylchiadau cwsmeriaid. Darperir darpariaeth ar sail oedran y ddyled, gyda swm y ddarpariaeth yn cynyddu wrth i'r ddyled heneiddio. Ar 31 Gorffennaf 2025 amcangyfrifwyd bod darpariaeth dyled ddrwg y Brifysgol yn £2.694m.

Rhwymedigaethau buddion ymddeol

Rhoddir cyfrif am gynllun pensiwn llywodraeth leol fel cynllun buddion diffiniedig. Mae prisiadau actiwaraidd yn cael eu derbyn yn flynyddol gan Mercer. Mae'r cynllun hwn mewn gwarged ar hyn o bryd, ac nid yw'r rheolwyr yn credu bod gan y brifysgol hawliau llawn i gael ad-daliad, felly nid yw'n cael ei ddal fel ased ar y Datganiad Sefyllfa Ariannol ar 31 Gorffennaf 2025. I gael rhagor o fanylion am y cynllun, gweler nodyn 23.

Arian wrth gefn

Diffinnir arian wrth gefn naill ai fel bod yn gyfyngedig neu'n anghyfyngedig. Mae cronfeydd gwaddol cyfyngedig yn cynnwys balansau sydd, drwy waddol i Grŵp y Brifysgol, yn cael eu dal fel cronfa gyfyngedig barhaol y mae'n rhaid i'r Grŵp ei dal am byth. Mae cronfeydd cyfyngedig eraill yn cynnwys balansau lle mae'r rhoddwr wedi dynodi pwrpas penodol iddynt, ac felly mae'r Grŵp yn gyfyngedig o ran gallu defnyddio'r arian hwn.

Datganiad Cyfunol a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Brifysgol

Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025

	Nodiadau	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025		Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024	
		Wedi'i Gydgrynhoi	**Prifysgol**	**Wedi'i Gydgrynhoi**	**Prifysgol**
		£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Incwm					
Ffïoedd dysgu a chontractau addysg		46,114	46,114	47,745	47,745
Grantiau cyrff ariannu	2	5,952	5,952	7,010	7,010
Grantiau ymchwil a chontractau	3	697	697	385	385
Incwm arall	**4**	6,464	4,670	5,760	4,248
Incwm o fuddsoddiadau	5	1,203	1,203	1,504	1,504
Rhoddion a gwaddolion	6			5	5
Cyfanswm yr incwm		**60,431**	**58,637**	**62,409**	**60,897**
Gwariant					
Costau staff	7	29,274	27,648	26,514	25,118
Costau pensiwn eraill	7	3,334	3,196	2,723	2,609
Pensiwn Cyflogwr LGPS	7	1,926	1,926	1,698	1,698
Treuliau gweithredu eraill	9	22,779	22,451	27,221	26,266
Amorteiddiad/Dibrisio	11-12	2,668	2,483	3,072	2,966
Amhariad dyled rhwng cwmnïau	14				162
Costau llog a chyllid arall	8	25	25	32	32
Cyfanswm gwariant		**60,006**	**57,729**	**61,260**	**58,851**
Gwarged cyn enillion eraill		**425**	**908**	**1,149**	**2,046**
(Colled)/Elw ar waredu asedau sefydlog	12	(1,073)	(1,073)	4,124	4,124
(Diffyg)/Gwarged cyn treth		**(648)**	**(165)**	**5,273**	**6,170**
Trethiant	10	44	44	45	45
(Diffyg)/Gwarged ar gyfer y flwyddyn		**(692)**	**(209)**	**5,228**	**6,125**
Incwm cynhwysfawr arall					
Enillion actiwaraidd mewn perthynas â chynlluniau pensiwn	23	177	177	194	194
Cyfanswm colled gynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		**(515)**	**(32)**	**5,422**	**6,319**
Cynrychiolwyd gan:					
Incwm cynhwysfawr cyfyngedig ar gyfer y flwyddyn		317	(11)	(3)	(3)
Incwm cynhwysfawr anghyfyngedig ar gyfer y flwyddyn		(832)	(21)	5,425	6,322
		(515)	**(32)**	**5,422**	**6,319**
Wedi'i briodoli i'r Grŵp Prifysgol		**(515)**	**(32)**	**5,422**	**6,319**
(Diffyg)/Gwarged ar gyfer y flwyddyn wedi'i briodoli i:					
Grŵp Prifysgol		(692)	(209)	5,228	6,125

Mae pob eitem o incwm a gwariant yn berthnasol i weithgareddau parhaus

Datganiad Cyfunol a Datganiad ar Newidiadau mewn Arian Wrth Gefn y Brifysgol

Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025

Wedi'i Gydgrynhoi

	Cyfyngedig	*Anghyfyngedig*	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Awst 2023	**786**	**59,816**	**60,602**
(Diffyg)/Gwarged o'r datganiad incwm a gwariant	(3)	5,231	**5,228**
Enillion actiwaraidd mewn perthynas â'r cynllun pensiwn		194	**194**
Trosglwyddo rhwng cronfeydd	361	(361)	
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	**358**	**5,064**	**5,422**
Balans ar 1 Awst 2024	**1,144**	**64,880**	**66,024**
Gwarged/(Diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	317	(1,009)	**(692)**
Enillion actiwaraidd mewn perthynas â'r cynllun pensiwn		177	**177**
Trosglwyddo rhwng cronfeydd	(458)	458	
Cyfanswm colled gynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	**(141)**	**(374)**	**(515)**
Balans ar 31 Gorffennaf 2025	**1,003**	**64,506**	**65,509**

Cyfanswm

	Cyfyngedig	*Anghyfyngedig*	y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Awst 2023	**306**	**58,983**	**59,289**
(Diffyg)/Gwarged o'r datganiad incwm a gwariant	(3)	6,128	**6,125**
Rhodd Cymorth a dderbyniwyd		34	**34**
Enillion actiwaraidd mewn perthynas â'r cynllun pensiwn		194	**194**
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	(3)	**6,356**	**6,353**
Balans ar 1 Awst 2024	**303**	**65,339**	**65,642**
(Diffyg)/Gwarged o'r datganiad incwm a gwariant	(11)	(198)	**(209)**
Rhodd Cymorth a dderbyniwyd		42	**42**
Enillion actiwaraidd mewn perthynas â'r cynllun pensiwn		177	**177**
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	**(11)**	**21**	**10**
Balans ar 31 Gorffennaf 2025	**292**	**65,360**	**65,652**

Datganiad Cyfunol a Datganiad y Brifysgol o Safle Ariannol ar 31 Gorffennaf 2025

	Nodiadau	2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000	2025 Prifysgol £'000	2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000	2024 Prifysgol £'000
Asedau nad ydynt yn gyfredol					
Anniriaethol Ewyllys Da	11	173	154	245	245
Asedau sefydlog	12	76,881	73,871	69,718	66,860
		77,054	74,025	69,963	67,105
Asedau cyfredol					
Stoc	13	25	8	24	8
Masnach a derbyniadau eraill : symiau yn daladwy cyn pen blwyddyn	14	7,291	7,889	9,277	9,093
Wedi'i Gydgrynhoi	19	25,097	24,751	24,118	24,018
		32,413	32,648	33,419	33,119
Llai: Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn	15	(18,864)	(18,383)	(23,123)	(22,738)
Asedau cyfredol net		13,549	14,265	10,296	10,381
Cyfanswm asedau ar ôl tynnu rhwymedigaethau cyfredol		90,603	88,290	80,259	77,486
Masnach a derbyniadau eraill : niferoedd yn daladwy ar ôl mwyn na blwyddyn	16	302	302	302	302
Credydwyr: symiau'n daladwy wedi mwy na blwyddyn	17	(23,445)	(21,046)	(12,444)	(10,267)
Pensiynau					
Darpariaethau pensiwn	18	(1,770)	(1,770)	(1,879)	(1,879)
Darpariaethau eraill	18	(181)	(124)	(214)	
Cyfanswm asedau net		**65,509**	**65,652**	**66,024**	**65,642**
Arian wrth gefn cyfyngedig					
Cronfa incwm a gwariant wrth gefn - arian wrth gefn cyfyngedig	20	1,003	292	1,144	303
Arian wrth gefn anghyfyngedig					
Cronfa incwm a gwariant wrth gefn - anghyfyngedig		64,506	65,360	64,880	65,339
		65,509	**65,652**	**66,024**	**65,642**
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn		**65,509**	**65,652**	**66,024**	**65,642**

Cafodd y datganiadau ariannol eu cymeradwyo gan y Bwrdd Llywodraethwyr ar 28ain o Dachwedd 2025 a chawsant eu llofnodi ar ei ran ar y dyddiad hwnnw gan:

Dr Leigh Griffin
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Yr Athro Joseph Yates
Is-ganghellor a Phrif Weithredwr

Datganiad Cyfunol o Lifau Arian ar 31 Gorffennaf 2025

	2025	2024
	£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredol		
(Diffyg)/Gwarged ar gyfer y flwyddyn	**(692)**	**5,228**
Addasiad ar gyfer eitemau heb fod yn arian		
Dibrisiant	2,668	3,072
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn stoc	(1)	3
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn dyledwyr	1,986	(402)
(Gostyngiad) mewn credydwyr	(4,322)	(4,065)
Cynnydd mewn darpariaeth pensiwn	68	64
(Gostyngiad) mewn darpariaethau eraill	(33)	(222)
Addasiad ar gyfer buddsoddi neu weithgareddau ariannu		
Incwm o fuddsoddiadau	(1,203)	(1,504)
Llog yn daladwy		
Colled/(Elw) o werthu asedau sefydlog	1,073	(4,124)
Cyllid grant cyfalaf	(1,194)	(1,531)
Llif arian allan net o weithgareddau gweithredu	**(1,650)**	**(3,481)**
Llif arian o weithgareddau buddsoddi		
Derbyniadau cyllid cyfalaf	12,257	2,650
Incwm o fuddsoddiadau	1,203	1,504
Gwaredu ased sefydlog		4,546
Taliadau a wnaed i gaffael asedau sefydlog	(10,831)	(8,067)
Adnau newydd		
Mewnlif arian net o weithgareddau buddsoddi	**2,629**	**633**
Llif arian o weithgareddau ariannu		
Llog a dalwyd		
Elfen gyfalaf ar brydles cyllid		(5)
Llif arian net o weithgareddau ariannu		**(5)**
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn arian ac eitemau sy'n cyfateb i arian yn ystod y flwyddyn	**979**	**(2,853)**
Arian parod a chyfatebol i arian parod ar ddechrau'r flwyddyn	**24,118**	**26,971**
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar 31 Gorffennaf 2025	**25,097**	**24,118**

Nodiadau ar y Cyfrifon
Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025

1 Ffïoedd dysgu a chontractau addysg	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Myfyrwyr gartref a myfyrwyr yr UE llawn amser	12,375	12,375	13,349	13,349
Myfyrwyr rhyngwladol llawn amser	19,123	19,123	22,663	22,663
Myfyrwyr rhan amser	4,670	4,670	4,957	4,957
Contractau Academaidd	9,946	9,946	6,776	6,776
	46,114	**46,114**	**47,745**	**47,745**

2 Grantiau cyrff ariannu	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Grant rheolaidd				
Cyngor Ariannu Addysg Uwch	2,189	2,189	2,401	2,401
Grantiau penodol				
Ariannu Addysg Uwch Arall	1,869	1,869	2,589	2,589
Prentisiaethau Gradd Ariannu Addysg Uwch	859	859	680	680
Ymchwil Ansawdd Cyngor Ariannu Addysg Uwch	212	212	182	182
Adeiladau grant cyfalaf	519	519	567	567
Cyfarpar	304	304	591	591
	5,952	**5,952**	**7,010**	**7,010**

3 Grantiau ymchwil a chontractau	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Cynghorau ymchwil	147	147	133	133
Elusennau ymchwil	39	39	5	5
Y Llywodraeth (Y DU a thramor)	497	497	220	220
Diwydiant a'r byd masnach	14	14	27	27
	697	**697**	**385**	**385**

4 Incwm arall	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Preswylfeydd, arlwyo a chynadleddau	2,562	2,561	2,454	2,454
Grantiau cyfalaf eraill	371	200	373	282
Incwm arall	3,531	1,909	2,933	1,512
	6,464	**4,670**	**5,760**	**4,248**

5 Incwm buddsoddiad	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Incwm o fuddsoddiadau eraill	1,203	1,203	1,504	1,504
	1,203	**1,203**	**1,504**	**1,504**

6 Rhoddion a gwaddolion	**2025 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2025 Prifysgol £'000**	**2024 Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**2024 Prifysgol £'000**
Rhoddion			5	5
			5	**5**

	2025 Wedi'i Gydgrynhoi	2025 Prifysgol	2024 Wedi'i Gydgrynhoi	2024 Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
7 Costau staff				
Costau Staff:				
Cyflogau	26,253	24,761	23,960	22,686
Costau nawdd cymdeithasol	2,790	2,656	2,357	2,255
Costau diswyddiadau	231	231	197	177
Costau Staff	**29,274**	**27,648**	**26,514**	**25,118**
Costau pensiwn eraill	3,334	3,196	2,723	2,609
Cyfraniadau pensiwn cyflogwr Cynllun Pensiwn Awdurdod Lleol	1,492	1,492	1,323	1,323
Costau gwasanaeth cyfredol y Cynllun Pensiwn Awdurdod Lleol	434	434	375	375
Costau Pensiwn	**5,260**	**5,122**	**4,421**	**4,307**
Cyfanswm Costau Staff	**34,534**	**32,770**	**30,935**	**29,425**

	2025	2024
Enillion yr Is-ganghellor (Joseph Yates):	£	£
Cyflog	210,445	
Cyfanswm costau heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	**210,445**	
Cyfraniadau pensiwn i Gynllun Pensiwn Athrawon	60,356	
Cyfanswm costau heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	**270,801**	
:		
Enillion y cyn Is-ganghellor (Maria Hinfelaar)	£	£
Cyflog	18,965	220,242
Cyfanswm costau heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	**18,965**	**220,242**
Cyfraniadau pensiwn i Gynllun Pensiwn Athrawon	5,439	55,824

Cafodd yr enillion eu talu i'r Is-ganghellor, Yr Athro Joseph Yates, a benodwyd ar 5 Awst 2024 a'u rhoi'n gydnabyddiaeth yn unol â'i delerau cytundebol. Yn 2023/24 cafodd enillion eu talu i'r cyn Is-ganghellor, Yr Athro Maria Hinfelaar, a adawodd Brifysgol Wrecsam ar 1 Medi 2024.

Bu i'r corff llywodraethu fabwysiadu Cod Tâl Cydnabyddiaeth Staff Hŷn Pwyllgor Athrawon y Brifysgol ym mis Gorffennaf 2019 ac mae'n asesu tâl staff hŷn yn unol â'i egwyddorion. Mae pecyn tâl deiliaid swyddi hŷn, gan gynnwys yr Is-ganghellor, yn cael ei adolygu'n flynyddol gan Bwyllgor Tâl y Bwrdd Llywodraethwyr. Darperir eglurhad llawn o'r broses ar gyfer asesu perfformiad yr Is-ganghellor a phenderfynu ar eu tâl a'i gyfiawnhau yn yr adran adroddiad blynyddol.

Mae cyflog sylfaenol yr Is-ganghellor 6.64 gwaith bwlch tâl canolrifol staff (2024 - 6.27 gwaith), lle mae'r bwlch tâl canolrifol yn cael ei gyfrifo ar sail amser llawn cyfatebol ar gyfer y cyflogau a delir gan y Brifysgol a'i his-gwmnïau i'w staff.

Mae cyfanswm tâl yr Is-ganghellor yn 7.27 gwaith tâl canolrif staff (2024 - 7.02 gwaith), lle caiff tâl canolrif ei gyfrifo ar sail tâl sy'n cyfateb i amser llawen ar gyfer y cyflogau a delir gan y Brifysgol a'i his-gwmnïau. Mae'r cyfanswm tâl yn cynnwys tâl sylfaenol a chyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Nid yw'r cyfrifiadau canolrif yn cynnwys staff asiantaeth nad ydynt yn gyflogedig gan y Brifysgol na'i his-gwmnïau lle cyfrifir am y gost o fewn Costau Gweithredu Eraill.

Taliadau staff eraill ar dâl uchel, heb fod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr:

	2025	2024
	Nifer	Nifer
£105,000- £109,999	1	1
£110,000 - £114,999	2	1
£115,000- £119,999	2	2
£120,000- £124,999		
£130,000- £134,999	1	1
	6	**6**

7 Costau staff (parhad)

	2025	2024
	£	£
Iawndal personél rheoli allweddol	**1,111,472**	**1,119,934**

Yn y flwyddyn yn gorffen 31 Gorffennaf 2025, derbyniodd 2 aelod o bersonél rheoli allweddol £163k (2024: £65k) er mwyn digolledu oherwydd colli swydd.

Mae rheolaeth allweddol yn cynnwys tîm Gweithredol y Brifysgol sy'n cynnwys Is-ganghellor, Dirprwy Is-ganghellor, Is-ganghellor Cynorthwyol Partneriaethau, Is-ganghellor Cynorthwyol Ymchwil, Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol, Cyfarwyddwr AD Gweithredol a Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau.

Niferoedd staff cyfartalog fesul prif gategori :	2025	2024
	Nifer	**Nifer**
Adrannau Addysgu a Chefnogaeth Academaidd	270	251
Gwasanaethau Gweinyddol a Chanolog	313	279
Safleoedd	25	32
	608	**562**

Nodiadau ar y Cyfrifon

Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025

8 Llog a chostau ariannol eraill

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Tâl net ar gynllun pensiwn USS			5	5
			5	5
Tâl net ar Gynllun Pensiwn Awdurdod Lleol	25	25	27	27
	25	25	27	27
	25	25	32	32

9 Dadansoddiad o wariant gweithredol fesul gweithgaredd

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwariant Academaidd a Pherthnasol	11,474	11,117	14,706	14,152
Gwasanaethau Gweinyddol a Chanolog	4,315	4,315	5,063	5,063
Safleoedd	4,597	4,469	5,024	5,053
Preswylfeydd, Arlwyo a Chynadleddau	1,295	1,295	1,477	1,477
Grantiau Ymchwil a Chontractau	596	596	311	311
Costau Eraill	502	659	640	210
	22,779	22,451	27,221	26,266
Mae treuliau gweithredu eraill yn cynnwys:				
Cydnabyddiaeth tâl archwilwyr allanol yn gysylltiedig â gwasanaethau archwilio	97	77	99	79
Rhent prydles weithredol				
Arall	95	95	95	95

10 Trethu

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol	Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Wedi'i gydnabod yn y datganiad incwm cynhwysfawr				
Treth gyfredol				
Cost treth gyfredol	44	44	45	45
Addasiad oherwydd blynyddoedd blaenorol				
Cost treth gyfredol	44	44	45	45
Treth ohiriedig				
Cost treth ohiriedig				
Cyfanswm cost treth	44	44	45	45

Ym marn Bwrdd y Llywodraethwyr, mae meini prawf y s505 ICTA 1998 a s256 TCGA 1992 yn cael eu cyflawni a does dim atebolrwydd Treth Gorfforaethol yn codi ar weithgareddau'r Brifysgol am y cyfnod yn gorffen 31 Gorffennaf 2025 neu 31 Gorffennaf 2024.

11 Asedau Anniriaethol

Wedi'i Gydgrynhoi

	Meddalwedd	Cyfanswm
	£'000	£'000
Cost		
Ar 1 Awst 2024	550	550
Trosglwyddiadau	25	25
Ar 31 Gorffennaf 2025	**575**	**575**
Costau amorteiddiad		
Ar 1 Awst 2024	305	305
Cost ar gyfer y flwyddyn	98	98
Ar 31 Gorffennaf 2025	**402**	**402**
Gwerth net ar y llyfrau		
Ar 31 Gorffennaf 2025	**173**	**173**
Ar 31 Gorffennaf 2024	**245**	**245**

Prifysgol

	Meddalwedd	Cyfanswm
	£'000	£'000
Cost		
Ar 1 Awst 2024	550	550
Ar 31 Gorffennaf 2025	**550**	**550**
Costau amorteiddiad		
Ar 1 Awst 2024 Tâl	305	305
ar gyfer y flwyddyn	91	91
Ar 31 Gorffennaf 2025	**39 6**	**396**
Gwerth net ar y llyfrau		
Ar 31 Gorffennaf 2025	**154**	**154**
Ar 31 Gorffennaf 2024	**245**	**245**

Yn ystod y flwyddyn cafodd eitemau o feddalwedd gyda swm cario ymlaen o £24,792 (2024: £98,000) eu trosglwyddo o asedau sefydlog diriaethol.

12 Ased Sefydlog

Wedi'i Gydgrynhoi

	Tir Rhydd-ddaliad ac Adeiladau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau wrth Adeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost Dybiedig				
Ar 1 Awst 2024	73,019	11,847	7,259	92,125
Ychwanegiadau	321	303	10,207	10,831
Trosglwyddiadau	11,881	1,497	(13,403)	(25)
Gwarediadau	(1,376)	(5,111)		(6,487)
Ar 31 Gorffennaf 2025	**83,845**	**8,536**	**4,063**	**96,444**
Dibrisiant				
Ar 1 Awst 2024	13,161	9,246		22,407
Cost ar gyfer y flwyddyn	1,928	642		2,570
Trosglwyddiadau				
Gwarediadau	(303)	(5,111)		(5,414)
Ar 31 Gorffennaf 2025	**14,786**	**4,777**		**19,563**
Gwerth net ar y llyfrau				
Ar 31 Gorffennaf 2025	**69,059**	**3,759**	**4,063**	**76,881**
Ar 31 Gorffennaf 2024	**59,858**	**2,601**	**7,259**	**69,718**

Prifysgol	Tir Rhydd-ddaliad ac Adeiladau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau wrth Adeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost Dybiedig				
Ar 1 Awst 2024	70,781	11,493	6,545	88,819
Ychwanegiadau	8	267	10,201	10,476
Trosglwyddiadau	11,279	1,410	(12,689)	
Gwarediadau	(1,376)	(5,111)		(6,487)
Ar 31 Gorffennaf 2025	**80,692**	**8,059**	**4,057**	**92,808**
Dibrisiant				
Ar 1 Awst 2024	12,989	8,970		21,959
Cost ar gyfer y flwyddyn	1,830	562		2,392
Trosglwyddiadau				
Gwarediadau	(303)	(5,111)		(5,414)
Ar 31 Gorffennaf 2025	**14,516**	**4,421**		**18,937**
Gwerth net ar y llyfrau				
Ar 31 Gorffennaf 2025	**66,176**	**3,638**	**4,057**	**73,871**
Ar 31 Gorffennaf 2024	**57,792**	**2,523**	**6,545**	**66,860**

Yn ystod y flwyddyn cafodd eitemau meddalwedd gyda swm cario ymlaen o £24,792 (2024: £98,000) eu trosglwyddo o asedau sefydlog diriaethol i asedau sefydlog anniriaethol..

12 Ased Sefydlog

Yn ystod blwyddyn 2018/19 aeth y Brifysgol i mewn i gytundeb datblygu a phrydles cyllid 99 mlynedd gyda Chymdeithas Bêl-droed Cymru i rentu maes hyfforddi Parc y Glowyr. Mae hwn wedi cael ei ddiddymu o'r asedau sefydlog a nawr yn cael ei gynrychioli o fewn asedau prydles cyllid / prydlesi cyllid. Gweler nodyn 21.

Asedau ar brydles a gynhwysir uchod:	**Tir Rhydd-ddaliad ac Adeiladau**	**Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer**	**Asedau wrth Adeiladau**	**Cyfanswm**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Gwerth net ar y Llyfrau: Ar 31 Gorffennaf 2025				
Ar 31 Gorffennaf 2024				

Gosodiadau, ffitiadau ac offer cyfunol yn cynnwys asedau a ddelir dan brydlesi cyllid fel a ganlyn:	**Blwyddyn a Ddaeth i Ben ar 31 Gorffennaf 2024**
	£'000
Cost a Ddygwyd Ymlaen	470
Tâl dibrisiad cronnol a ddygwyd ymlaen ar gyfer y flwyddyn	(470)
Gwerth net ar y llyfrau	

13 Stoc

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	**Prifysgol £'000**	**Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**Prifysgol £'000**
Deunyddiau traul cyffredinol	25	8	24	8
	25	**8**	**24**	**8**

14 Masnach a derbyniadau eraill : symiau'n daladwy o fewn blwyddyn

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	**Prifysgol £'000**	**Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**Prifysgol £'000**
Symiau derbyniadwy masnach	4,433	3,440	5,810	4,302
Rhagdaliadau ac incwm cronnol	2,858	2,829	3,467	3,446
Symiau'n ddyledus o is-gwmnïau		1,620		1,345
	7,291	**7,889**	**9,277**	**9,093**

Mae Bwrdd y Brifysgol wedi ymrwymo i gefnogi gofynion cyfalaf gweithio ei his-gwmni GIL ar gyfer y cyfan o'r cynllun adfer 5 mlynedd, a darperir unrhyw ariannu gan y rhiant ar sail darparu cyfalaf gweithio sy'n angenrheidiol ar gyfer y cynllun adfer ariannol. Mae'r gefnogaeth yma ochr yn ochr gyda'r cytundebau incwm masnachol gyda chwmnïau o'r radd flaenaf ac Asiantaethau'r Llywodraeth sy'n darparu ffynhonnell incwm werthfawr a chyfleoedd ymchwil / ymgysylltu academaidd ehangach ar gyfer y Brifysgol. Mae GIL wedi bod yn llwyddiannus wrth sicrhau contract gyda'r European Southern Observatory er mwyn dylunio, creu, profi a pholisho drych M5 newydd ar gyfer y prosiect Extremely Large Telescope - cam arwyddocaol yng nghynllun adferGIL.
Nod buddsoddiad y Brifysgoly w sicrhau'r lefel gorau o enillion ariannoll o fewn lefel y risg yr ystyrir iddo fod yn dderbyniol. Bydd yr enillion hyn wedyn yn cael eu defnyddio gan yr elusen er mwyn cyflawni ei bwrpasau elusennol. Mae gweithrediadau GIL hefyd yn cynnig cyllid ymchwil a chyfleoedd i gydweithredu i'r Brifysgol yn ogystal â chyfleoedd i recriwtio a hyfforddi myfyrwyr ar brentisiaethau gradd.

Atebolrwydd Dilynol
Fel yn achos unrhyw gytundeb masnachol tymor hir, mae GIL yn mynd i mewn i gytundebau sy'n cynnwys rhai cymalau perfformiad penodol a chosbau pe baent yn cael eu torri. Mae'r cwmni'n gweithio i sicrhau bod telerau'r contract yn cael eu cadw atynt, ond mae atebolrwydd posib yn aros o ganlyniad i delerau contract safonol nad ydynt wedi eu rhagweld ac nad ydynt felly yn gallu cael eu cyfrifo a chan hynny ni chynhwysir unrhyw ddarpariaeth ar eu cyfer yn y cyfrifon hyn.

15 Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	**Prifysgol £'000**	**Wedi'i Gydgrynhoi £'000**	**Prifysgol £'000**
Symiau taladwy masnach	1,050	1,073	2,021	2,011
Trethiant arall a nawdd cymdeithasol	721	681	603	572
Credydwyr eraill	3,044	3,004	2,848	2,826
Adfachu Medr	162	162	194	194
Croniadau ac incwm gohiriedig	11,811	11,599	15,528	15,297
Tâl gwyliau	437	422	352	352
Grantiau Cyfalaf Gohiriedig	1,639	1,442	1,577	1,486
	18,864	**18,383**	**23,123**	**22,738**

16 Masnach a derbyniadau eraill : symiau yn daladwy ar ôl mwy na blwyddyn

	2025		2024	
	Cyfunol £'000	**Prifysgol £'000**	**Cyfunol £'000**	**Prifysgol £'000**
Swm dyledus o brydles cyllideb	302	302	302	302
	302	**302**	**302**	**302**

Ar y 4ydd o Fehefin 2018 llofnododd y Brifysgol gytundeb datblygu a les cyllid atgyweirio llawn 99 mlynedd gyda Chymdeithas Bêl-droed Cymru i gymryd maes hyfforddi Parc y Glowyr ar les. Mae'r ased maes hyfforddi wedi cael ei ddiddymu o'r asedau sefydlog ac yn awr yn cael ei gynrychioli uchod. Mae gan y brydles gyfradd llog sydd ymhlyg o 9.9% gyda thaliadau blynyddol o £30,000 dros dymor y 99 mlynedd. Gwerth presennol cyfanswm y taliadau prydles yw £302k.

17 Credydwyr: symiau'n daladwy ar ôl mwy na blwyddyn

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	Prifysgol £'000	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	Prifysgol £'000
Grantiau cyfalaf gohiriedig	23,445	21,046	12,444	10,267
	23,445	21,046	12,444	10,267

18 Darpariaethau ar gyfer atebolrwydd

Wedi'i Gydgrynhoi

	Rhwymedigaeth i ariannu diffyg ar Bensiwn Cynnydd £'000	Cynnydd Mewn Pensiwn wrth orffen £'000	Cyfanswm Pensiynau Pensiynau £'000	Contract Rhwymedigaethol £'000	Darpariaeth Adfachu Credyd Rhan amser £'000	Cyfanswm Arall £'000
Ar 1 Awst 2024		1,879	**1,879**	214		**214**
Defnyddiwyd/rhyddhawyd yn y flwyddyn		(109)	**(109)**	(157)		**(157)**
Ychwanegiadau yn 2025					124	**124**
Symiau nas defnyddiwyd a wyrdrowyd yn 2025						
Ar 31 Gorffennaf 2025		1,770	1,770	57	124	181

Prifysgol

	Rhwymedigaeth i ariannu diffyg ar Bensiwn Cynnydd £'000	Cynnydd Mewn Pensiwn wrth orffen £'000	Cyfanswm Pensiynau Pensiynau £'000	Contract Rhwymedigaethol £'000	Darpariaeth Adfachu Credyd Rhan amser £'000	Cyfanswm Arall £'000
Ar 1 Awst 2024		1,879	**1,879**			
Defnyddiwyd/rhyddhawyd yn y flwyddyn		(109)	**(109)**			
Ychwanegiadau yn 2025					124	124
Symiau nas defnyddiwyd a wyrdrowyd yn 2025						
Ar 31 Gorffennaf 2025		1,770	1,770		124	124

Yn ystod y flwyddyn yn gorffen 31 Gorffennaf 2024 penderfynwyd nad oedd angen darpariaeth pensiwn USS bellach, cafodd y balans sy'n weddill ar y ddarpariaeth ei wyrdroi yn ystod y flwyddyn. Am ragor o wybodaeth ynghylch rhwymedigaethau buddion pensiwn diffiniedig gweler nodyn 23.

Darpariaeth newydd o £123,606 (2024: £dim) ar gyfer yr adfachu ariannol rhan amser posib yn 24-25, mae hyn eto i'w gytuno gyda Medr.

Mwy o bensiwn
Mae'r cynnydd yn y ddarpariaeth pensiwn yn berthnasol i gost staff sydd eisoes wedi gadael cyflogaeth y Brifysgol. Y prif ragdybiaethau

Cyfradd ostyngol a enwyd	**4.448%**
CPI	**2.00%**
Cyfradd ostyngol wirioneddol (sy'n fwy na'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr)	**2.40%**

Nodiadau ar y Cyfrifon

Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025

19 Arian parod a chyfwerth ag arian parod

	Ar 1af Awst 2024	Llifau Arian	Ar 31 Gorffennaf 2025
Wedi'i Gydgrynhoi	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Wedi'i Gydgrynhoi	24,118	979	**25,097**
	24,118	**979**	**25,097**

20 Arian wrth gefn cyfyngedig

	31 Gorffennaf 2025 Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol	31 Gorffennaf 2024 Wedi'i Gydgrynhoi	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst	**1,144**	**303**	**786**	**306**
Incwm	701		542	4
Gwariant	(383)	(11)	(544)	(6)
Trosglwyddiad	(458)		361	
Cyfanswm Incwm /(gwariant) cynhwysfawr cyfyngedig am y flwyddyn	(141)	(11)	358	(3)
Ar 31 Gorffennaf	**1,003**	**293**	**1,144**	**303**

21 Atebolrwydd prydles

Cyfanswm yr eiddo ar rent sy'n daladwy dan brydlesi gweithredol:

	Tir ac Adeiladau	Adeilad a Pheiriannau	31 Gorffennaf 2025 Cyfanswm	31 Gorffennaf 2024 Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Taladwy yn ystod y flwyddyn	30	95	125	36
Isafswm taliadau prydlesi y dyfodol sy'n ddyledus:				
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	30	91	121	30
Yn hwyrach na blwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd	120	69	189	120
Hwyrach na 5 mlynedd	2,640		2,640	2,670
Cyfanswm taliadau prydlesi sy'n ddyledus	**2,790**	**160**	**2,950**	**2,820**

Cyfanswm y rhenti sy'n dderbyniadwy dan brydlesi ariannol:

			Wedi'i Gydgrynhoi a Phrifysgol	
			31 Gorffennaf 2025	31 Gorffennaf 2024
			£'000	£'000
Stadiwm y Cae Ras / Prydlesi Parc y Glowyr	Derbyn asedau	Llog prydles derbyniadau	Cyfanswm prydles derbyniadau derbyniadau	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Derbyniadwy yn ystod y flwyddyn		30	30	30
Taliadau prydlesi isaf y dyfodol sy'n ddyledus:				
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn		30	30	30
Yn hwyrach na blwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd		120	120	120
Hwyrach na 5 mlynedd	302	2,338	2,640	2,670
Cyfanswm taliadau prydlesi sy'n ddyledus	**302**	**2,488**	**2,790**	**2,820**

O 4ydd o Fehefin 2018 llofnododd y Brifysgol gytundeb datblygu a les cyllid atgyweirio llawn 99 mlynedd gyda Chymdeithas Bêl-droed Cymru i gymryd maes hyfforddi Parc y Glowyr ar les. Mae'r ased maes hyfforddi wedi cael ei ddiddymu o'r asedau sefydlog ac yn awr yn cael ei gynrychioli uchod. Mae gan y brydles gyfradd llog ymhlyg o 9.9% gyda thaliadau blynyddol o £30,000 dros dymor y 99 mlynedd. Gwerth presennol cyfanswm y taliadau prydles yw £302k.

22 Ymgymeriadau is-gwmnïau

Mae'r is-gwmnïau (y cyfan ohonynt wedi'u cofrestru yng Nghymru a Lloegr), y mae'r Brifysgol naill ai yn eu perchen yn llawn neu'n eu rheoli, gan y Brifysgol fel a ganlyn:

Cwmni	Prif Weithgaredd	Statws
Glyndŵr Innovations Ltd	Ymgynghoriaeth, contractau technegol masnachol, deori busnes	Perchnogaeth 100%
Gwyddoniaeth Gogledd Cymru	Canolfan darganfod gwyddoniaeth	Cwmni cyfyngedig drwy warant
Glyndŵr Services Ltd	Darparu diogelwch a gweithgareddau cefnogi cyfleusterau cyfunol	Perchnogaeth 100%

Mae pob un o'r is-gwmnïau uchod yn gweithredu yn yr un diwedd blwyddyn â'r Brifysgol.

23 Cynlluniau Pensiwn

Mae buddion ymddeol ar gyfer gweithwyr y Brifysgol yn cael eu darparu gan gynlluniau buddion wedi'u diffinio sy'n cael eu hariannu gan gyfraniadau gan y brifysgol a gweithwyr.
Gwneir taliadau i Gynllun Pensiwn Athrawon (TPS) ar gyfer staff academaidd a chysylltiedig, y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS) ar gyfer staff sydd heb fod yn academaidd, Universities Superannuation Scheme ar gyfer y rhai sydd eisoes yn aelodau a NEST ar gyfer rhai staff a gyflogir yn yr is-gwmnïau. Mae'r rhain i gyd yn gynlluniau sy'n cael eu gweinyddu'n annibynnol.

Cyfanswm y gost pensiwn ar gyfer y cyfnod oedd £5,260k (2024 - £4,421k). Costau disgwyliedig ar gyfer 2025/26 am y LGPS yw £1,236k o gostau gwasanaeth a (£946k) costau llog net yn ogystal â'r cynlluniau TPS ac USS.

(i) Cynllun Pensiwn Athrawon

Cyfrif Cyllidebu a Phrisio Pensiwn Athrawon

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon (TPS) yn gynllun buddion cyfrannol, statudol, wedi'i ddiffinio, a reolir gan Reoliadau Cynllun Pensiwn Athrawon 2014. Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i athrawon mewn ysgolion, colegau a sefydliadau addysg eraill. Mae aelodaeth yn awtomatig ar gyfer athrawon a darlithwyr mewn sefydliadau cymwys. Gall athrawon a darlithwyr optio allan o'r Cynllun Pensiwn Athrawon.

Mae'r CPA yn gynllun heb ei ariannu ac mae aelodau yn cyfrannu ar sail 'talu wrth fynd' - mae'r cyfraniadau hyn, ynghyd â'r rheiny a wnaed gan gyflogwyr , wedi eu credydu i'r Trysorlys dan drefniadau sy'n cael eu rheoli gan y Ddeddf Uchod. Telir am fuddion ymddeol a buddion pensiwn eraill gan gronfeydd cyhoeddus a ddarperir gan y Senedd.

Dan y diffiniadau a nodir yn FRS 102 (28.11), mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Ni all y Brifysgol adnabod ei chyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun.

Yn unol â hynny, mae'r Brifysgol wedi cymryd mantais o'r eithriad yn FRS 102 ac wedi nodi ei gyfraniadau i'r cynllun fel petai'n gynllun buddion wedi'i ddiffinio. Mae'r Brifysgol wedi nodi uchod y wybodaeth sydd ar gael ynghylch y cynllun a'r goblygiadau i'r Brifysgol o ran y cyfraddau cyfrannu rhagweledig.

Mae gwerthusiad y Cynllun Pensiwn Athrawon yn cael ei weithredu yn unol â'r rheoliadau a wnaed dan Ddeddf Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus 2013. Mae'r cyfrif pensiwn athrawon wedi'i gredydu gyda chyfradd adennill go iawn gan ragdybio bod arian yn cael ei fuddsoddi mewn buddsoddiadau a enwyd sy'n cynhyrchu cyfradd ddychwelyd real.

Prisio'r Cynllun Pensiwn Athrawon

Cynhaliwyd yr adolygiad actiwaraidd diweddaraf o'r TPS ar 31 Mawrth 2020. Cyhoeddwyd yr adroddiad gwerthuso gan yr Adran Addysg (yr Adran) ym mis Hydref 2023. Adroddodd y prisiad am gyfanswm rhwymedigaethau'r cynllun (pensiynau sy'n cael eu talu ar hyn o bryd a chost amcangyfrif buddion yn y dyfodol) am wasanaeth ar ddyddiad gweithredu o £262 biliwn, ac asedau a enwyd (amcangyfrif o gyfraniadau'r dyfodol ynghyd â'r buddsoddiadau a enwyd a ddelir ar y dyddiad gwerthuso) o £222 biliwn gan roi diffyg gwasanaeth yn y gorffennol a enwyd o £40 biliwn.

O ganlyniad i'r prisiad, cafodd cyfraddau cyfrannu gweithwyr newydd eu gosod ar 28.6% o'r tâl pensiynadwy o Ebrill 2024 ymlaen.

Gallwch ddod o hyd i gopi llawn o adroddiad y prisiad a'r ddogfennaeth ategol ar wefan Cynllun Pensiwn Athrawon .

https://www.teacherspensions.eo.uk/-/media/documents/member/documents/factors/valuation/tps-ew-2020-valuation-results-report---26_10_23- (002).ashx

23 Cynlluniau Pensiwn (parhad)

(ii) Cynllun Pensiwn y Prifysgolion

Mae’r sefydliad yn cyfranogi yng Nghynllun Pensiwn y Prifysgolion. Caiff asedau'r cynllun eu cadw ar wahân mewn cronfa a weinyddir yn annibynnol. Oherwydd natur gydfuddiannol y cynllun, ni chaiff yr asedau eu priodoli i sefydliadau unigol a gosodir cyfradd gyfrannu ar draws y cynllun cyfan. Mae’r sefydliad gan hynny yn agored i’r risgiau actiwaraidd sy’n gysylltiedig gyda gweithwyr sefydliadau eraill, ac nid yw’n gallu adnabod ei ran o asedau sylfaenol a rhwymedigaeth y cynllun yn gyson ac yn rhesymegol. Fel sy’n ofynnol gan Adran 28 FRS 102 "Buddion gweithwyr", mae’r sefydliad felly yn rhoi cyfrif am y cynllun fel pe bai’n gynllun cyfrannu diffiniedig. O ganlyniad, mae’r swm a nodir yn y cyfrif elw a cholled yn cynrychioli’r cyfraniadau sy’n daladwy i’r cynllun a’r cyfraniadau adfer diffyg sy’n daladwy dan Gynllun Adfer y cynllun.

Lle mae cynllun prisio yn penderfynu bod y cynllun mewn diffyg ar sail darpariaeth dechnegol (fel yn achos prisiad 2020), rhaid i ymddiriedolwr y cynllun gytuno ar Gynllun Adfer sy’n penderfynu faint y bydd pob cyflogwr o fewn y cynllun yn ei ariannu o ran y golled gyffredinol. Mae’r sefydliad yn cydnabod atebolrwydd ar gyfer y cyfraniadau sy’n daladwy sy’n codi o gytundeb o’r fath (i’r graddau eu bod yn berthnasol i ddiffyg) gyda chostau cysylltiedig yn cael eu hadnabod drwy’r datganiad incwm. Gellir canfod datgeliadau pellach sy’n berthnasol i’r atebolrwydd adfer diffyg yn nodyn 18.

Dyfarniadau cyfrifo critigol

Mae FRS 102 yn gwahaniaethu rhwng cynllun grŵp a chynllun aml-gyflogwr. Mae cynllun grŵp yn cynnwys casgliad o endidau dan reolaeth gyffredin, fel arfer gyda chyflogwr sy’n noddi. Mae cynllun aml-gyflogwr yn gynllun ar gyfer endidau sydd heb fod dan reolaeth gyffredinol ac sydd (fel arfer) yn cynrychioli cynllun ar hyd y diwydiant megis Cynllun Pensiynau’r Prifysgolion. Mae’r cyfrifyddu ar gyfer cynllun aml-gyflogwr, lle mae’r cyflogwr wedi mynd i gytundeb gyda’r cynllun sy’n pennu sut fydd y cyflogwr yn ariannu diffyg yn arwain at gydnabod atebolrwydd dros y cyfraniadau sy’n daladwy sy’n codi o’r cytundeb (i’r graddau eu bod yn gysylltiedig gyda’r diffyg) a’r gost ddilynol mewn elw neu golled yn unol ag adran 28 o FRS 102. Mae’r cyfarwyddwyr yn fodlon bod Cynllun Pensiwn y Prifysgolion yn cwrdd â’r diffiniad o gynllun aml-gyflogwr ac felly mae wedi cydnabod y gwerth teg y cyfraniadau cytundebol dan y cynllun adfer sy’n bodoli ar y dyddiad pan gymeradwywyd y datganiadau ariannol.

Costau Pensiwn

Cyfanswm y gost a gredydir i’r cyfrif elw a cholled yw £dim (credyd y flwyddyn flaenorol: £157,593). Cyfraniadau adfer diffyg sy’n ddyledus o fewn blwyddyn i’r sefydliad yw £dim (y flwyddyn flaenorol: £dim).

Y gwerthusiad actiwaraidd cyflawn diweddaraf o’r Adeiladwr Incwm Ymddeol sydd ar gael yw fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2023 (dyddiad y gwerthusiad), a wnaed gan ddefnyddio’r dull uned rhagweledig.

Cafodd cynllun adfer diffyg ei roi yn ei le fel rhan o werthusiad 2020, oedd yn gofyn am daliadau o 6.2% o gyflogau dros y cyfnod o 1 Ebrill 2022 hyd 31 Mawrth 2024, lle byddai’r gyfradd yn cynyddu i 6.3%. Nid oedd cynllun adfer diffyg yn ofynnol gan werthusiad 2023 oherwydd bod y cynllun mewn gwarged ar sail darpariaeth dechnegol. Nid oedd yn ofynnol bellach i’r sefydliad wneud cyfraniadau adfer diffyg o 1 Ionawr 2024 ac yn unol â hynny fe’i rhyddhawyd o’r ymrwymiad oedd yn weddill i’r cyfrif elw a cholled.

Gan na all y sefydliad adnabod ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau Adeiladwr Incwm Ymddeol yr USS (budd diffiniedig), mae’r datgeliadau canlynol yn adlewyrchu’r rhai sy’n berthnasol ar gyfer yr asedau a’r rhwymedigaethau hynny yn eu cyfanrwydd.

Gwerthusiad 2023 oedd y seithfed gwerthusiad ar gyfer y cynllun dan y drefn cynllun ariannu penodol a gyflwynwyd gan Ddeddf Pensiynau 2004,, sy’n ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau gael asedau digonol a phriodol er mwyn cwrdd â’u darpariaethau technegol (yr amcan ariannu statudol). Ar ddyddiad y gwerthusiad, roedd gwerth asedau’r cynllun yn £73.1 biliwn a gwerth ac roedd gwerth darpariaeth dechnegol y cynllun yn £65.7 biliwn gan ddangos gwarged o £7.4 biliwn a chyfradd ariannu o 111%.

23 Cynlluniau Pensiwn (parhad)

(ii) Universities Superannuation Scheme (parhad)

Disgrifir y prif ragdybiaethau ariannol a ddefnyddiwyd yng ngwerthusiad 2023 isod. Rhoddir mwy o fanylion yn y Datganiad o Egwyddorion Ariannu:

https://www.uss.co.uk/about-us/valuation-and-funding/statement-of-funding-principles

	Cyfraddau yn ddibynnol ar dymor yn unol â'r gwahaniaeth rhwng y tueddiadau incwm Llog Sefydlog a Mynegai Cysylltiedig llai: 1.0% y flwyddyn hyd at 2030, gan leihau'n llinol o 0.1% y flwyddyn hyd at 2030
Cynnydd mewn pensiwn (yn ddibynnol ar gyfradd waelodol o 0%)	Buddion heb 'gap': Rhagdybiaeth CPI plws 3bps Buddion yn ddibynnol ar "gapmeddal" o 5% (gan ddarparu cynnydd ar sail chwyddiant o hyd at 5%, a hanner unrhywchwyddiant ychwanegol dros 5% hyd at fwyafswm o 10%): Rhagdybiaeth CPI minws 3bps
Cyfradd ostyngol (cyfraddau wrth symud ymlaen)	Enillion gilt llog sefydlog plws: Cyn-ymddeol: 2.5% y flwyddyn. Ar ôl ymddeol: 0.9% y flwyddyn

Mae'r brif ragdybiaeth ddemograffig a ddefnyddir yn berthnasol i ragdybiaethau ynghylch marwolaeth. Mae'r rhagdybiaethau hyn yn seiliedig ar ddadansoddiad o brofiady cynllun a weithredir fel rhan o amrywiad actiwaraidd 2023. Mae'r rhagdybiaeth marwolaeth a ddefnyddiwyd yn y ffigyrau hyn fel a ganlyn:

	Gwerthusiad 2023
Tabl sail marwolaeth	101% o S2PMA "ysgafn" ar gyfer gwrywod a 95% o S3PFA ar gyfer benywod.
Gwelliannau'r dyfodol ar gyfer marwolaeth	CMI_2021 gyda pharamedr esmwyth o 7.5, ychwanegiad cychwynnol o 0.4% y flwyddyn,, 10% o baramedrau w2020 a w2021 , a chyfradd wella hirdymor o 1.8% y flwyddyn ar gyfer gwrywod ac 1.6% y flwyddyn ar gyfer benywod.

Y disgwyliad oed tybiedig i rywun sy'n ymddeol yn 65 oed ydy:

	2025	**2024**
Gwrywod 65 ar hyn o bryd (oed)	23,8	23,7
Menywod 65 ar hyn o bryd (oed)	25.5	25.6
Gwrywod 45 ar hyn o bryd (oed)	25.7	25.4
Menywod 45 ar hyn o bryd (oed)	27.2	27.2

Ar 31 Gorffennaf 2023, roedd mantolen'y sefydliad yn cynnwys atebolrwydd o £157,593 ar gyfer cyfraniadau yn y dyfodol sy'n daladwy dan y cytundeb adfer diffyg a ddaeth i ben ar 30 Medi 2021, yn dilyn gwerthusiad 2020 pan roedd y cynllun mewn diffyg. Nid oedd cynllun adfer diffyg yn ofynnol gan werthusiad 2023, oherwydd bod y cynllun mewn gwarged. Cafodd newidiadau i gyfraddau cyfrannu eu rhoi ar waith o 1 Ionawr 2024 ac o'r dyddiad hwnnw ymlaen nid oedd bellach yn ofynnol i'r sefydliad wneud cyfraniadau adfer diffyg. Cafodd yr atebolrwydd oedd yn weddill i'r cyfrif elw a cholled ei ryddhau ym mhlwyddyn ariannol 2023/24.

	2025	**2024**
Cyfradd ostyngol	N/A	N/A
Cynnydd mewn pensiynau (CPI)	N/A	N/A

23 Cynlluniau Pensiwn (parhad) (iii)LGPS

(Buddion Ymddeol) Datgeliad ar gyfer y cyfnod cyfrifyddu yn dod i ben ar 31 Gorffennaf 2025

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun buddion wedi'i ddiffinio, gyda'r asedau yn cael eu cadw mewn cronfeydd ar wahân dan weinyddiaeth Cyngor Sir y Fflint (Cynllun Pensiwn Clwyd).

Ar hyn o bryd, y cyfraddau cyfrannu cytunedig ar gyfer blynyddoedd i ddod yw 17.2% ar gyfer cyflogwyr (yn ddibynnol ar werthusiad bob tair blynedd ym mis Mawrth 2022) a chyfradd o rhwng 5.5% i 12.5% ar gyfer gweithwyr, yn dibynnu ar gyflog.

Mae’r wybodaeth ganlynol yn seiliedig ar y gwerthusiad actiwaraidd tair blynedd ffurfiol diwethaf o’r cynllun a gynhaliwyd ar 31 Mawrth 2019 ac a ddiweddarwyd ar 31 Mawrth 2022 gan actiwari cymwysedig annibynnol.

Mae’r rhwymedigaeth cyllideb wedi’i ddiffinio (DBO) ar 31 Gorffennaf 2025 yn cynnwys ystyriaeth ar gyfer y dangosyddion CPI hysbys y rhagwelir y byddant yn cael eu defnyddio i osod swm pensiwn 2025. Mae hyn wedi ei gymryd i ystyriaeth fel profiad yn yr incwm cynhwysfawr arall (OCI) eleni.

Rhagdybiaethau

Y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd i gyfrifo atebolrwydd y cynllun dan FRS 102 yw:

	Ar 31 Gorffennaf 2025	**Ar 31 Gorffennaf 2024**
	¾ y fln	**¾ y fln**
Cyfradd ostyngol	5.90%	4.90%
Chwyddiant Pris (CPI)	2.50%	2.60%
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau (tymor byr - am 4 blynedd)	3.75%	3.85%
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau (hirdymor)	3.75%	3.85%
Cyfradd y cynnydd ar gyfer taliadau pensiynau ar gyfer aelodau o’r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	2.60%	2.70%

Y rhagdybiaeth anariannol fwyaf arwyddocaol yw’r lefel ragdybiedig o hirhoedledd. Mae’r tabl isod yn dangos y rhagdybiaethau disgwyliad oes a ddefnyddir yn yr asesiadau cyfrifo yn seiliedig ar ddisgwyliad oes aelodau gwrywaidd ac (benywaidd) aelodau sy’n 65 oed (cyfartaledd yn ystod y cyfnod).

	Blynyddoedd
Disgwyliad oes ar gyfer gwryw sy’n 65 oed nawr	20.9
Disgwyliad oes yn 65 ar gyfer gwryw sy’n 45 oed	22.0
nawr disgwyliad oes ar gyfer benyw 65 oed nawr	23.5
Disgwyliad oes o 65 ar gyfer benyw sy’n 45 oed nawr	25.1

Mae’r gyfradd marwolaeth yn seiliedig ar dablau marwolaeth sydd ar gael yn gyhoeddus ar gyfer gwlad benodol. Mae COVID-19 wedi achosi cynnydd yn y tymor byr mewn marwolaethau yn y DU ond nid yw’r marwolaethau ychwanegol, hyd yma, yn gyffredinol wedi cael effaith ymarferol ar rwymedigaethau cynllun pensiwn yn y DU. Mae traweffaith COVID-19 ar welliant mewn cyfraddau marwolaeth hirdymor yn y dyfodol yn ansicr ar hyn o bryd, gyda goblygiadau niweidiol potensial o ymyriadau meddygol gohiriedig a "COVID hir" ynghyd â goblygiadau positif posib os yw’r boblogaeth sy’n goroesi yn llai "eiddil" neu bod y pandemig yn achosi gwelliant mewn mentrau gofal iechyd a newidiadau mewn ffordd o fyw. Yn gyffredinol, mae’r Grŵp Prifysgol yn credu nad oes digon o dystiolaeth i’w gwneud hi’n ofynnol i addasiad penodol i’r rhagdybiaeth marwolaeth ar gyfer COVID-19 ar y pryd yma.

23 Cynlluniau Pensiwn (parhad)

Asedau Cynllun ar gyfer LGPS

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025	Blwyddyn a Ddaeth i Ben ar 31 Gorffennaf 2024
	£'000	**£'000**
Dadansoddiad o'r swm a ddangosir yn y fantolen ar gyfer LGPS:		
Asedau'r cynllun	76,252	73,336
Rhwymedigaethau'r cynllun	(60,940)	(68,830)
Effaith terfyn uchaf y cynllun	(15,312)	(4,506)
Gwarged/(Diffyg) yn y cynllun - atebolrwydd pensiwn net wedi'i gofnodi o fewn darpariaethau pensiwn (Nodyn 18)		
Cost gyfredol y gwasanaeth	1,828	1,591
Treuliau gweinyddu	98	88
Costau'r gwasanaeth blaenorol (colled)		19
Effeithiau cwtogi		
Cyfanswm tâl gweithredu:	**1,926**	**1,698**

Dadansoddiad o'r swm a godir i'r llog sy'n daladwy/ wedi'i dalu i mewn i incwm cyllid arall ar gyfer Cynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol

Cost llog	3,331	3,277
Enillion disgwyliedig ar asedau	(3,588)	(3,458)
Tâl net i incwm cyllid arall	**(257)**	**(181)**
Cyfanswm tâl elw a cholled cyn diddymu ar gyfer		
Dadansoddiad treth o incwm cynhwysfawr arall ar gyfer LGPS:		
(Colled)/enillion ar asedau	(341)	2,518
Profi colled/(enillion) ar rwymedigaethau	667	(301)
(Enillion) ar atebolrwydd	(503)	(2,411)
Cyfanswm incwm cynhwysfawr arall cyn diddymiadau ar gyfer treth	**(177)**	**(194)**

Ar 31 Gorffennaf 2025 adroddodd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol warged (gwerth teg o asedau'r cynllun yn mynd y tu hwnt i werth presennol goblygiadau buddion).

Nid oes gan y Grŵp yr hawl cynhenid i ad-daliad o'r gwarged hwnnw, ond mae'n bosib y bydd ganddo warged gydnabyddedig yn codi o werth economaidd gyfraniadau gostyngol posib yn y dyfodol.

Wrth fesur gwerth economaidd,, nid yw FRS102 yn ddiamwys yn y dull o fabwysiadau ac yn absenoldeb arweiniad eglur,, mae'r Grŵp wedi cymhwyso'r egwyddorion yn IFRIC14 ac o ganlyniad nid ydynt yn cydnabod unrhyw ran o'r gwarged.

23 Cynlluniau Pensiwn (parhad)

	Ar 31 Gorffennaf 2025 £'000	Ar 31 Gorffennaf 2024 £'000
Colled actiwaraidd gronnol a gydnabyddir fel incwm cynhwysfawr arall ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Enillion actiwaraidd cronnol/(colledion) a gydnabyddir ar ddechrau'r flwyddyn	32,861	32,667
Enillion actiwaraidd cronnol a gydnabyddir ar ddiwedd y flwyddyn	33,038	32,861
Dadansoddiad o symudiad o fewn gwarged (diffyg) ar gyfer		
Diffyg LGPS ar ddechrau'r flwyddyn		
Cyfraniadau neu fuddion a delir gan y Brifysgol	1,492	1,323
Cost gyfredol y gwasanaeth	(1,828)	(1,591)
Costau'r gwasanaeth blaenorol		(19)
Cwtogi ar gostau gweinyddol	(98)	(88)
Enillion ariannol eraill	257	181
Enillion a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall	177	194
Gwarged/(Diffyg) ar ddiwedd y flwyddyn		

	Blwydd yn a hyd at 31 Gorffennaf 2025 £'000	Blwydd yn hyd at 31 Gorffennaf 2024 £'000
Dadansoddiad o symudiad yng ngwerth presennol LGPS		
Gwerth presennol LGPS ar ddechrau'r flwyddyn	**68,830**	**65,272**
Cost gwasanaeth cyfredol (net cyfraniadau aelodau)	1,828	1,591
Llog ar rwymedigaethau aelodau	3,331	3,277
Cwtogi		
Cyfraniadau gwirioneddol aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	808	735
Profi colled/(enillion)	667	(301)
(Enillion)/colledion actiwaraidd	(11,991)	1,011
Taliadau buddion gwirioneddol	(2,533)	(2,755)
Gwerth presennol LGPS ar ddiwedd y flwyddyn	**60,940**	**68,830**

Dadansoddiad o symudiad yng ngwerth teg asedau'r cynllun	Blwydd yn a hyd at 31 Gorffennaf 2025 £'000	Blwydd yn hyd at 31 Gorffennaf 2024 £'000
Gwerth teg asedau ar ddechrau'r flwyddyn	**73,336**	**68,145**
Llog ar asedau'r cynllun	3,588	3,458
Treuliau gweinyddu	(98)	(88)
Ailfesuriadau (asedau)	(341)	2,518
Cyfraniadau gwirioneddol a dalwyd gan y Brifysgol	1,492	1,323
Cyfraniadau gwirioneddol aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	808	735
Taliadau buddion gwirioneddol	(2,533)	(2,755)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	**76,252**	**73,336**

Dadansoddiad o asedau'r cynllun	**Ar 31 Gorffennaf 2025**		**Ar 31 Gorffennaf 2024**	
Dosbarth yr Ased	**£'000**	%	**£'000**	%
Ecwitïau	11,666	15.3%	10,853	14.8%
Bondiau'r Llywodraeth		0.0%		0.0%
Bondiau eraill	28,976	38.0%	25,374	34.6%
Eiddo	3,126	4.1%	3,227	4.4%
Arian/hylifedd	2,288	3.0%	5,134	7.0%
Arall	30,196	39.6%	28,748	39.2%
Cyfanswm	**76,252**		**73,336**	

Mae'r dull symud ymlaen wedi cael ei fabwysiadu ar gyfer gwerthusiad cyfrifo ac mae enillion ar fuddsoddiadau yn seiliedig ar 11 mis o enillion gwirioneddol o fis Awst 2024 hyd at fis Mehefin 2025, gydag amcangyfrif Gorffennaf 2025 yn seiliedig ar werthoedd asedau misol.

Nid yw asedau LGPS yn cynnwys unrhyw offeryn waith ariannol y Brifysgol ei hun, nac unrhyw eiddo y mae'r Brifysgol wedi'i lleoli ynddo.

Mae'r Grŵp Prifysgol yn gweithredu fel gwarantwr ar gyfer taliadau LGPS y staff hynny gafodd eu trosglwyddo dan TUPE i Aramark Ltd a'r staff hynny sy'n cael eu cyflogi gan Undeb y Myfyrwyr

24 Trafodion Partïon cysylltiedig

Oherwydd natur gweithrediadau'r Brifysgol a chyfansoddiad Bwrdd y Llywodraethwyr sy'n cael eu tynnu o sefydliadau sector cyhoeddus a phreifat lleol, gall trosglwyddiadau ddigwydd gyda sefydliadau lle gallai aelod o'r Bwrdd fod â diddordeb.

Nid oes unrhyw Lywodraethwr wedi derbyn unrhyw gydnabyddiaeth ariannol nac wedi hawlio taliadau gan y grŵp yn ystod y flwyddyn (2024 - dim).

Mae pob trafodiad sy'n ymwneud â sefydliadau lle y gall aelod o'r Bwrdd Llywodraethwyr, aelodau o'u teulu agos neu ddibynyddion fod â diddordeb ynddynt gael eu cynnal hyd braich ac yn unol â rheoliadau ariannol y Brifysgol a gweithdrefnau caffael arferol. Mae'n ofynnol i holl aelodau'r Bwrdd Llywodraethwyr a deiliaid swyddi uwch ddatgan yn flynyddol unrhyw fuddiannau a datgelu pob trafodiad parti perthnasol, lle mae'n briodol.

Mae'r Sefydliad wedi cymryd mantais o'r eithriad o fewn FRS 102 ac nid yw wedi datgelu trafodion gydag endidau'r grŵp arall lle mae'n dal 100% o'r hawliau

pleidleisio. Mae'r trafodion canlynol gyda phartïon perthnasol yn gynwysedig gyda phartïon cysylltiedig :

Sefydliad	Unigolyn	Swydd	Incwm £'000	Gwariant £'000	Balans ar 31 Gorffennaf 2025 £'000
Undeb MyfyrwyrWrecsam	Amy Anglesea, Maisie Head a Freya Groom	Llywyddion ac Is-Lywydd	1.9	554.6	(0.2)
Glyndwr Innovations Ltd	Yr Athro Joe Yates a'r Athro Martin Chambers	Cyfarwyddwr a Chyfarwyddwr Cyfarwyddwr	0.4	0,0	0,0
Glyndŵr Services Ltd	Yr Athro Joe Yates	Cyfarwyddwr Anweithredol	0,0	329.4	90,9
Gwyddoniaeth Gogledd Cymru Cyf	Yr Athro Joe Yates a Fabrizio Trifiro	Cyfarwyddwr a Chyfarwyddwr Anweithredol	0,0	20.5	0,0
Cyngor Sir y Fflint	Mrs Claire Homard	Prif Swyddog - Addysg a Ieuenctid	48.3	28.6	3,5
Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd Cyf	Mrs Claire Homard	Ymddiriedolwr	35.4	0,3	0,0
Tai Gogledd Cymru Cyf	Jayne Owen a Derwyn Owen	Cyfarwyddwr Cyllid/Adnoddau ac Aelod o'r Bwrdd	0.1	0,0	0.1
Ecctis Limited	Fabrizio Trifiro	Pennaeth Adolygiadau Ansawdd Rhyngwladol ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid	0,0	2.7	0,0
Ysgol Gynradd Gatholig y Santes Fair Wrecsam	Mr David Subacchi	Llywodraethwr Sylfaen	0.4	0.0	0.0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	Mr David Subacchi	Aelod Panel Apeliadau Addysg	0.0	103.7	(61.0)
Ysgol yr Esgob Morgan	Mr David Subacchi	Dirprwy Bennaeth (Merch)	0.0	0.5	0.0

Yn ystod blwyddyn 24/25 derbyniodd Brifysgol Wrecsam gyllid gan Medr, mae gan Mr Richard Thomas berthynas oedd yn aelod o Medr ond nid mewn swydd ddylanwadol. Roedd yr Athro Joesph Yates yn aelod o Fwrdd Uchelgais Gogledd Cymru, sy'n cael ei ariannu'n rhannol fel rhan o brosiect cyfalaf yn ystod y flwyddyn, nid oedd yr Athro Yates mewn sefyllfa ddylanwadol.

25 Ymrwymiadau Cyfalaf

	2025		2024	
	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	Prifysgol £'000	Wedi'i Gydgrynhoi £'000	Prifysgol £'000
Ymrwymiadau Cyfalaf	12,634	11,982	6,982	6,982
	12,634	**11,982**	**6,982**	**6,982**

26 Atodlen Cyfrifoldeb Ariannol Adran Addysg yr Unol Daleithiau

Er mwyn bodloni ei rwymedigaethau i hwyluso mynediad myfyrwyr at gymorth arianno lffederal Unol Daleithiau America, mae'n ofynnol i Brifysgol Wrecsam, gan Adran Addysg yr Unol Daleithiau, gyflwyno'r Atodlen Atodol ganlynol mewn fformat rhagnodedig.

Mae'r symiau a gyflwynwyd o fewn yr atodlenni wedi:

- eu paratoi dan gonfensiwn cost hanesyddol, yn ddarostyngedig i ailbrisio rhai asedau sefydlog penodol;
- eu paratoi gan ddefnyddio arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Deyrnas Gyfunol, ac yn unol â Safon Adrodd Ariannol 102 (FRS 102) a Datganiad Arfer aArgymhellir: Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch (argraffiad 2019):
-wedi'i baratoi mewn punnoedd sterling.

Mae'r atodlenni'n amlinellu sut mae pob swm a ddatgelir wedi cael ei dynnu o'r datganiadau ariannol. Fel y nodir uchod, ni fwriedir i'r polisïau cyfrifo a ddefnyddir wrth benderfynu ar y symiau a ddatgelir gydymffurfio gyda gofynion egwyddorion cyfrifo cyffredinol a dderbynnir yn Unol Daleithiau America ac ni fwriedir iddynt wneud hynny.

Wedi'i Gydgrynhoi

			Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025		Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024	
			£GBP '000	£GBP '000	£GBP '000	£GBP '000
Cyfeirnod / Nodyn os yn berthnasol	Asedau Net Treuliadwy					
Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd - Balans Anghyfyngedig	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Asedau net heb gyfyngiadau rhoddwyr	Asedau net heb gyfyngiadau rhoddwyr		64,506		64,880
Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth gefn – Balans Cyfyngedig	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Asedau net gyda chyfyngiadau rhoddwyr	Asedau net a chronfeydd wrth gefn		1,003		1,144
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Wedi'i dderbyn gan bartïon cysylltiedig a Datgeliad nodyn partïon cysylltiedig	Swm derbyniadwy partïon perthnasol wedi'i ddiogelu a heb ei ddiogelu				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Wedi'i dderbyn swm derbyniadwy partïon a'r Nodyn datgeliad partïon perthnasol	Swm derbyniadwy partïon cysylltiedig heb ei ddiogelu				
Nodyn 12	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Eiddo, Adeilad ac offer, net	Eiddo, adeilad ac offer, net (yn cynnwys Gwaith adeiladu ar waith)	76,881		69,718	
Nodyn 12	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Eiddo, adeilad ac offer cyn iddynt gael eu gweithredu	Eiddo, adeilad ac offer - cyn iddynt gael eu rhoi ar waith		66,050		61,651
	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Eiddo, adeilad ac offer wedi iddynt gael eu rhoi ar waith gyda dyled sy'n ddyledus ar gyfer y pryniant gwreiddiol	Eiddo, adeilad ac offer - cyn iddo gael ei roi ar waith gyda dyled sy'n ddyledus ar gyfer y pryniant gwreiddiol				
Nodyn 12	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Eiddo, adeilad ac offer wedi iddynt gael eu rhoi ar waith heb dyled ddyladwy am bryniant gwreiddiol	Eiddo, adeilad ac offer - wedi iddynt gael eu rhoi ar waith heb ddyled sy'n ddyledus am bryniant gwreiddiol		624		895
Nodyn 12	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Gwaith adeiladu ar waith	Gwaith adeiladu ar waith		10,207		7,172
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Rhwymedigaeth asedau hawl i ddefnyddio asedau, net	Asedau hawl i ddefnyddio net				
	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ased hawl i'w ddefnyddio y brydles- cyn ei roi ar waith	Ased hawl i ddefnyddio'r brydles cyn ei roi ar waith				
	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ased hawl i ddefnyddio'r brydles cyn ei rhoi ar waith	Ased hawl i ddefnyddio'r brydles ar ôl iddynt gael eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ased	Anniriaethol Ewyllys Da				
Nodyn 11	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol -Asedau anniriaethol eraill	Anniriaethol Ewyllys Da		172		245
Nodyn 19	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ar ôl-rhwymedigaethau cyflogaeth a phensiwn	Rhwymedigaethau ar ôl cyflogaeth a phensiwn				1,879
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Nodyn Taladwy a Llinell Gredyd at bwrpas hirdymor (cyfredol a hir dymor) a Llinell Gredyd at bwrpas gwaith Adeiladu sydd ar waith	Dyled hirdymor- at bwrpas tymor hir				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Nodyn Taladwy a Llinell Gredyd at bwrpasau hirdymor (cyfredol ac yn y tymor hir) a Llinell Gredyd ar gyfer gwaith Adeiladu sydd ar waith	Dyled hirdymor - at bwrpasau hirdymor cyn iddynt gael eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Nodyn Taladwy a Llinell Gredyd at bwrpas hirdymor (cyfredol a hir dymor) a Llinell Gredyd at bwrpas gwaith Adeiladu sydd ar waith	Dyled tymor hir - at bwrpasau hirdymor wedi eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Nodyn Taladwy a Llinell Gredyd at bwrpasau tymor hir (cyfredol a hirdymor) a Llinell Gredyd ar gyfer Gwaith Adeiladu sydd ar waith	Llinell Gredyd ar gyfer gwaith Adeiladu sydd ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Rhwymedigaeth asedau- hawl i'w defnyddio y brydles	Rhwymedigaeth hawl i'w defnyddio y brydles				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Rhwymedigaethau asedau hawl i'w ddefnyddio y brydles	Prydlesi hawl i'w defnyddio cyn eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Rhwymedigaeth asedau hawl i'w defnyddio y brydles wedi ei roi ar waith	Prydlesi hawl i'w defnyddio wedi eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Blwydd-daliadau	Blwydd-daliadau gyda chyfyngiadau rhoddwyr				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol Gwaddol Tymor Penodol	Gwaddol tymor penodol gyda chyfyngiadau rhoddwyr				
	Datganiadau o'r Sefyllfa Ariannol - Cronfeydd Incwm Bywyd	Cronfeydd incwm bywyd gyda chyfyngiadau rhoddwyr				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Cronfeydd Am Byth	Asedau net gyda chyfyngiadau rhoddwyr: wedi'u cyfyngu am byth				

26 Atodlen Cyfrifoldeb Ariannol Adran Addysg yr Unol Daleithiau (parhad)

			Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025		**Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024**	
			£GBP '000	**£GBP '000**	**£GBP '000**	**£GBP '000**
Cyfeiriad / Nodyn os yn berthnasol	**Cyfanswm Costau a Cholledion**					
Nodiadau 7, 8, 9, 12	Datganiad Gweithgareddau - Cyfanswm Costau Gweithredu (Cyfanswm o'r Datganiad Gweithgareddau cyn unrhyw addasiadau)	Cyfanswm Costau heb gyfyngiadau rhoddwr - wedi'u cymryd yn uniongyrchol o'r Datganiad Gweithgareddau		60,006		61,260
Nodiadau 5, 23	Datganiad Gweithgareddau - Anweithredol (Ffurflen buddsoddiad priodol ar gyfer gwario), Buddsoddiadau, net enillion gwariant blynyddol (colled), Elfennau eraill o gostau pensiwn taliadau cyson net, Newidiadau'n gysylltiedig gyda phensiwn ac eithrio pensiwn taliadau cyson net, Newid mewn gwerth cytundebau aml-ddiddordeb ac Enillion eraill (colledion) - (Cyfanswm o'r Datganiad Gweithgareddau cyn addasiadau)	Buddsoddiad Anweithredol a Net (colled)		(1,380)		(1,698)
Nodyn 5	Datganiad Gweithgareddau - (Adenillion a briodolwyd ar gyfer gwario) a Buddsoddiadau, net gwariant blynyddol, enillion (colledion)	Net colledion buddsoddi		(1,203)		(1,504)
	Datganiad Gweithgareddau - Newidiadau'n gysylltiedig gyda phensiwn ac eithrio pensiwn taliadau cyson	Newidiadau'n gysylltiedig gyda phensiwn heblaw am gostau cyson net				
	Asedau Net Wedi'u Haddasu					
Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn - Balans Anghyfyngedig	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannoll - Asedau Net heb gyfyngiadau rhoddwyr	Asedau net heb gyfyngiadau rhoddwyr		64,506		64,880
Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn - Balans Cyfyngedig	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - cyfanswm Asedau Net gyda chyfyngiadau rhoddwyr	Asedau net gyda chyfyngiadau rhoddwyr		1,003		1,144
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Asedau	Anniriaethol Ewyllys da				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Derbyniwyd gan bartïon perthnasol a Datgeliad nodyn partïon cysylltiedig	Derbyniadwy gan bartïon Wedi'i Ddiogelu a Heb ei Ddiogelu				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Symiau derbyniadwy gan bartïon a Datgeliad nodyn partïon cysylltiedig	Swm derbyniadwy partïon perthnasol heb ei ddiogelu				
	Asedau Addasiedig					
Nodiadau 11, 12, 13, 14, 19	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Cyfanswm Asedau	Cyfanswm Asedau		109,768		103,684
	Nodyn o'r Datganiadau Ariannol - Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ased hawl i'w ddefnyddio cyn ei roi ar waith	Ased hawl i'w ddefnyddio cyn ei roi iddynt gael eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Rhwymedigaeth asedau hawl i'w ddefnyddio y brydles cyn ei roi ar waith	Prydlesi hawl i'w defnyddio cyn eu rhoi ar waith				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Ased	Anniriaethol ewyllys da				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Symiau derbyniadwy gan bartïon a Datgeliad nodyn partïon cysylltiedig	Derbyniadwy gan bartïon Wedi'i Ddiogelu a Heb ei Ddiogelu				
	Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol - Symiau derbyniadwy gan bartïon a Datgeliad nodyn partïon perthnasol	Swm derbyniadwy partïon perthnasol ddiogelu				
	Cyfradd Incwm Net					
Datganiad o Incwm Cynhwysfawr a Gwariant - Gwariant cynhwysfawr anghyfyngedig ar gyfer y flwyddyn	Datganiad Gweithgareddau - Newid mewn Asedau Net Heb Gyfyngiadau Rhoddwyr	Newid mewn Asedau Net Heb Gyfyngiadau Rhoddwyr		(832)		5,425
Nodiadau 1-6, 12, 17	Datganiad o Weithgareddau - (Asedau net aryddhawyd o gyfyngiadau), Cyfanswm Refeniw Gweithredol ac Ychwanegiadau Eraill a Gwerthiant yr Asedau Sefydlog, enillion (colledion)	Cyfanswm Refeniw ac Enillion		58,155		65,029